

PlanMER

Bestemmingsplan landelijk gebied Gemeente Schagen

projectnr. 0243078.00
versie 3
21 maart 2013

auteur(s)

M. Visser-Poldervaart
J. van Belle
V.A. Maronier

Opdrachtgever

Gemeente Schagen
Postbus 8
1740 AA Schagen

datum vrijgave

21 maart 2013

beschrijving versie 2

Derde concept

goedkeuring

K. van Dijk

vrijgave

A. van Dongen

Projectgroep bestaande uit:

J. van Belle
K. van Dijk
M. Visser-Poldervaart
V.A. Maronier

Tekstbijdragen:

R. van Dijk
M. Korthorst

Datum van uitgave:

14 maart 2013

Contactadres:

Monitorweg 29
1322 BK Almere
Postbus 10044
1301 AA Almere Stad

Inhoud

blz.

1	Inleiding	9
1.1	Aanleiding.....	9
1.2	Planm.e.r. verplichting.....	10
1.3	M.e.r.-procedure.....	10
1.4	Afbakening van het MER.....	11
1.5	Relatie met het planMER Zijpe.....	12
1.6	Leeswijzer	12
2	Kaderstellend beleid en wettelijk kader	13
2.1	Overzicht beleid	13
2.2	Ruimtelijk beleid	13
3	Landbouw, huidige situatie en autonome ontwikkeling.....	18
3.1	Inleiding	18
3.2	Huidige situatie	18
3.3	Ontwikkelingen in de landbouw	18
4	Bestaande situatie van het milieu en autonome ontwikkeling.....	22
4.1	Algemeen	22
4.2	Natuur	22
4.3	Landschap en cultuurhistorie	29
4.4	Leefbaarheid en gezondheid	36
4.5	Overige thema's.....	40
5	Ontwikkelingsmogelijkheden in het plan en afbakening planMER	44
5.1	Inleiding	44
5.2	Uitgangspunten	44
5.3	Afbakening planMER.....	46
5.4	Voornemen en scenario's.....	46
6	Effectbeschrijving.....	48
6.1	Inleiding	48
6.2	Natuur	49
6.3	Landschap en cultuurhistorie	54
6.4	Leefbaarheid en gezondheid	60
6.5	Overige thema's.....	60
7	Vergelijking, conclusies en voorstel natuur- en landschapsalternatief.....	62
7.1	Overzicht scores.....	62
7.2	Conclusies	62
8	Leemten in kennis en aanzet evaluatieprogramma	65

Bijlage 1 Passende beoordeling in het kader van de Nbwet (Oranjewoud, 2012)

Bijlage 2 Memo onderzoek stikstofdepositie (Oranjewoud, 2012)

Samenvatting

S. 1 Inleiding

S. 1.1 Aanleiding

De gemeente Schagen is voornemens een geactualiseerd bestemmingsplan op te stellen voor het landelijk gebied van de gemeente. Dit bestemmingsplan beslaat het gehele grondgebied van de gemeente Schagen met uitzondering van de kern. Het plangebied is weergegeven in figuur S.1

Figuur S.1 Plangebied, in rood de begrenzing.

De actualisering van het bestemmingsplan wordt ingegeven door enerzijds de noodzaak om regelmatig de bestemmingsplannen te actualiseren en anderzijds door de wens om nieuw beleid en nieuwe regelgeving in het bestemmingsplan te verwerken.

S. 1.2 Milieueffectrapportage

Voor het bestemmingsplan landelijk gebied Schagen geldt een plan-m.e.r. plicht als gevolg van de geboden uitbreidingsmogelijkheden voor landbouwbedrijven en de verplichting tot het opstellen van een zogenaamde passende beoordeling. Een milieueffectrapportage is bedoeld om vroegtijdig in het planproces in beeld te brengen welke milieugevolgen (effecten) kunnen optreden als gevolg van de zogenaamde voorgenomen activiteit.

Uitbreidingsmogelijkheden landbouw

Het bestemmingsplan landelijk gebied van Schagen maakt door middel van een wijzigingsbevoegdheid uitbreiding van de agrarische bouwvlakken mogelijk. Dit biedt uitbreidingsmogelijkheden voor de landbouw (veeteelt), waardoor de drempelwaarde in het Besluit m.e.r. (categorie D14) wordt overschreden. Door de wijzigingsbevoegdheid biedt het bestemmingsplan zodanige ruimte aan de agrarische bedrijven dat op het niveau van de omgevingsvergunning een m.e.r.-beoordeling of directe m.e.r.-plicht (afhankelijk van het aantal dieren) kan ontstaan. Daarmee wordt het bestemmingsplan kaderstellend voor deze ontwikkelingsmogelijkheden, waardoor een planm.e.r.-procedure doorlopen dient te worden.

Passende beoordeling Natuurbeschermingswet 1998

Voorafgaand aan het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is reeds nagegaan in hoeverre de activiteiten in het voorgenomen bestemmingsplan gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden in de omgeving van Schagen. Hieruit blijkt dat significante effecten op Natura 2000-gebieden in de omgeving niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Bij deze planMER behoort dan ook een passende beoordeling, waarin de effecten op natuur nader zijn uitgewerkt. Ook bij het opstellen van een passende beoordeling geldt de planm.e.r.-verplichting. De passende beoordeling is als bijlage 1 opgenomen bij dit planMER.

S. 2 Ontwikkelingsmogelijkheden in het plan

S. 2.1 Uitgangspunten

Het nieuwe bestemmingsplan van Schagen is een in basis conserverend bestemmingsplan. Dit betekent dat enerzijds zoveel mogelijk de huidige situatie wordt vastgelegd, maar dat anderzijds ook ontwikkelingsruimte uit de bestaande plannen wordt behouden. Tegelijkertijd wordt een beperkte ruimte voor nieuwe ontwikkelingen in het plangebied mogelijk gemaakt.

Onderstaand wordt per thema de uitgangspunten en de voorgenomen wijzigingen voor het nieuwe bestemmingsplan in een opsomming weergegeven. Alle overige uitgangspunten zijn terug te vinden in de 'Uitgangspuntennotitie Bestemmingsplan Landelijk gebied Schagen'.

Landbouw

Ten aanzien van landbouw kent het vigerende bestemmingsplan reeds een aantal stringente regels, bijvoorbeeld over het nieuw vestigen van agrarische bedrijven (niet mogelijk), het omzetten van grondgebonden naar intensieve vormen van landbouw en het realiseren van een intensieve neventak bij een agrarisch bedrijf. De wijzigingen ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan bestaan voor landbouw uit:

- *Omvang bouwperceel*: in de geldende regeling is een bouwvlak opgenomen conform de bestaande omvang. In het nieuwe bestemmingsplan worden dezelfde bouwvlakken opgenomen, maar wordt een wijzigingsbevoegdheid¹ opgenomen met een uitbreidingsmogelijkheid tot 2 ha;
- *Bedrijfsgebouwen*: de maximale goothoogte is in het nieuwe bestemmingsplan vastgesteld op 6 meter in plaats van 5,5 meter in het vigerende plan, met in het nieuwe bestemmingsplan de mogelijkheid om dit te verhogen tot een goothoogte van 8 meter. Met een wijzigingsbevoegdheid kan een bouwhoogte van 14 meter worden mogelijk gemaakt. De nieuwe nokhoogte is bij recht gesteld op 10 meter. Meerlagige stallen zijn niet toegestaan (alleen vee op de begane grond);
- *Biovergisting*: ieder van de agrarische bedrijven kan in het nieuwe bestemmingsplan een biovergistingsinstallatie bij het bedrijf plaatsen. In het vigerende bestemmingsplan is hiervoor geen mogelijkheid opgenomen.

¹ De uitbreiding tot 2 ha. van het bedrijf Ekovar wordt bij recht mogelijk gemaakt. Hiervoor wordt een omgevingsvergunning opgesteld.

- *Vrijkomende agrarische bebouwing*: binnen het nieuwe plan is het mogelijk vrijkomende agrarische bebouwing voor andere doeleinden te gebruiken. Dit geldt alleen als het een stolpboerderij betreft. Splitsing van de agrarische bebouwing voor twee woningen is daarbij mogelijk, evenals de vestiging van andere functies. De bebouwing mag niet toenemen en overtollige bebouwing moet worden gesloopt. Een dergelijke regeling bestaat niet in het vigerende bestemmingsplan.

Recreatie

Recreatieve voorzieningen en nevenfuncties: Recreatieve ontwikkelingen worden in het voorgenomen bestemmingsplan alleen mogelijk gemaakt als nevenactiviteiten bij de agrarische bestemming. Nieuwe grootschalige recreatieve voorzieningen, zoals kampeerterreinen en dagrecreatieve voorzieningen worden niet mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan. Recreatieve nevenactiviteiten, zoals Bed & Breakfast en boerencamping worden mogelijk gemaakt in het plan.

Naast de nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven wordt tevens bewegwijzering langs wegen en water mogelijk gemaakt voor fiets-, wandel-, kano-, schaatsroutes, etc. Hierbij geldt dat het realiseren van deze routes en de bewegwijzering bij recht wordt mogelijk gemaakt. Voor de realisatie van nieuwe routes (bijv. fiets- en wandelpaden) moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd, waarvoor rekening houden met landschappelijke en cultuurhistorische waarden als randvoorwaarde wordt gesteld.

Overige niet-agrarische bedrijvigheid

- *Bedrijfsgebouwen (niet-agrarische bedrijven)*: overeenkomstig de provinciale verordening en het reeds geldende beleid mag slechts 20% van het bestemmingsvlak bebouwd mag worden. De goothoogte en nokhoogte worden aangepast, waarbij door middel van een afwijking een goot- en nokhoogte van resp. 8 en 14 meter bereikt kan worden ten opzichte van 6 en 10 meter in het vigerende plan.
- *Wonen*: De monumenten zijn door middel van de Monumentenwet of Monumentenverordening beschermd. De als karakteristiek aangewezen woningen worden in het vigerende bestemmingsplan beschermd op de uitwendige hoofdvorm. In het nieuwe bestemmingsplan krijgen deze woningen meer uitbreidingsruimte, maar wordt een sloopvergunningstelsel opgenomen. Nieuwbouw van woningen wordt niet toegestaan in het bestemmingsplan. Wel kan een agrarische bestemming omgezet worden in een woonbestemming. Er zijn mogelijkheden voor mantelzorg en bedrijf aan huis, waaraan randvoorwaarden zijn gekoppeld. Ook is Bed & Breakfast aan huis mogelijk.

Voor woonwagens wordt een eigen bestemming (Woonwagenstandplaats) gegeven. Deze worden voorzien van een bouwvlak en er worden in principe geen uitbreidingsmogelijkheden geboden. De bestaande toestand wordt hiermee geconsolideerd.

Natuur en landschap

Van de vier natuurgebieden in de gemeente: Schagerwad, Keinsmerwiel, Neskaag en Westfriese Omringdijk, krijgen de eerste twee de bestemming 'Natuur', conform het bestemmingsplan Landelijk Gebied 1998. Neskaag krijgt de bestemming 'Agrarisch met Waarden' en de Westfriese Omringdijk de bestemming 'Verkeer'. De ecologische verbindingzone (EVZ) wordt mogelijk gemaakt door middel van een wijzigingsbevoegdheid. De bestemmingen van deze gebieden komen daarmee vrijwel één-op-één overeen met de bestemming in het bestemmingsplan Landelijk gebied 1998.

Schagerwad en Keinsmerwiel krijgen als genoemd de bestemming 'Natuur'. Het betreft een nat gebied met uitgestrekte riet- en oeverlanden dat van groot belang is voor vogels. Het gebied is door de provincie aangewezen als EHS en heeft daarmee tot doel het te vrijwaren van (grootschalige) verstedelijking. Ook de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de omgeving van Keinsmerwiel spelen hierin een belangrijke rol.

S. 2.2 Voornemen en scenario's

Bij de effectbeschrijving is het ontwerp van het voorgenomen bestemmingsplan als uitgangspunt genomen. Dit wordt aangeduid als het voornemen.

Het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor nieuwe intensieve veehouderijbedrijven of intensieve neventakken. Er wordt in het bestemmingsplan geen onderscheid gemaakt in veehouderijbedrijven en akkerbouwbedrijven.

Het voornemen

In paragraaf S. 2.1 is het voornemen in het bestemmingsplan beschreven.

Voor de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw geldt het volgende:

De bedrijven behouden hetzelfde bouwvlak, met wijzigingsbevoegdheid tot maximaal 2 ha.

Bouwhoogtes en goothoogtes zijn hoger dan in het vigerende bestemmingsplan vastgesteld, namelijk op 14 en 8 meter.

Scenario's

In het kader van de besluitvorming is een modelstudie uitgevoerd naar de bijdrage van de veehouderij aan de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden in de omgeving van Schagen. In de studie is voor drie modelsituaties (scenario's) de bijdrage van de veehouderij in Schagen aan de stikstofdepositie van de bedoelde natuurgebieden doorgerekend. Naast de bestaande situatie (scenario feitelijk), betreft dit twee planscenario's:

1. Het scenario 'realistische groei'. Dit scenario gaat uit van een gelijkblijvend aantal dieren en sluit daarmee aan bij de verwachte ontwikkelingen. Verder is er van uitgegaan dat in het plangebied mestvergisters worden gerealiseerd. Dit scenario komt overeen met de autonome ontwikkeling.
2. Het scenario "maximale groei". In dit scenario wordt een sterke groei van het aantal dieren verondersteld, alle bedrijven vullen de ruimte van 2 ha bouwvlak volledig op. Daarnaast is uitgegaan van het omschakelen van de akkerbouwers naar melkrundvee. Voor het gebied als geheel is dit, afgaande op de verwachte ontwikkeling die in paragraaf 3.3 is beschreven, niet realistisch, maar dit maximum simuleert zo wel wat er zou gebeuren, als lokaal de ontwikkeling in de veehouderij aanmerkelijk sterker is dan gemiddeld wordt verwacht.

In bijlage 2 'Memo onderzoek stikstofdepositie' zijn de scenario's nader beschreven.

S. 3 Vergelijking, conclusies en voorstel natuur- en landschapalternatief

S. 3.1 Overzicht scores

In tabel S.1 (zie blad 6) zijn de scores per (hoofd-)aspect samengevoegd in één overzichtstabel. In de navolgende paragrafen wordt de tabel per hoofdaspect samenvattend toegelicht. Gekoppeld daaraan worden, indien van toepassing, aanbevelingen gegeven voor het beperken van effecten. Deze aanbevelingen kunnen gevolgen hebben voor het voorgenomen bestemmingsplan. Bij de effectbeoordeling zijn twee scenario's beschouwd; scenario 'realistische groei' en 'maximale groei'.

Tabel S.1 Overzicht effectbeoordeling milieuthema's

Hoofdaspect	Criteria	Beoordeling Voornemen	
		Scenario Realistische groei	Scenario Realistisch maximum
Natuur			
Natura 2000-gebieden	Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebieden	-	--
Ecologische hoofdstructuur (excl. N2000-gebieden)	Effecten op de ecologische hoofdstructuur	0	0
Overige natuurwaarden	Effecten op weidevogelgebieden	-	-
	Effecten op flora en fauna	-	-
Landschap en cultuurhistorie			
Landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken en structuren	Effecten op openheid	0/-	-
	Effecten op verkavelingsstructuur	0	0/-
Landschappelijke en cultuurhistorische samenhang	Samenhang tussen landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken	-/-	-/--
	Effecten beleving van de samenhang	-	-
Archeologie	Effecten op archeologische waarden	0/-	0/-
Aardkunde	Effecten op aardkundige waarden	-	-
Leefbaarheid en gezondheid			
Geur	Mogelijke geurhinder	0	0
Gezondheid	Gezondheid	0	0
Verkeersveiligheid	Verkeersveiligheid	0	0
Overige thema's			
Bodem en water	Effecten op bodem en water	0	0
Externe veiligheid	Effecten op externe veiligheid	0	0
Geluid	Effecten op geluid	0	0
Licht	Kans op lichthinder	-	-

S. 3.2 Conclusies

Natuur

Bij het maximaal scenario zijn significante negatieve effecten niet uit te sluiten. Bij scenario realistische groei is geen sprake van significante negatieve effecten. Aangezien er ook bij het realistisch scenario sprake is van een (lichte) toename van stikstof zijn beide scenario's negatief beoordeeld. Ook is het de verwachting dat als gevolg van de voorgenomen activiteit negatieve effecten zijn op weidevogelgebieden en beschermde flora en fauna. Omdat significante gevolgen voor habitats in Natura 2000-gebieden, die gevoelig zijn voor stikstofdepositie niet is uitgesloten, voldoet het plan niet aan de voorwaarden die de Natuurbeschermingswet stelt. Daarom is nagegaan of er een aanpak mogelijk is, waarbij deze mogelijke negatieve gevolgen zijn uitgesloten. Dit is geformuleerd als het Natuur- en landschapalternatief.

Landschap en cultuurhistorie

Ten aanzien van de effecten op landschap en cultuurhistorie kan gesteld worden dat als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beperkt tot lichte negatieve effecten optreden op de openheid van het gebied. Bij het maximaal scenario vindt daarnaast ook een lichte aantasting plaats van de verkavelingsstructuur als gevolg de aanpassing van de bouwvlakken en inpassing van de bebouwing. Verder neemt de landschappelijke en cultuurhistorische samenhang van het plangebied af. Dit is voor beide scenario's negatief beoordeeld. Tot slot vindt ook beperkte tot lichte aantasting aan van de respectievelijk archeologische en aardkundige waarden als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen.

In het Natuur- en landschapsalternatief zijn spelregels geformuleerd die de negatieve effecten van het beoordeelde plan kunnen mitigeren.

Leefbaarheid en gezondheid

Van het voorgenomen bestemmingsplan worden geen negatieve gevolgen verwacht, omdat de plannen niet leiden tot meer geurhinder of een toename van verkeer (met extra geluid en luchtverontreiniging).

Overige aspecten

De ontwikkeling van meer open staltypen in combinatie met extra verlichting in de stal, kan een licht negatief effect hebben op de belevingswaarde van het nachtelijk duister in het landelijk gebied. Hierbij kan als kanttekening worden geplaatst dat in de huidige situatie ook open stallen gebouwd kunnen worden. Het oppervlakte aan stallen kan echter wel toenemen ten opzichte van het huidige plan.

Voor het overige (Bodem en water, externe veiligheid, geluid) worden geen negatieve gevolgen verwacht.

S. 3.3 Natuur- en landschapsalternatief

In het voorgaande is aangegeven dat het voorgenomen bestemmingsplan niet voldoet aan de voorwaarden die de Natuurbeschermingswet stelt. Het voorgenomen plan is daardoor juridisch gezien niet zondermeer uitvoerbaar. Er dient daarom gezocht te worden naar een alternatief dat wel voldoet aan de voorwaarde, dat significante gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten.

Daarnaast is geconstateerd, dat er op het landschap duidelijk negatieve gevolgen kunnen optreden. Deze staan de uitvoerbaarheid van het plan juridisch gezien niet onmiddellijk in de weg, maar gelet op het belang dat in het beleid (ook het gemeentelijke beleid) wordt gehecht aan landschappelijke waarden is het gewenst om na te gaan of ook deze mogelijke effecten kunnen worden beperkt.

Om aan beide bovengenoemde bezwaren tegemoet te komen, is een zogenaamd 'natuur en landschapsalternatief' ontwikkeld. Dit alternatief geeft nadere 'spelregels' om negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden te voorkomen en effecten op het landschap verder te beperken. Hier wordt onderstaand op ingegaan.

S. 3.3.1 Spelregels beperking effecten natuur

Voor het bestemmingsplan dient een systematiek te worden gevonden, die feitelijk tenminste een 'stand still' van de stikstofdepositie door de veehouderij tot gevolg heeft.

Binnen dit uitgangspunt zou bijvoorbeeld ruimte kunnen worden gevonden voor nieuwe ontwikkelingen door actieve stopzetting van bedrijven nabij de gevoelige Natura 2000-gebieden (duingebieden), of door verplaatsing van bedrijven nabij deze gebieden. In het geval van Schagen is een dergelijke optie echter niet aan de orde. Het plangebied Buitengebied Schagen is relatief klein en ligt op een zodanige afstand van de Natura 2000-gebieden met voor stikstofdepositie gevoelige habitats (de duinen), dat zonering praktisch geen zin heeft. Daar komt bij dat het gaat om grondgebonden bedrijven, die door hun aard moeilijk zijn te verplaatsen. Wel kan het zijn dat in de toekomst door concentratie en schaalvergroting lokaal bedrijven worden samengevoegd. In zo'n geval kan concentratie op het bedrijf op grotere afstand van de betreffende gebieden voordelen bieden. Dit kan in voorkomende gevallen per individueel geval worden beoordeeld.

Het opnemen van spelregels in het bestemmingsplan, die er per bedrijf op toezien dat bij uitbreiding van het aantal dierplaatsen geen toename van de stikstofdepositie in daarvoor gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden optreedt lijkt wel mogelijk. Het betreffende bedrijf kan dat bereiken met bijvoorbeeld een combinatie van de volgende maatregelen:

- indien uitbreiding gepaard gaat met stopzetting van een ander bedrijf, waardoor nieuwe dierplaatsen op een grotere afstand van de Natura 2000-gebieden worden gerealiseerd (saldering op stikstofdepositie: het opheffen of verminderen van depositie ten gevolge van het ene bedrijf, gecombineerd met een toename door uitbreiding op het andere bedrijf, waarbij de totale depositie op de gevoelige habitats niet toeneemt);
- en/of emissiearmere stallen toepassen: hiervoor bestaan ook voor de melkrundveehouderij steeds meer mogelijkheden;

Op grond van het voorgaande wordt er van uitgegaan dat in het natuur- en landschapsalternatief uitbreiding van dierverblijven niet 'bij recht' mogelijk is, maar alleen bij afwijking (binnen het in het bestemmingsplan opgenomen bouwperceel) met toepassing van de volgende 'spelregel':

Uitbreiding of nieuwbouw van dierverblijven, dan wel het realiseren van nieuwe dierplaatsen in bestaande dierverblijven is alleen mogelijk indien is aangetoond dat geen toename van stikstofdepositie op de daarvoor gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden in de omgeving optreedt.

Deze spelregel vormt een aanvulling op de voorwaarden die bij de toepassing van de afwijkingsbevoegdheid door B&W worden gehanteerd.

S. 3.3.2 Spelregels beperking effecten landschap

Door het opstellen van een erfinrichtingsplan bij een uitbreiding, die alleen mogelijk kan worden gemaakt via een afwijking van de bouwregels of een wijzigingsbevoegdheid, wordt het effect op het landschap zoveel als mogelijk reeds beperkt.

Daarnaast kunnen randvoorwaarden worden gesteld aan gebieden met aardkundige waarden (met name aan de zuid- en oostzijde van de gemeente) ten aanzien van het aanpassen van percelen of aan cultuurhistorisch waardevolle sloten ten aanzien van het dempen.

S. 4 Leemten in kennis en aanzet evaluatieprogramma

Het huidige PlanMER kent geen leemtes in kennis.

Wettelijk bestaat bij activiteiten die worden voorbereid met behulp van m.e.r. de verplichting om evaluatieonderzoek te (laten) verrichten. In een milieueffectrapport wordt daarom een opzet voor een evaluatieprogramma opgenomen.

Voor het bestemmingsplan buitengebied Schagen kan de evaluatie verschillende doelen dienen, namelijk:

- Het invullen van leemten in milieu-informatie;
- Het vergelijken van de daadwerkelijke optredende milieugevolgen met de in dit PlanMER voorspelde gevolgen (monitoring milieugevolgen).

Het belangrijkste te monitoren effect is:

De werkelijke gevolgen voor landschap kunnen mede afhankelijk zijn het aantal concrete initiatieven voor agrarische bedrijfsuitbreidingen en precieze locatie van deze initiatieven. In de praktijk kan het gebeuren dat een veelheid van deelbeslissingen voor verschillende bedrijfsuitbreidingen wordt genomen, maar dat het zicht op de totale gevolgen enigszins verdwijnt. Daarom wordt aan de gemeente aanbevolen om totaaleffecten van ontwikkelingen op het landschap regelmatig in beeld te brengen, zodat hier bij latere besluitvorming rekening mee kan worden gehouden. Dit kan bijvoorbeeld door de Nota cultuurhistorie, waarin de landschappelijke ontwikkeling en waardevolle elementen in het landschap zijn beschreven, regelmatig te herijken.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Schagen is voornemens een geactualiseerd bestemmingsplan op te stellen voor het landelijk gebied van de gemeente. Dit bestemmingsplan beslaat het gehele grondgebied van de gemeente Schagen met uitzondering van de kern. Het plangebied is weergegeven in Figuur 1.1.

Figuur 1.1 Plangebied, in rood de begrenzing.

De actualisering van het bestemmingsplan wordt ingegeven door enerzijds de noodzaak om regelmatig de bestemmingsplannen te actualiseren en anderzijds door de wens om nieuw beleid en nieuwe regelgeving in het bestemmingsplan te verwerken.

De afkortingen planm.e.r. en planMER

In dit document komt u de afkortingen planm.e.r. en planMER tegen. Het is gebruikelijk om met dit verschil in afkortingen onderscheid te maken tussen de procedure voor de milieueffectrapportage (de m.e.r.) en het milieueffectrapport (het MER).

- Planm.e.r. staat dus voor de procedure van de milieueffectrapportage voor het plan (in dit geval het bestemmingsplan buitengebied Schagen).
- Met planMER wordt het milieueffectrapport bedoeld (onderhavig document). Dit is het milieudocument bij het plan, dat in het kader van de m.e.r.-procedure wordt opgesteld.

1.2 Planm.e.r. verplichting

1.2.1 Algemeen

De planm.e.r. procedure is wettelijk vastgelegd in de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage 1994, en is de implementatie van de Europese Richtlijn 2001/42/EG in de Nederlandse wetgeving. De planm.e.r. -verplichting geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plannen en programma's die:

1. kaderstellend zijn voor activiteiten conform de beschrijving in het Besluit milieueffectrapportage (onderdeel C en D van de Bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage) en/ of
2. waarvoor een passende beoordeling nodig is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (en daarmee in het kader van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn).

Het bestemmingsplan is een wettelijk voorgeschreven plan waarvoor nagegaan moet worden of voor de herziening daarvan een planm.e.r. procedure nodig is op grond van beide of één van de genoemde punten. In dit geval is om beide redenen een planMER nodig.

1.2.2 Bestemmingsplan landelijk gebied Schagen

Kaderstellend voor activiteiten die zijn beschreven in het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.)

Het bestemmingsplan landelijk gebied van Schagen maakt door middel van een wijzigingsbevoegdheid uitbreiding van de agrarische bouwvlakken mogelijk. Dit biedt uitbreidingsmogelijkheden voor de landbouw (veeteelt) en akkerbouw als het wordt omgezet naar veeteelt, waardoor de drempelwaarde in het Besluit m.e.r. (categorie D14) wordt overschreden. De gemeente Schagen kent grondgebonden veehouderijen (melkvee) en een grondgebonden (biologische) varkenshouderij. Door de wijzigingsbevoegdheid biedt het bestemmingsplan zodanige ruimte aan de agrarische bedrijven dat op het niveau van de omgevingsvergunning een m.e.r.-beoordeling of directe m.e.r.-plicht (afhankelijk van het aantal dieren) kan ontstaan. Daarmee wordt het bestemmingsplan kaderstellend voor deze ontwikkelings-mogelijkheden. Voor het bestemmingsplan moet daarin ook een planm.e.r.-procedure doorlopen worden.

Voor het bestemmingsplan is een passende beoordeling nodig in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998

Voorafgaand aan het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is reeds nagegaan in hoeverre de activiteiten in het voorgenomen bestemmingsplan gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden in de omgeving van Schagen. Hieruit blijkt dat significante effecten op Natura 2000-gebieden in de omgeving niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Bij deze planMER behoort dan ook een passende beoordeling, waarin de effecten op natuur nader zijn uitgewerkt. De passende beoordeling is in de bijlage opgenomen.

1.3 M.e.r.-procedure

1.3.1 Doel

Een milieueffectrapportage is bedoeld om vroegtijdig in het planproces in beeld te brengen welke milieugevolgen (effecten) kunnen optreden als gevolg van de zogenaamde voorgenomen activiteit. In dit geval betreft dat de mogelijkheden die in het voorgenomen bestemmingsplan worden geboden voor diverse activiteiten. Ook kunnen eventuele realistische alternatieven in het MER onderzocht worden en kunnen mogelijkheden worden aangegeven om eventuele effecten te kunnen beperken. Daarmee dient de m.e.r.-procedure om het milieubelang volwaardig mee te wegen in de besluitvorming.

1.3.2 Procedure

Voor dit bestemmingsplan is de procedure van een milieueffectrapport voor een plan van toepassing (zie paragraaf 7.4 Wet milieubeheer). De plan-m.e.r. procedure staat niet op zichzelf, maar is een hulpmiddel bij het opstellen van het voorgenomen bestemmingsplan buitengebied. Daarom is de procedure gekoppeld aan de voorbereiding van dit bestemmingsplan. Deze voorbereiding is de bevoegdheid van het college van burgemeester & wethouders van de gemeente Schagen. Daarom is het college ook het bevoegde gezag voor de m.e.r.-procedure.

Voorfase

De procedure is gestart met de openbare kennisgeving (van het voornemen om een plan te gaan vaststellen waarvoor de m.e.r.-plicht geldt) in de lokale huis-aan-huis krant en op de gemeentelijke website. Hierin is bekend gemaakt dat voor de actualisatie van het bestemmingsplan buitengebied de planm.e.r. procedure wordt gevolgd en is de procedure uiteengezet.

Aansluitend op de bekendmaking zijn de bestuursorganen en wettelijke adviseurs die ook bij de voorbereiding van het bestemmingsplan worden betrokken, geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen planMER. Dit betreffen:

1. Connexion
2. Gemeente Hollands Kroon
3. KPN
4. Nuon
5. PWN
6. Prorail
7. Rijkswaterstaat
8. Ministerie van Defensie
9. Ministerie van Infrastructuur en Milieu
10. Gasunie
11. Kamer van Koophandel
12. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
13. Gemeente Zijpe
14. Gemeente Harenkarspel
15. Provincie Noord Holland
16. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

De onafhankelijke landelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) is eveneens om advies gevraagd.

Na het ontvangen van overlegreacties en het advies van de Commissie m.e.r. hebben burgemeester en wethouders de reikwijdte en het detailniveau van het planMER vastgesteld. Dit vormt het uitgangspunt voor het voorliggende milieueffectrapport (planMER).

Vervolg

Dit planMER, inclusief passende beoordeling, wordt tegelijkertijd met het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Het planMER wordt tevens aan de Commissie m.e.r. en de eerder benaderde bestuursorganen toegezonden. Het is mogelijk op het planMER zienswijzen in te dienen. De Commissie m.e.r. geeft over het planMER een toetsingsadvies af. Verder verloopt de procedure volgens de gebruikelijke lijnen voor een bestemmingsplan. Bij alle volgende fasen (ontwerp, vaststelling) zal worden aangegeven op welke wijze het planMER en de reacties daarop in acht zijn genomen.

1.4 Afbakening van het PlanMER

Zoals hiervoor aangegeven, zijn bij de start van de milieueffectrapportage diverse instanties geraadpleegd en is advies gevraagd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is het planMER afgebakend. Er is ondermeer geconcludeerd dat een

passende beoordeling nodig is, omdat mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden Zwanenwater & Petteerderduinen, Duinen Den Helder & Callantsoog en de Schoorlse Duinen niet kunnen worden uitgesloten. Het gaat hierbij om de mogelijke effecten van stikstofdepositie.

In hoofdstuk 5 van dit planMER wordt nader ingegaan op de afbakening van de effectenstudie.

1.5 Relatie met het planMER Zijpe

Tijdens het opstellen van het planMER voor het bestemmingsplan Landelijk gebied voor Schagen, is ook een planMER opgesteld ten behoeve van het bestemmingsplan buitengebied Zijpe van de toenmalige gemeente Zijpe (inmiddels gemeente Schagen). Beide plangebieden verschillen van elkaar, bijvoorbeeld door de omvang en de inrichting van het gebied. Toch is zoveel mogelijk aansluiting gezocht in zowel het planMER als het bestemmingsplan voor beide gebieden om te komen tot een regeling die na de fusie van beide gemeenten (samen met de voormalige gemeente Harenkarspel) goed op elkaar aansluit.

Voor beide rapportages is een vergelijkbare opzet gekozen. De verschillen in landschap, structuur, agrarische sector en voorgaand beleid leiden soms tot verschillen tussen de rapportages. Voor de beide plangebieden is cumulatie minder aan de orde geweest, omdat in eerste instantie is onderzocht in hoeverre de ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan zelf tot knelpunten zouden leiden. Cumulatie is pas daarna aan de orde. De problematiek van de stikstofdepositie is zodanig dat de ontwikkelingsmogelijkheden van het plan zijn ingeperkt, zodat geen sprake is van cumulatie (zie ook toelichting van het bestemmingsplan).

1.6 Leeswijzer

Dit planMER is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op relevant beleid en wet- en regelgeving;
- In de hoofdstukken 3 (landbouw) en 4 (milieu) wordt de huidige situatie en autonome ontwikkeling (de referentiesituatie) beschreven van de voor dit planMER relevante milieuaspecten en thema's;
- Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op de ontwikkelingsmogelijkheden en daaruit voortvloeiende activiteiten die in het bestemmingsplan worden geregeld. Gekoppeld daaraan wordt de afbakening van de relevante milieuthema's voor de beschrijving en de beoordeling van milieueffecten beschreven;
- In hoofdstuk 6 staan de effectbeschrijving en de beoordeling van deze activiteiten centraal;
- In hoofdstuk 7 wordt de effecten vergeleken, conclusies getrokken en worden aanbevelingen gegeven om eventuele negatieve milieueffecten te verminderen;
- Ten slotte worden in hoofdstuk 8 de leemten in kennis aangegeven en wordt er een aanzet tot een evaluatieprogramma gegeven.

De passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet is opgenomen in het document "*Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied Schagen. Passende beoordeling in het kader van de natuurbeschermingswet 11998, artikel 19j*". Deze is als bijlage bij dit planMER opgenomen.

Voor het planMER en de passende beoordeling is een modelstudie uitgevoerd naar de invloed van de ammoniakemissie van agrarische bedrijven op de stikstofdepositie in daarvoor gevoelige natuurgebieden. Van dit onderzoek wordt verslag gedaan in de memo 'Onderzoek stikstofdepositie' dat deel uit maakt van het planMER en de passende beoordeling (zie bijlage 2).

2 Kaderstellend beleid en wettelijk kader

2.1 Overzicht beleid

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het relevante beleid voor het bestemmingsplan landelijk gebied gemeente Schagen. In onderstaande paragraaf wordt op hoofdlijnen ingegaan op het ruimtelijke beleid. In bijlage 3 is daarnaast het thematische beleid beschreven.

Tabel 2.1 Beleidskader

Beleidsniveau	Kader
Europees	Vogel- en habitatrictlijn, Europese Kaderrichtlijn Water, Verdrag van Malta, Hoogwaterrichtlijn, , Besluit kwaliteit en monitoring water
Nationaal	Wetten: Wet ruimtelijke ordening, Wet milieubeheer, Wet bodembescherming, Wet geluidhinder, Monumentenwet, Natuurbeschermingswet, Flora- en faunawet, Wet luchtkwaliteit, Waterwet, Wet vervoer gevaarlijke stoffen, Wet ammoniak en veehouderij, Wet geurhinder en veehouderij, Wet archeologische monumentenzorg
	Besluiten: Besluit Externe veiligheid, Nationaal Bestuursakkoord Water, Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
	Nota's: Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, Nationaal Milieubeleidsplan, Nota waterbeleid 21 ^e eeuw, Nationaal Waterplan, Nota Buitengebied in ontwikkeling,
Provinciaal en regionaal	Structuurvisie Noord-Holland 2040
	Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie
	Beleidsregel Ruimte voor Ruimte in Noord-Holland
	Beeldkwaliteitsplan De Westfriese Omringdijk
	Waterplan 2010-2015
	Informatiekaart en Leidraad Landschap en Cultuurhistorie
	Waterbeheersplan 2010-2015
	Beheersplan Waterkeringen
Raamplan bescherming tegen wateroverlast	
Lokaal	Structuurvisie Schagen 2025
	Welstandnota Schagen
	Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Schagen
	Beleidsvisie externe veiligheid 2012-2015
	Ontwerp beleidsnotitie Hogere waarde Wet Geluidhinder

2.2 Ruimtelijk beleid

2.2.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en AMvB Ruimte (Barro)

Op 22 november 2011 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) inclusief een ontwerp Algemene maatregel van bestuur (Amvb) van de Wro (Barro) door de Tweede Kamer aangenomen. De SVIR is op 13 maart 2012 inwerking getreden en het Barro (Besluit algemene regels ruimtelijke ordening) op 30 december 2011. Bij de inwerkingtreding zijn de Nota Ruimte (27 februari 2006) en de realisatieparagraaf over de realisatie van het nationaal ruimtelijk beleid vervallen. Structuurvisies hebben geen bindende werking voor andere overheden dan de overheid die de visie heeft vastgesteld. De nationale belangen uit de structuurvisie die juridische borging vragen, worden daarom geborgd in het Barro. Het Barro is gericht op doorwerking van nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen en zorgt voor sturing en helderheid van deze belangen vooraf.

De inwerkingtreding van de AMvB vindt gefaseerd plaats. Niet over alle onderwerpen zijn dan ook op dit moment regels opgenomen. Een eerder ontwerp AMvB Ruimte is in 2009 in voorhang aan de Eerste en Tweede Kamer aangeboden en met de Tweede Kamer besproken. Ook is het traject van advisering door de Raad van State doorlopen. Een beperkt aantal onderdelen uit het eerdere ontwerp zijn opgenomen in het Barro. Deze onderdelen zijn nu definitief vastgesteld. Het betreft de onderdelen:

- Rijksvaarwegen
- Project Mainportontwikkeling Rotterdam
- Kustfundament
- Grote rivieren
- Waddenzee en waddengebied
- Defensie
- Hoofdwegen en hoofdspoorwegen
- Elektriciteitsvoorziening
- Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen
- Ecologische hoofdstructuur
- Primaire waterkeringen buiten het kustfundament
- IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte)
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde

Het Rijk gaat er vanuit dat de nationale ruimtelijke belangen die via wet- en regelgeving opgedragen worden aan andere overheden door hen goed worden behartigd. Waar de AMvB Ruimte bepalingen bevat gericht op gemeentelijke bestemmingsplannen gaat het Rijk er vanuit dat deze doorwerking krijgen. Het Rijk zal de bestemmingsplannen dan ook niet (tijdens de vaststellingsprocedure) toetsen op een correcte doorwerking van nationale ruimtelijke belangen. Wel zal het Rijk door middel van systeem- of themagerichte onderzoeken achteraf nagaan of bestemmingsplannen aan nationale wet- en regelgeving voldoen.

Voor het bestemmingsplan landelijk gebied van de gemeente Schagen is met name de ecologische hoofdstructuur een onderwerp uit de SVIR dat van belang is.

2.2.2 *Provinciaal beleid*

Structuurvisie Noord-Holland 2040

In de structuurvisie Noord-Holland 2040 beschrijft de provincie op welke manier zij met ontwikkelingen omgaat die een grote ruimtelijke impact hebben. Daarbij moet gedacht worden aan ontwikkeling als globalisering, klimaatverandering en trends als vergrijzing en krimp. Daarnaast wordt in de structuurvisie een toekomstbeeld voor 2040 geschetst, en wordt aangegeven welke keuzes richting 2040 gemaakt moeten worden. Hiermee speelt de provincie in op mogelijke veranderingen. Tegelijkertijd is het van belang bestaande kwaliteiten van het provinciale landschap te behouden of verder te ontwikkelen. Op basis hiervan richt de structuurvisie zich op drie hoofdbelangen:

- **Klimaatbestendigheid:** de provincie zorgt voor een gezonde en veilige leefomgeving in harmonie met water en gebruik van duurzame energie;
- **Ruimtelijke kwaliteit:** de provincie zorgt voor behoud van het Noord-Hollandse landschap door verdere ontwikkeling van de kwaliteit en diversiteit.
- **Duurzaam ruimtegebruik:** de provincie zorgt voor een regionale ruimtelijke hoofdstructuur waarin functies slim gecombineerd worden en goed bereikbaar zijn nu, en in de toekomst.

Deze drie hoofdbelangen vormen gezamenlijk de ruimtelijke hoofddoelstelling van de provincie. Voor het bestemmingsplangebied zijn met name de doelstellingen met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit relevant. Daarbij is het gebied gedeeltelijk gemarkeerd als oude zeekeilandschap en gedeeltelijk als aandijkingenlandschap (Polder Burghorn).

Als provinciaal beleid voor de gemeente Schagen zijn de EHS en weidevogelleefgebied van belang. Daarnaast is het gebied aangewezen als onderdeel van het gebied voor grootschalige landbouw.

Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie

Het ruimtelijk beleid van de provincie Noord-Holland is vastgelegd in de 'Structuurvisie Noord-Holland 2040' (Provinciale Staten, vastgesteld 21 juni 2010, herzien vastgesteld 23 mei 2011). De regelingen met betrekking tot het ruimtelijk beleid zijn opgenomen in de 'Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie' (Provinciale Staten, vastgesteld 21 juni 2010, herzien vastgesteld 23 mei 2011, inclusief besluit van Gedeputeerde Staten), 15 november 2011). Op 17 december 2012 hebben Provinciale Staten van Noord-Holland een wijziging van de Structuurvisie Noord-Holland 2040, de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie en beleidskader Wind op land vastgesteld. Deze wijziging komt neer op een restrictiever beleid met betrekking tot windenergie op land. In de PRVS zijn provinciale belangen geformuleerd. Per belang zijn regels opgenomen waaraan bestemmingsplannen, afwijkingsbesluiten en beheersverordeningen moeten voldoen. Hierdoor heeft de provincie meer invloed op de ruimtelijke ordening in Noord-Holland. De PRVS voorziet niet in nieuw beleid, maar vormt een uitwerking van het bestaande beleid in bijvoorbeeld de structuurvisie en de ruimte-voor-ruimte regeling.

In het bestemmingsplan is opgenomen welke artikelen van de PRVS van belang zijn voor het bestemmingsplan Landelijk Gebied van Schagen.

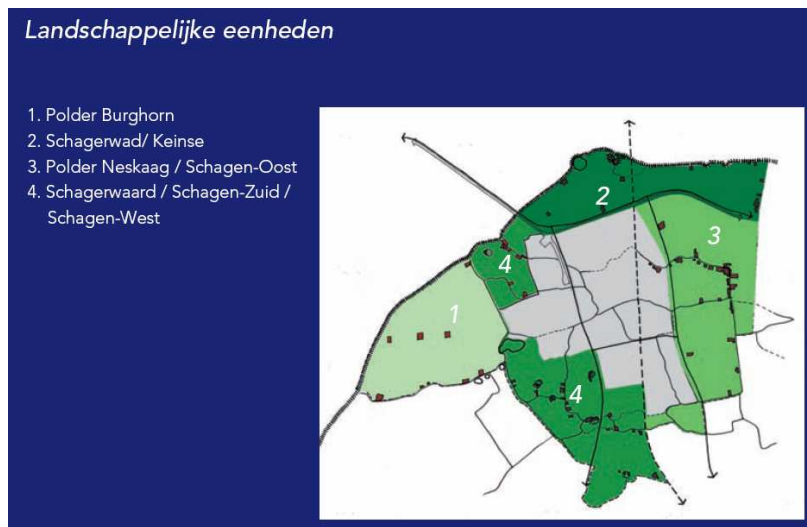
Structuurvisie Schagen 2025

De Structuurvisie Schagen 2025 is door de gemeenteraad van Schagen vastgesteld op 22 februari 2011. In de structuurvisie staan vier algemene ambities van de gemeente weergegeven. Het gaat hierbij om:

1. het vasthouden van het voorzieningenniveau met als ijkjaar 2009;
2. de leefbaarheid in en duurzaamheid van de gemeente vergroten;
3. de relatie tussen de woonwijken en het prachtige omringende landschap versterken (de stadsranden);
4. het zoeken naar een nieuw evenwicht tussen de waarden van het landschap en de vitaliteit van het buitengebied.

Voor het buitengebied is er tevens vraag naar meer ruimte voor zowel de agrarische sector als bebouwingmogelijkheden voor woningen zolang er geen sprake is van aantasting van hoge landschappelijke waarden. In de Structuurvisie is het buitengebied van Schagen onderverdeeld in vier landschappelijke eenheden. Het gaat hierbij om:

1. Polder Burghorn
2. Schagerwad/ Keinsmerwiel
3. Polder Neskaag / Schagen-Oost
4. Schagerwaard / Schagen-Zuid / Schagen-West

Figuur 2.1 Landschappelijke eenheden [Gemeente Schagen, 2011]

Voor de vier landschappelijke eenheden heeft de gemeente verschillende ambities geformuleerd. Deze staan hieronder per landschappelijke eenheid kort beschreven.

1. Polder Burghorn

De polder Burghorn is in tegenstelling tot de rest van het buitengebied nauwelijks bebouwd. Beplanting is maar spaarzaam aanwezig en beperkt zich tot erfbeplanting langs de Burghornerweg. De polder telt geen terpen en linten. De polder is door de omringende dijken voor het oog scherp afgebakend. De polder Burghorn maakt onderdeel uit van de geschiedenis van de Westfrie Omringdijk. De Valkkogerdijk (zuidelijke dijk) en de Oudedijk (oostelijk dijk) zijn oude tracés van de Westfrie Omringdijk. De noordwestelijke dijk is de huidige Westfrie Omringdijk. Door de openheid van de polder is de karakteristieke vorm van de dijken goed te ervaren. Om deze openheid te waarborgen is het van belang de agrarische functie binnen deze zone vitaal te houden.

Verruimingsmogelijkheden

Solitair erf

- Verruiming mogelijk binnen de bestaande of nieuw aan te brengen erfbeplanting.

Functies

- Verruiming mogelijk voor primaire functie (agrarisch of camping);
- Verruiming mogelijk voor economische (aantoonbare) nevenactiviteiten;
- Geen verruiming voor wonen als primaire functie (behoudens vrijkomende agrarische woonbebouwing).

2. Schagerwad/ Keinsmerwiel

Het Schagerwad is een uitgestrekt rietland met oeverlanden, dat is ontstaan bij een dijkdoorbraak vanuit de Zijpe, toen de Zijpe nog zee was. Het hele gebied is een belangrijk vogelgebied. Het Schagerwad / Keinsmerwiel is in het streekplan aangegeven als uitsluitingsgebied. Dit zijn gebieden die de provincie om redenen van natuur, cultuurhistorie, landschap of bewaren van open ruimte wil vrijwaren van verdere (grootschalige) verstedelijking. Het hele gebied is onderdeel van de provinciale ecologische hoofdstructuur. Daarnaast is het gedeelte tussen de Omringdijk, het kanaal Stolpen - Schagen en de N241 (Keinse) cultuurhistorisch van grote waarde, vanwege de waardevolle onregelmatige blokvormige verkaveling en de aanwezigheid van terpen, oude kaden en dijken en wielen.

Verruimingsmogelijkheden

Om redenen van natuur en cultuurhistorie worden de mogelijkheden in dit deel van het buitengebied niet verruimd.

3. Polder Neskaag/Schagen-Oost

Schagen is ontstaan op het hoogste deel in het landschap. Oorspronkelijk werd het oude land aan de noordzijde omgeven door de zee. Aan de zuidzijde lagen veengebieden die bij tijd en wijle grotendeels onder water stonden. Het oude land is door de hogere ligging ten opzichte van de omgeving nog steeds herkenbaar. Neskaag behoort voor een deel tot het oude land. Het gedeelte ten noorden en ten westen van Nes behoort tot de aandijkingen aan het oude land.

Verruimingsmogelijkheden

Solitair erf

- Verruiming mogelijk binnen de bestaande of nieuw aan te brengen erfbeplanting.

Terp (gelegen in het lint)

- Geen verruiming vanwege de cultuurhistorische waarde.

Linten

- Beperkt verruiming mogelijk van bestaande woningen. Met betrekking tot de wens voor het vergroten van woningen is het de ambitie om het karakter en de authenticiteit van de linten te handhaven. Dit betekent dat kleine woningen niet zondermeer kunnen worden vergroot of vervangen door een grotere woning. Hiervoor is een gedetailleerde inventarisatie nodig van de

huidige situatie en de verruimingsmogelijkheden van elk lint in relatie tot de landschapswaarden.
Uitbreiding dient bij voorkeur aan de achterzijde van de woning plaats te vinden.

Functies

- Verruiming mogelijk voor primaire functie (agrarisch);
- Verruiming mogelijk voor economische (aantoonbare) nevenactiviteiten;
- Verruiming voor wonen als primaire functie.

4. Schagerwaard/Schagen-Zuid/Schagen-West

Dit deelgebied behoort tot het oude land. Het oude land is een vlak en zeer open gebied, met dijken, kaden en terpen. De verkaveling heeft een onregelmatig patroon. De bebouwing bestaat in hoofdzaak uit solitaire erven en terpen. Deze liggen vooral langs de Tjallewallerweg en Bonkelaarsdijk.

Verruimingsmogelijkheden

Solitair erf

- Verruiming mogelijk binnen de bestaande of nieuw aan te brengen erfbepanting.

Terp (gelegen in het lint)

- Geen verruiming vanwege de cultuurhistorische waarde.

Functies

- Verruiming mogelijk voor primaire functie (agrarisch);
- Verruiming mogelijk voor economische (aantoonbare) nevenactiviteiten, voorkeur voor nevenactiviteiten die de recreatie en toerisme in dit gebied ondersteunen en/of versterken
- Beperkte verruiming voor wonen als primaire functie.

De Structuurvisie is niet één-op-één vertaald naar het bestemmingsplan. Het plan is conserverend van aard en daarom worden nieuwe ontwikkelingen beperkt. Het natuurgebied Schagerwad / Keinsmerwiël is bestemd als 'Natuur'. Deze bestemming wordt gebruikt voor het behoud, herstel en ontwikkeling van natuur(gebieden). Conform de structuurvisie bestaan hier geen verruimingsmogelijkheden. De verruimingsmogelijkheden voor wonen, recreatie en landbouw in de gebieden Polder Burghorn, Polder Neskaag/Schagen-Oost en Schagerwaard/Schagen-Zuid komen voor een groot deel overeen. Voor Schagerwaard/Schagen-Zuid is een voorkeur uitgesproken om ruimere recreatieve mogelijkheden te bieden. Vooralnog is echter besloten in het bestemmingsplan geen onderscheid te maken tussen de deelgebieden.

3 Landbouw, bestaande situatie en autonome ontwikkeling

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor de landbouw in Schagen beschreven. Hiervoor wordt een apart hoofdstuk gekozen, omdat de ontwikkeling van de landbouw, en de ruimte die het voorgenomen bestemmingsplan daarvoor zal bieden, het hoofdonderwerp vormen van dit planMER. Daarom is het van belang om na te gaan welke structuur de landbouwsector op dit moment kent en wat de verwachte ontwikkeling zal zijn.

Na de beschrijving van de huidige situatie en opbouw van de agrarische sector in de gemeente, volgt een beschrijving van de algemene ontwikkeling van de landbouw in Nederland en de provincie Noord-Holland. Daarna wordt specifiek aandacht gegeven aan de wijze waarop de algemene landelijke en provinciale trends te vertalen zijn naar de situatie in Schagen.

3.2 Huidige situatie

Het plangebied Landelijk gebied Schagen is relatief beperkt in omvang en heeft voor een belangrijk deel een agrarische functie. Daarnaast komen enkele kleinschalige recreatieve voorzieningen voor en functies als groen en verkeer. De agrarische sector van Schagen wordt gedomineerd door de veeteelt. Van de 26 agrarische bedrijven in de gemeente doen 4 bedrijven aan akkerbouw. De overige 22 bedrijven houden dieren, waarvan de meeste bedrijven rundveehouderijen zijn. Twee bedrijven houden paarden, één bedrijf is een biologische varkenshouderij en de overige 19 bedrijven houden rundvee. De akkerbouwers houden geen dieren als nevenactiviteit.

3.3 Ontwikkelingen in de landbouw

De beschrijving van de ontwikkeling richt zich met name op de veehouderij. De ontwikkeling van de akkerbouw en bollenteelt zal met name worden toegelicht voor zover dat ondersteunend is voor de beschrijving van de veehouderij. De reden hiervoor is dat met name de effecten van de veehouderij van belang zijn voor de effectbeschrijving in dit planMER. De ontwikkeling van de veehouderij is van belang in verband met de uitstoot van ammoniak en de daarvan afgeleide stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden.

Voor de analyse van de ontwikkeling van de landbouw is gebruik gemaakt van verschillende bronnen:

- Informatie op de websites van het CBS (CBS Statline) en het NMP;
- LEI-rapporten 'Landbouwperspectieven in Noord-Holland tot 2040' en 'Landbouw-economische berichten, 2011';

CBS Statline geeft statistische informatie op basis van de landbouwtellingen die ieder jaar worden gehouden. Voor de beoordeling van de landbouwsituatie in de gemeente Schagen is nagegaan, hoe deze zich verhoudt tot het provinciale beeld (waarvoor een van de genoemde LEI-rapporten de verwachte trends schets) en tot de regionale situatie. Voor de regionale situatie wordt gebruik gemaakt van de cijfers voor 'Westfriesland en omgeving', een gebiedsindeling van het CBS waartoe de gemeente Schagen behoort naast de gemeenten Andijk, Drechterland, Enkhuizen, Harenkarspel, Heerhugowaard, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Venhuizen.

3.3.1 Landelijke en provinciale trend

Het (voormalige) ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft in januari 2008 een toekomstvisie op de veehouderij gepubliceerd. De kernboodschap van de visie is dat de sector in de komende 15 jaar dient te verduurzamen. Hiermee wordt bedoeld dat geproduceerd dient te worden met respect voor mens, dier en milieu waar ook ter wereld. In de visie worden 6 speerpunten beschreven:

- systeeminnovaties;
- het welzijn en de gezondheid van dieren;

- maatschappelijke inpassing;
- energie en milieu;
- markt en ondernemerschap;
- verantwoord consumeren.

In de huidige situatie zijn er circa 4.800 landbouwbedrijven gevestigd binnen de provincie Noord-Holland. Hiervan zijn zo'n 1.350 akkerbouwbedrijven, bijna 1.900 veehouderijen met graasdieren en 625 tuinbouwbedrijven.

Het Planbureau voor de Leefomgeving geeft de trend ten aanzien van de landbouw aan in het rapport 'Welvaart en Leefomgeving'. Ondanks de krimp van het landbouwareaal blijft de landbouw de komende decennia de dominante ruimtegebruiker van Nederland. De akkerbouw zal zich concentreren in Groningen, de Flevopolders en Zeeland, maar ook daar verliest de sector terrein, vooral aan de melkveehouderij. Noord-Holland heeft op het gebied van de agrarische sector zeer verschillende gebieden. De Kop van Noord-Holland en Westfriesland zijn in ieder geval gebieden, waarin de agrarische sector een belangrijke rol speelt. Hier bevinden zich clusters van pootaardappelen, opengrondsgroenten, zaden en bollen van Europees of zelfs mondiaal belang.

Over het algemeen neemt het oppervlakte landbouwareaal af in Nederland. De trend van de afgelopen jaren is een afname van ca. 0,3% per jaar (LEI, 2011, p. 157). Daarbij werd de landbouwgrond door andere functies in gebruik genomen, zoals woningbouw, bedrijventerreinen en natuurontwikkeling. Ook in Noord-Holland neemt het areaal af. De afgelopen tien jaar (2001-2011) is het areaal landbouwgrond afgenomen met bijna 2% (1,96%). Dat is een meer beperkte afname dan de landelijke trend, namelijk een afname van ca. 0,2% per jaar (Bron: CBS Statline). Zowel landelijk als provinciaal is er verschil waarneembaar tussen de verschillende agrarische sectoren. Zo is landelijk gezien de grootste afname zichtbaar in de akkerbouw, terwijl groenvoedergewassen en opengrondteelten juist stegen in oppervlakte. In de provincie Noord-Holland is de afname in de akkerbouw en de glastuinbouw het grootste. Gras- en groenvoedergewassen nemen lichter af en de opengrondtuinbouw (zonder bloembollen) neemt in omvang toe. Intensieve veehouderij komt in Noord-Holland maar weinig voor.

Akkerbouw

Het areaal akkerbouwgronden neemt de laatste jaren af. In Noord-Holland bedroeg de afname tussen 2002 en 2007 ca. 5.000 ha (landbouwperspectieven N-H, 2009, p. 65). Een verdere afname met zo'n 3.000 ha. wordt verwacht tot 2020. De opbrengst per hectare is voor akkerbouw lager dan voor andere sectoren (incl. melkveehouderij), zodat bedrijven uit andere sectoren een hogere grondprijs kunnen betalen en akkerbouwbedrijven verdwijnen. Schaalvergroting en vergroting van de toegevoegde waarde (door bijvoorbeeld verpakking en wassen van producten) worden genoemd als mogelijke strategieën om de akkerbouw voldoende concurrentiekracht te geven. Voldoende grote bouwblokken worden hierbij als belangrijke voorwaarde genoemd.

Melkveehouderij

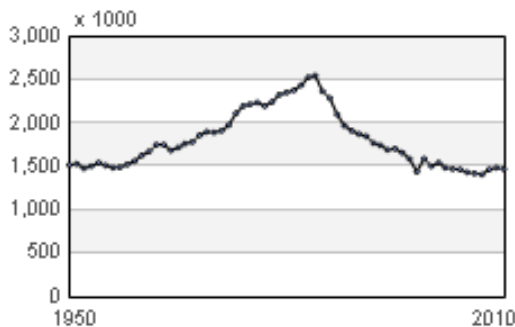
In Noord-Holland is ongeveer 5% van de Nederlandse melkveehouderij gevestigd. De meerderheid van de 1.040 melkveebedrijven in Noord-Holland bevindt zich in Laag Holland (315) en West-Friesland (266), maar de melkveehouderij is in alle regio's van belang. In Noord-Holland is het areaal grasland en groenvoedergewassen met ca. 3% afgenomen in de periode 2001-2011 (Bron: CBS Statline).

Voor de rundveehouderij is naast het aantal bedrijven en het areaal grasland en groenvoedergewassen, het aantal gehouden dieren een belangrijke indicator. De landbouwperspectieven voor Noord-Holland tot 2040 beschrijven de verwachting dat het areaal grasland licht zal afnemen en het areaal groenvoedergewassen ongeveer evenveel zal toenemen. Druk op de melkveehouderij door bijvoorbeeld verstedelijking, zal gezien de sterke concurrentiepositie van de melkveehouderij vooral leiden tot een afname van de akkerbouw (elders) (Landbouwperspectieven Noord-Holland, p. 72).

Het 'Global Economy' scenario van het Centraal Planbureau geeft aan dat landelijk in de periode tot 2020 een groei van de melkrundveehouderij wordt verwacht van 25%. Het afschaffen van de melkquotering (in 2015) is hiervoor een belangrijke factor. Voor de intensieve veehouderij wordt landelijk een daling van 5% verwacht. Recent heeft het Landbouw Economisch Instituut het

toekomstscenario voor de Nederlandse landbouw bijgesteld (LEI, 2011). In dit scenario groeit de melkproductie minder, namelijk met 16%.

De ontwikkeling van de rundveestapel vertoont landelijk in 1985 een knik, dit is het gevolg van de invoering van de melkquotering in 1984 (zie Figuur 3.1). Tot 2005 heeft zich vervolgens een dalende trend ingezet van het aantal melkkoeien, met name ingegeven door de toename van de melkopbrengst per koe. Na 2005 is het aantal runderen weer gestegen, landelijk met ca. 5% in 2009 (vergeleken met 2005).

Figuur 3.1 Ontwikkeling van het aantal melkkoeien, landelijk (bron: CBS Statline)

Verwacht wordt dat de afschaffing van de melkquotering in 2015 zal doorwerken in de ontwikkeling van het aantal dieren in de melkveehouderij. De aanscherping van de mestwetgeving zal hierop ook invloed hebben. Landelijk zal de melkproductie in 2020 door de afschaffing van de melkquotering met ca. 15% groeien ten opzichte van 2009. Deze verwachte groei wordt volgens het LEI-rapport 'Landbouwperspectieven voor Noord-Holland 2040' ook voor Noord-Holland verwacht. Daarbij wordt verwacht dat het aantal melkkoeien tot 2015 zal groeien door de verruiming van de melkquota. De verwachting is echter dat de afschaffing van het melkquotum in 2015 niet tot een verdere groei van de melkveestapel zal leiden. Een verdere vergroting van de opbrengst per koe zal vervolgens het aantal melkrunderen in de periode na 2015 weer laten dalen (Landbouwperspectieven Noord-Holland, p. 70). Dit beeld is echter afhankelijk van het toekomstscenario. Eventueel kan ook een verdere toename optreden met een toename van de melkveestapel. Verdringing van de akkerbouw speelt daarbij dan een belangrijke rol.

3.3.2 **Verwachte ontwikkeling van de landbouw in Schagen**

In de gemeente Schagen kent de agrarische sector een eigen ontwikkeling die op punten afwijkt van de landelijke en provinciale trend. Een vergelijking met de landelijke en provinciale trend is gemaakt op basis van de CBS Statline gegevens.

Agrarisch grondgebruik

Dat de gemeente Schagen qua agrarische sector een echte veeteelt gemeente is, is af te leiden uit het percentage van het totale landbouwgrondgebruik dat voor grasland en groenvoedergewassen wordt gebruikt. Dit percentage bedraagt namelijk 90,6% (Bron: CBS statline). Daarmee is het aandeel grasland en groenvoedergewassen in Schagen beduidend groter dan in de rest van Noord-Holland en in het lanbouwgebied Westfriesland e.o. (resp. 52,4% en 56,1%). Het areaal akkerbouwgrond ligt in Schagen op ca. 2,3% van het totale areaal. In Noord-Holland en Westfriesland e.o. is dat resp. 21,7% en 10,7%.

In zijn algemeenheid geldt dat de afname van het landbouwareaal in de gemeente Schagen over de afgelopen 10 jaar groter is geweest dan het landelijke en provinciale gemiddelde, namelijk 12,2% in de periode 2001-2011 (Bron: CBS Statline). Mogelijke redenen hiervoor zijn het omzetten van agrarische gronden naar natuur, het gebruik voor bijvoorbeeld recreatie en de uitbreiding van het stedelijke gebied van Schagen.

Akkerbouw

Het areaal akkerbouw is in Noord-Holland afgenomen over de afgelopen 10 jaar (2001-2011). Dit geldt ook voor de gemeente Schagen (Bron: CBS Statline). De afname van het areaal akkerbouwgrond is in de gemeente Schagen echter (relatief) groter geweest dan in Noord-Holland als geheel en de landbouwregio Westfriesland e.o.. In Schagen is een afname van ruim 73% van het areaal akkerbouw opgetreden. Dit is overigens een absolute afname van ca. 69 ha naar ruim 18 ha. Bij een dergelijke kleine omvang is het relatieve verschil al gauw groot. Het aantal bedrijven is in deze periode eveneens afgenomen van 6 naar 4 bedrijven.

Rundveehouderij

De ontwikkeling van de rundveehouderij in de gemeente Schagen past gedeeltelijk in het provinciale en landelijke beeld. Het areaal ten behoeve van grasland en groenvoedergewassen is in Schagen hoger dan het provinciale gemiddelde. Het areaal grasland en groenvoedergewassen is in Schagen sterker afgenomen (ca. 9,8%) dan het provinciale gemiddelde. Het aantal bedrijven met graasdieren is in Schagen echter minder sterk afgenomen dan het provinciale gemiddelde (10,7%, t.o.v. 17,9% in de provincie en 20,4% in het landbouwgebied Westfriesland e.o.).

De rundveestapel is tussen 2001 en 2011 in Schagen gelijk gebleven (toename van 1 stuks rundvee). In de periode 2001-2006 nam het aantal stuks rundvee af, maar in de periode 2006-2011 is dat aantal weer aangevuld tot het niveau van 2001. In de gehele provincie trad in dezelfde periode een afname van 5,5% van het aantal stuks rundvee op en in het landbouwgebied Westfriesland e.o. een afname van 4,6%. In Schagen komt 1 varkenshouderij voor. Deze bestond ook reeds in 2001, maar heeft het aantal varkens in de afgelopen 10 jaar verdubbeld.

Ontwikkeling rundveehouderij in de toekomst

In lijn met de landelijke en provinciale trend van de ontwikkeling van de melkveehouderij, kan verwacht worden dat de hoeveelheid melkvee in de komende jaren toeneemt met het afbouwen van de melkquota. Voor Noord-Holland wordt in de landbouwperspectieven ervan uitgegaan dat na het afschaffen van de melkquota in 2015 niet zozeer een verdere toename van de melkrundveestapel zal optreden. Deze trend kan ook voor Schagen verwacht worden. Voor verdringing van de akkerbouw door de veeteelt is met de resterende 18 ha. akkerbouwgrond echter weinig ruimte meer. Op provinciaal niveau wordt verwacht dat door het stoppen van bedrijven en schaalvergroting op andere bedrijven het aantal stuks melkvee niet zal toenemen. In de gemeente Schagen is het echter niet uitgesloten dat hier wel een toename van het aantal dieren optreedt. Realistische gezien wordt echter een beperkte toename van het aantal dieren verwacht.

Overige ontwikkelingen

Het bestemmingsplan maakt daarnaast ook het hobbymatig houden van paarden mogelijk. Ook biedt het bestemmingsplan mogelijkheden voor biovermesting. Ten aanzien van beiden is het momenteel niet mogelijk een uitspraak te doen over toekomstige ontwikkelingen.

4 Bestaande situatie van het milieu en autonome ontwikkeling

4.1 Algemeen

Behalve de bestaande landbouwfuncties zijn ook andere functies in het gebied aanwezig. Deze kennen eveneens een bestaande situatie en een te verwachten autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling is de ontwikkeling van het gebied (op verschillende thema's) die zich los van de voorgenomen ontwikkeling (dat wat het nieuwe bestemmingsplan mogelijk maakt) voordoet. In dit hoofdstuk maken we onderscheid naar verschillende thema's die in het buitengebied spelen.

4.2 Natuur

4.2.1 *Natura 2000-gebieden*

In de omgeving van het plangebied bevinden zich diverse Natura 2000 gebieden. Voor de te beschouwen Natura 2000 gebieden is uitgegaan van een ruim gebied rond de gemeente, namelijk een zone tot een afstand van 10 kilometer van de gemeentegrens. In figuur 4.1 is dit gebied weergegeven, met daarin aangeduid de Natura 2000-gebieden die beschouwd worden. Twee belangrijke ontwikkelingsmogelijkheden die mogelijk van invloed zijn op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000 gebieden zijn de **recreatieve ontwikkelingen** en de uitbreidingsmogelijkheden voor **de agrarische sector**. In het volgende hoofdstuk wordt hierop nader ingegaan. Onderstaand worden de Natura 2000 gebieden kort toegelicht. De passende beoordeling (zie bijlage 1) geeft per Natura 2000 gebied een nadere toelichting.

- Duinen Den Helder - Callantsoog

Het gebied Duinen Den Helder - Callantsoog bestaat van noord naar zuid uit de Grafelijkheidsduinen en de Donkere Duinen, de Noordduinen (de strook tussen Den Helder en Callantsoog) en enkele nollenterreintjes en het Kooibosch ten oosten van het Callantsoog. Het langgerekte duingebied is alleen op basis van de habitatrichtlijn aangewezen. Het heeft instandhoudingsdoelen voor 13 habitattypen. De te beschermen habitattypen bestaan uit vier type vochtige duinvalleien, witte duinen, twee type grijze duinen, duindoornstruweel, kruipwilgstruwelen, duinbossen en blauwgraslanden. Als complementair doel is de tapuit als broedvogels aangewezen.

- Zwanenwateren & Pettemerduinen

Het Zwanenwater is een vrijwel ongeschonden landschap van overwegend kalkarme duinen met vochtige en drassige valleien, het gebied is zowel aangewezen als vogelrichtlijngebied als habitatrichtlijngebied. In het centrum van het gebied liggen twee uitgestrekte duinmeren waarin broedkolonies aanwezig zijn van aalscholver, lepelaar en kleine mantelmeeuw. Het gebied heeft instandhoudingsdoelen voor 13 habitattypen, 5 broedvogels en 2 niet-broedvogels.

- Abtskolk & De Putten

Dit Natura 2000-gebied is aangewezen op basis van de vogelrichtlijn. Het gebied heeft één instandhoudingsdoel, voor de dwerggans die het gebied gebruikt om te overwinteren. Het gebied bestaat overwegend uit grasland. De Zijpe- en Hazepolder heeft een rechtlijnige verkaveling terwijl het slotenpatroon in de Verenigde Harger- en Pettemerpolder een minder regelmatig karakter heeft.

- Noordzeekustzone

Het zandige kustgebied langs de Noordzee is aangewezen als Natura 2000-gebied op basis van de habitat en vogelrichtlijn. Het gebied bestaat uit kustwateren, ondiepten, enkele zandbanken en de stranden van noordelijk Noord-Holland en de Waddeneilanden. Het gebied is aangewezen voor 7 habitattypen, 6 habitatsoorten (3 vissoorten, bruinvis en de gewone en grijze zeehond) 3 broedvogelsoorten en 18 niet-broedvogelsoorten.

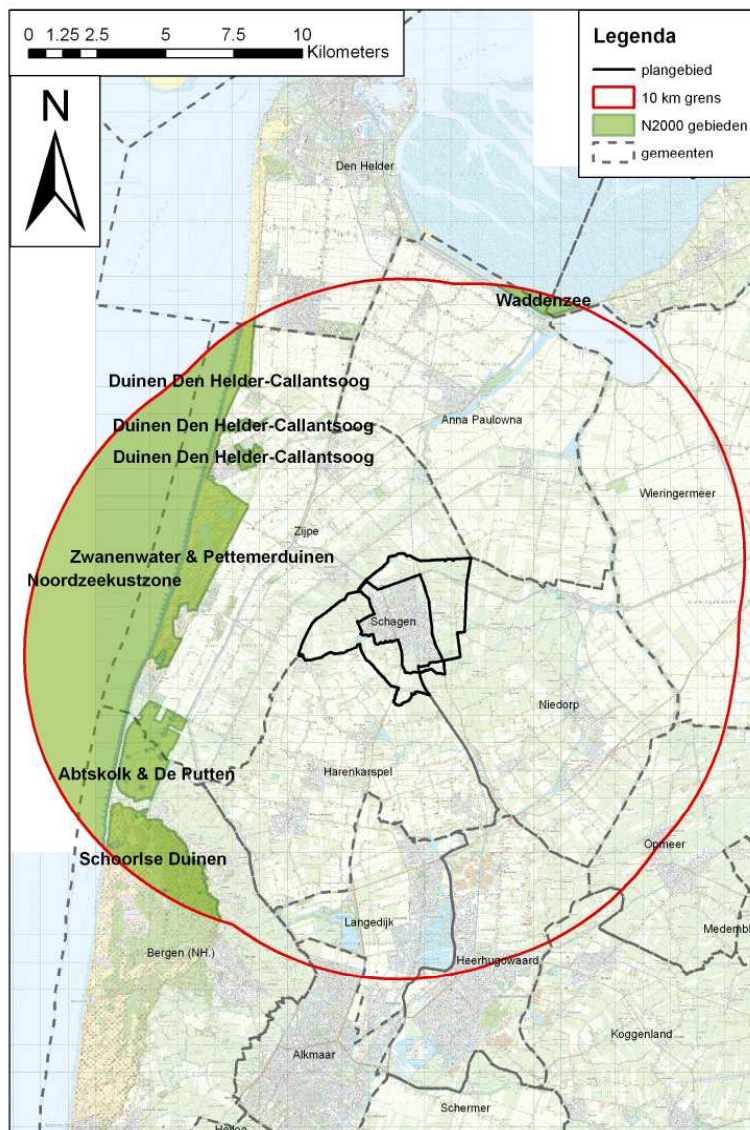

- Waddenzee

De Waddenzee is zowel aangewezen als Vogelrichtlijngebied als Habitatrictlijngebied. Het Balgzand ligt net binnen de 10 kilometer van Schagen. Dit gebied bestaat uit slenken en platen en heeft een foerageer- en rustfunctie voor grote aantal steltlopers. Langs de zeedijk zijn kwelders aanwezig.

- Schoorlse Duinen

Het Schoorlse duin strekt zich uit van Bergen tot en met de Hondsbossche Zeewering. De hoogste duinen van het land zijn hier aanwezig, er is een grote variatie in duinlandschap en het is zeer reliëfrijk. Het gebied is aangewezen voor 14 habitattypen.

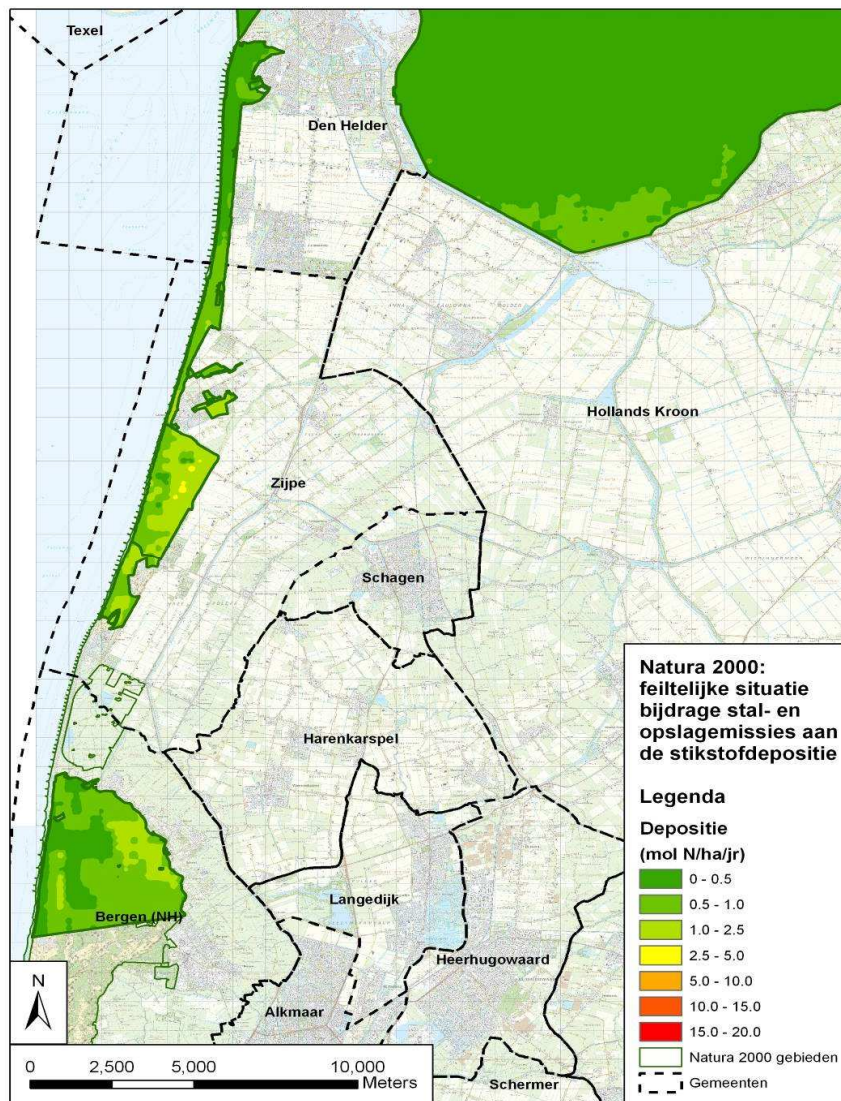

Figuur 4.1 Natura 2000-gebieden binnen een straal van 10 kilometer vanaf de grens van het plangebied

Stikstofdepositie

De agrarische sector draagt met name door de uitstoot van ammoniak (stikstofdepositie) in belangrijke mate bij aan de vermisting van natuurgebieden. Aangezien duinvegetaties die worden beschermd in de verschillende Natura 2000 gebieden veelal afhankelijk zijn van schrale groeiomstandigheden is (een toename van) stikstofdepositie ongunstig. Figuur 4.2 geeft de bestaande bijdrage weer van de veehouderijen aan de stikstofdepositie in de omgeving van het plangebied. Uit deze figuur kan worden afgeleid dat voor een groot deel van de gebieden Zwanenwater & Pettemerduinen, Duinen van Den Helder en Callantsoog, Noordzeekustzone en Schoorlse Duinen, de bijdrage aan de stikstofdepositie

varieert tussen de 0 en 2,5 mol N per hectare per jaar. In het noordoostelijke deel van het gebied Zwanenwater & Pettemerduinen varieert deze bijdrage zeer lokaal tussen de 2,5 en 5,0 mol N per ha per jaar.

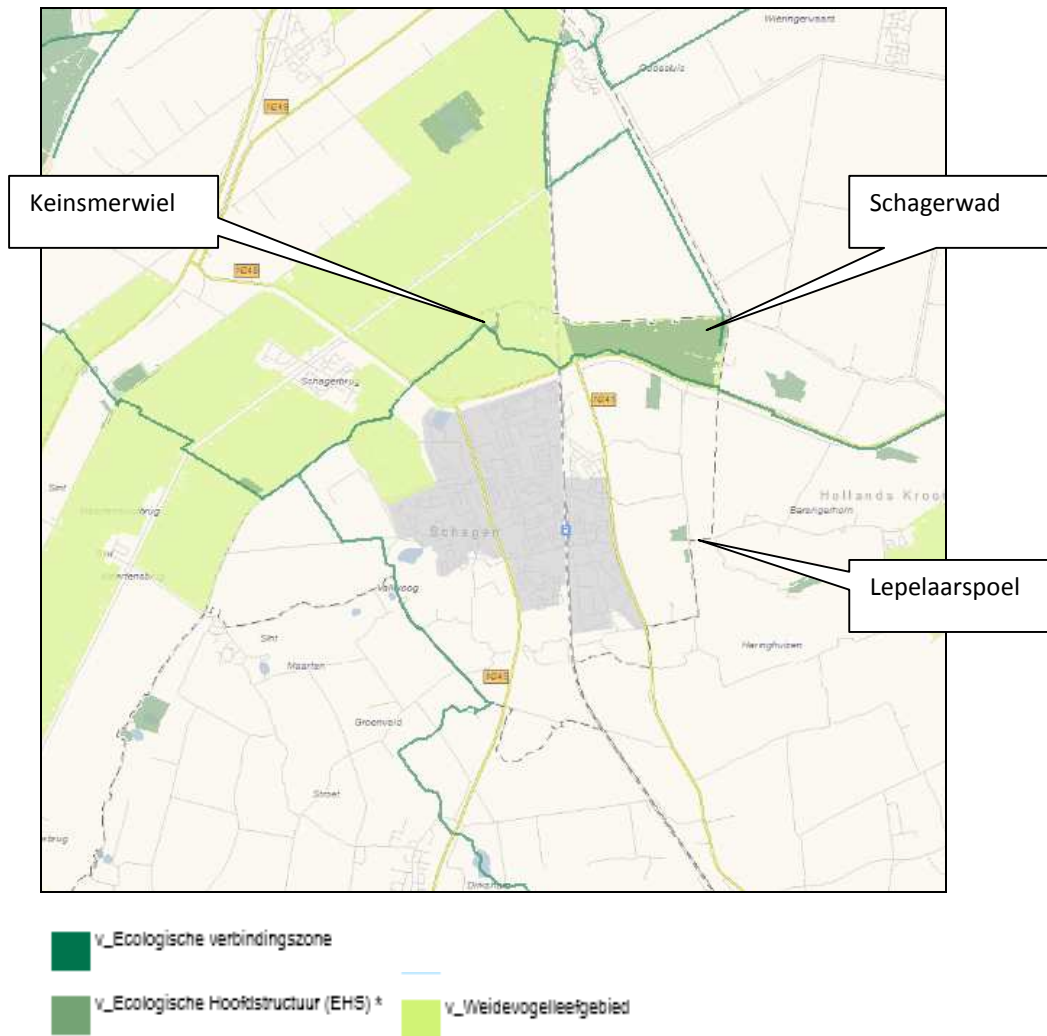
Figuur 4.2 Bijdrage veehouderij (stal en mestopslag) aan de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden.

Autonoom

De autonome situatie is gelijk aan de huidige situatie. Er zijn geen concrete voornemens van bedrijven met betrekking tot uitbreiding van het aantal dieren of aanpassingen van de emissies van stallen. Er is voor de autonome situatie geen rekening gehouden met de groei van de biologische varkenshouderij aan de Westfriesedijk 1. De groei van dit bedrijf maakt onderdeel uit van het voornemen.

4.2.2 Ecologische hoofdstructuur

Binnen de gemeente Schagen bevinden zich gebieden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Daarnaast zijn (de oevers van) van het kanaal Schagen- Kolhorn aangewezen als ecologische verbindingzone (EVZ) (zie figuur 4.3a).

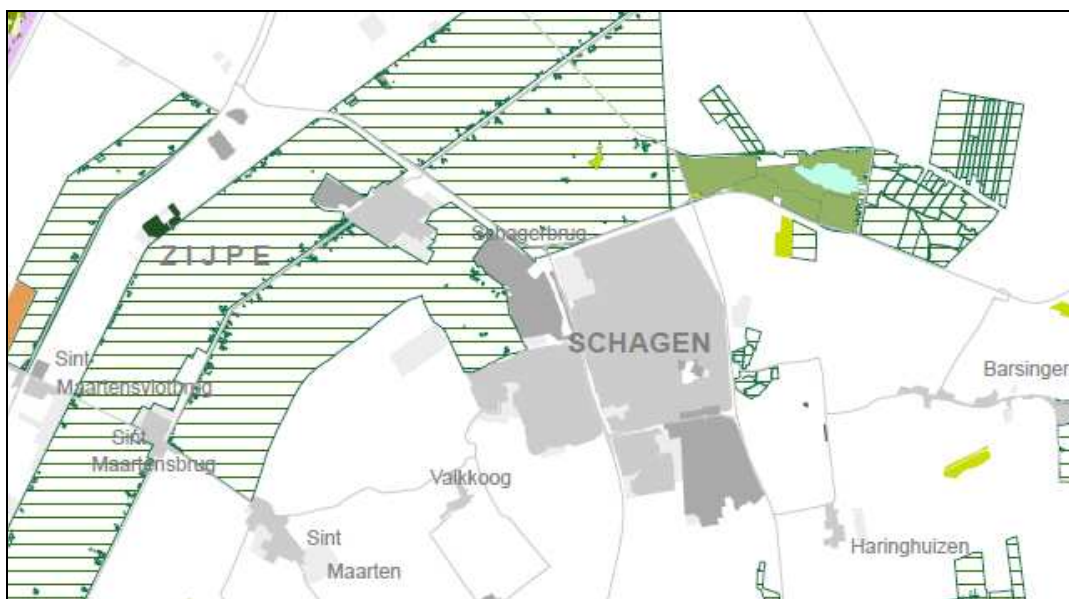

Figuur 4.3a Ligging van EHS, Ecologische Verbindingszone en weidevogelleefgebied [Uitsnede Structuurvisie 2040, provincie Noord-Holland]

Het Schagerwad is het grootste en belangrijkste natuurgebied binnen het plangebied. Het natuurgebied is gelegen tussen de N248 en de Westfriese Omringdijk in het polderlandschap ten noordoosten van Schagen. Het is in beheer bij Staatsbosbeheer. Het ruim honderd hectare grote gebied bestaat voor 35 ha uit rietland en verder vooral uit drassige oeverlanden. Om de grote ecologische waarde van het reservaat in stand te houden herstelt men de oude begreppeling in het gebied en vindt actief rietbeheer plaats. Het Schagerwad is een belangrijk gebied voor riet-, weide- en watervogels. Het wordt gedurende de trektijd bezocht door grote aantallen steltlopers, lepelaars, blauwe - en bruine kiekendief en ganzen. Verder broeden er weidevogels als de Kievit, tureluur en grutto. Ook is het gebied gewild bij overwinterende zwanen, eenden en ganzen. Het Keinsmerwiel is een restant van een doorbraak van de Westfriese Omringdijk. Dit gebied heeft een natuur en waterbergingsfunctie en biedt een slaappleatsfunctie voor watervogels.

De omringende graslanden zijn het leefgebied voor weidevogels en zijn opgenomen op de Structuurvisiekaart als weidevogelgebied. In het Natuurbeheerplan 2013 heeft de Provincie Noord-Holland de kaders van het natuur- en landschapsbeheer vastgesteld. Het plan is geen beheerplan in het kader van de Natuurbeschermingswet, maar geeft aan waar welke beheerwaardige natuur aanwezig is en welke beheerdoelen hiervoor gelden. Onderdeel van het Natuurbeheerplan is de beheertypenkaart; deze kaart geeft alle bestaande, beheerwaardige (agricarische) natuur en landschap weer. De beheertypen vormt de basis voor het verlenen van de beheer subsidies op grond van de SVNL. Van de beheerders wordt verwacht dat zij hun beheer uitvoeren gericht op de instandhouding van de beheertypen.

Binnen de gemeente Schagen (zie figuur 4.3b) zijn de volgende beheertypen op kaart aangegeven *Weidevogelgebied* (A01.01 - gearceerd); *Vochtig weidevogelgrasland* (N13.01, donker groen), *Gemaaid rietland* (N05.02, blauw, aanwezig in het Schagerwad) en *Kruidenrijk- faunarijck grasland* (N12.02; licht groen). De provincie Noord-Holland heeft de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden niet uitputtend uitgeschreven. Als gebiedsbeschrijving is voor het Schagerwad het volgende opgenomen in het Natuurbeheerplan 2013; *complex van kruidenrijke graslanden, bloemrijk hooiland en rietmoeras*.

Figuur 4.3b: Natuurbeheertypekaart uit het Natuurbeheerplan 2013 (Provincie Noord-Holland (4 sept 2012)). De volgende beheersubsidies zijn binnen de gemeente beschikbaar/ Het gearceerde deel is weidevogelgebied (A01.01), donker groen

De Lepelaarspoel in de Polder Neskaag maakt onderdeel uit van de EHS. De polder Neskaag bestaat uit grasland en heeft cultuurhistorische waarden. Het landschap bestaat deels uit vroeg middeleeuwse stroken en waaiervormige en deels onregelmatige blokken.

Het kanaal Schagen- Kolhorn is een ecologische verbingszone. De provincie Noord-Holland is momenteel bezig om moerasgebiedjes langs dit kanaal te realiseren die als stapsteen dienen te fungeren voor watergebonden flora- en fauna.

De gebieden die in het vigerende bestemmingsplan met de bestemming 'Natuur' zijn bestemd, worden in het bestemmingsplan bestemd als 'Natuur'. Dit betreft de natuurgebieden Schagerwad en Keinsmerwiel. De polder Neskaag krijgt de bestemming 'Agrarisch met waarden'. Om toekomstige natuurontwikkeling mogelijk te maken wordt een wijzigingbevoegdheid opgenomen in relatie tot delen van de polder Neskaag. De Westfriese Omringdijk krijgt de bestemming 'Verkeer'. De Westfriese Omringdijk heeft de status van provinciaal monument. Deze status beschermt alleen het dijklichaam zelf. De provincie Noord-Holland streeft naar 'behoud door ontwikkeling', wat inhoudt dat nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan het behoud en de versterking van de cultuurhistorische en landschappelijke waarde en het karakter van de Westfriese Omringdijk. Als toetsingskader voor ontwikkelingen die het dijklichaam raken en voor ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving ervan, heeft de provincie het 'Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk' opgesteld.

4.2.3 Overige beschermde gebieden

Weidevogelleefgebieden

In het plangebied bevindt zich weidevogelgebied. Weidevogels zijn karakteristiek voor Noord-Holland. Ze gedijen goed in het open (veen)weidelandschap. Het gaat niet goed met de weidevogels doordat het

traditionele landschap en de manier waarop dat beheerd wordt verdwijnen. De provincie vindt zowel de weidevogels als het karakteristieke cultuurlandschap waarin zij verblijven belangrijk. Daarom beschermt zij deze landschappen tegen inbreuken op de openheid middels artikel 25 van Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (herzien vastgesteld 23 mei 2011, inclusief besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 15 november 2011). Op 17 december 2012 hebben Provinciale Staten van Noord-Holland een wijziging van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie vastgesteld. Het beleid met betrekking tot weidevogelgebieden in de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie sluit aan op het algemene beleid voor gecombineerde landbouw in deze gebieden.

Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op weidevogelleefgebieden voorziet niet in:

- a. de mogelijkheid van nieuwe bebouwing, anders dan binnen een bestaand bouwblok of een uitbreiding daarvan;
- b. de mogelijkheid van aanleg van nieuwe weginfrastructuur;
- c. de mogelijkheid van aanleg van bossen of boomgaard;
- d. de mogelijkheid versturende activiteiten, buiten de huidige agrarische activiteiten, te verrichten die het weidevogelleefgebied verstoren, en;
- e. de mogelijkheid werken uit te voeren die realisatie van nieuwe peilverlagingen mogelijk maken.

4.2.4 Beschermde flora en fauna

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in het buitengebied voorkomen zijn de landelijke databanken voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl. Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevens-beherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit de verschillende recente uitgegeven provinciale verspreidingsatlassen en onderzoeken; Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels (Scharringa, 2010); Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen (Herder, 2010); Verspreiding van de Noord-Hollandse Flora (www.landschapnoordholland.nl) en ten slotte het rapport Bijzondere vissoorten in Noord-Holland (Kuijsten, C.W., J. Herder & J. Kranenbarg, 2008). De beschikbare bronnen geven een goed beeld van de aanwezige natuurwaarden.

Zoogdieren

Het buitengebied is door zijn agrarisch karakter geschikt voor een aantal, weinig kritische, zoogdieren. Het betreft met name algemeen voorkomende zoogdieren zoals woelmuizen, spitsmuizen, konijnen en hazen. Daarnaast is het gebied geschikt leefgebied voor soorten als egels en kleine marterachtige zoals bunzing en hermelijn. Vossen zijn eveneens te verwachten. Alle soorten zijn algemeen beschermd soorten (tabel 1-soorten). Binnen de provincie Noord-Holland voorkomende strikt beschermde soorten als Das en Boommarter komen niet voor in dit deel van de provincie. Dit geldt ook voor de Noordse woelmuis en Waterspitsmuis, het buitengebied heeft niet de kenmerkende biotopen voor deze kritische soorten. Wel aanwezige strikt beschermde soorten zijn vleermuizen, het buitengebied is o.a. geschikt leefgebied voor Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Deze soorten verblijven overdag in (oude) gebouwen, voor boombewonende vleermuizen ontbreken waarschijnlijk geschikte oude bossen in het gebied.

Vogels

Het buitengebied van Schagen vormt het leefgebied voor een grote vogelgemeenschap. De graslanden en akkers zijn geschikt broedgebied voor akker- en weidevogels als Grutto, Kievit, Patrijs en Tureluur. De vele watergangen trekken watervogels aan. Tijdens de wintermaanden zijn grote hoeveelheden overwinterende ganzen en eenden in het gebied aanwezig. Vogelsoorten waarvan de nestlocatie jaarrond beschermd is zijn tamelijk zeldzaam in het gebied. Steenuil komt niet voor in de omgeving, de Kerkuil met een enkel paartje. Voor roofvogels als Havik, Buizerd, Sperwer of Boomvalk zijn er weinig geschikte nestbomen en bosschages aanwezig, derhalve zijn ze in beperkte mate aanwezig in het buitengebied (Scharringa, 2010).

Amfibieën en Reptielen

Binnen de provincie Noord-Holland komt maar een beperkt aantal strikt beschermde amfibieën voor. Een provinciale aandachtssoort in dit deel van de provincie is de Rugstreeppad. De Rugstreeppad heeft een voorkeur voor schaars begroeid water als voortplantingswater. De soort komt voor in de hele duinstrook en het veenweide gebied. Volgens *waarneming.nl* komt de soort niet voor in de omgeving van Schagen, volgens Herder (2010) komt de soort zeldzaam en verspreid voor in dit deel van de provincie. Het buitengebied van Schagen behoort hoe dan ook niet tot z'n voorkeursbiotoop. Andere strikt beschermde soorten als Kamsalamander of Heikikker komen niet voor in het buitengebied van Schagen. Aanwezige amfibieën zijn wijdverspreide en algemene soorten als Bruine Kikker en Kleine watersalamander (Herder, 2010). Het buitengebied behoort niet tot het leefgebied van reptielen. Op basis van de verspreidingskaarten de RAVON en de Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980 - 2010 (Herder, 2010) kan uitgesloten worden dat er reptielen binnen het plangebied aanwezig zijn.

Vissen

Op basis het onderzoek 'Bijzonder vissoorten in Noord-Holland' (Kuijsten C.W., J. Kranenbarg & J. Herder, 2008) wordt geconcludeerd dat het voorkomen van de beschermde vissoorten; Kleine modderkruiper (tabel 2-soort) en Bittervoorn (tabel 3) binnen de gemeente waarschijnlijk is.

Flora

Aangezien het gebied grotendeels bestaat uit gras- en akkerland, landbouwsloten en intensief onderhouden oevers en voedselrijk water is het voorkomen van beschermde flora beperkt. Het voorkomen van strikt beschermde flora (tabel-3) binnen het plangebied is uitgesloten.

Vlinders, libellen en overige beschermde soortgroepen

Het plangebied is ongeschikt terrein voor beschermde soorten uit deze soortgroepen. De gemeente kent geen kenmerkende en bijzondere biotopen en vegetaties (zoals heide, hoogvenen, bloemrijke graslanden of vennen) waarvan de beschermde vlinders en/of libellen veelal afhankelijk zijn voor hun voorkomen. Gezien de aard van het gebied en de daar aanwezige biotopen, worden overige beschermde soorten binnen het projectgebied uitgesloten. Algemene soorten kunnen wel voorkomen.

4.3 Landschap en cultuurhistorie

De gemeente Schagen heeft voor het complete grondgebied een Cultuurhistorische Nota opgesteld, waarin het beleid ten aanzien van de cultuurhistorische waarden is opgenomen. Voor een uitgebreide beschrijving van de ontstaansgeschiedenis van het gebied wordt verwezen naar deze nota. Onder de cultuurhistorische waarden wordt in dit geval overigens ook de archeologische waarden gerekend. De landschappelijke waarden van de gemeente Schagen zijn sterk gebonden aan de cultuurhistorische waarden. Voor de historisch-bouwkundige waarden heeft de gemeente Schagen een lijst met rijks-, provinciale en gemeentelijke monumenten.

4.3.1 *Beschermde cultuurhistorische waarden*

Archeologie

Het plangebied is archeologisch gezien een belangrijk en waardevol gebied. Het gebied ondervond zo'n 2000 jaar voor het begin van de jaartelling veel invloed van de zee. Daarna slibde het zeegat dat voor deze invloed zorgde langzamerhand dicht en ontstonden gunstige omstandigheden voor bewoning. Daarmee is het buitengebied van Schagen (met bijvoorbeeld delen van Harenkarspel) al vroeg bewoond geweest. In Schagen zijn hiervan ook resten aangetroffen: de oudst bekende resten dateren uit de midden-bronstijd (vanaf 1350 v. Chr.).

Een bijzonder kenmerk van Schagen is het voorkomen van terpen. Terpen zijn in Nederland vooral bekend uit het Friese en Groningse kustgebied. In Schagen gaat het om relatief kleine terpen, waarvan een aantal is aangewezen als archeologisch monument.

Door het Rijk zijn in Schagen 12 terpen aangewezen als beschermd archeologisch rijksmonument, namelijk: Hemkewerf, De Hale, Cornelissenwerf, Avendorp, Westerweg I, Nes I, Nes II, Snevert, Miederlaan I, Lutjewallerweg I, Lutjewallerweg II en De Schol. Deze zijn op de figuren figuur 4.4 en 4.5 aangegeven als zeer hoge archeologische waarde beschermd. Er zijn ook diverse terreinen met een middelhoge, hoge en zeer hoge waarde benoemd in Schagen, die niet als monument beschermd zijn, maar waarin wel belangrijke archeologische waarden aanwezig zijn.

Historische bouwkunde

In het plangebied komen geen rijksmonumenten voor. De Westfriese Omringdijk is aangewezen als provinciaal monument. Hier komen de verschillende cultuurhistorische waarden samen, omdat het een bouwkundig monument vormt, maar vanuit historische geografie en archeologie ook als belangrijk element in het landschap is aangewezen.

In het plangebied komen 14 gemeentelijke monumenten voor, namelijk:

adres	soort
Avendorp 1	Boerderij
Burghornerweg 2, 2b	Boerderij
Keins 8	Boerderij
Lutjewallerweg 8	Boerderij
Nes 9	Boerderij
Provinciale weg 1	Boerderij
Tjallewallerweg 4	Boerderij
Tjallewallerweg 8	(Woon)boerderij
Tolkerdijk 22	(Woon)boerderij
Tolkerdijk 28	Boerderij, vrijst. woning
Trapweg 1	(Woon)boerderij
Valkkogerdijk 12	Boerderij, vrijst. woning
Wadweg 3	Boerderij, vrijst. woning
Westfriesedijk 1	Boerderij

Figuur 4.4 Archeologische waarden noordelijke deel Schagen (Bron: ARCHIS)

Figuur 4.5 Archeologische waarden zuidelijke deel Schagen (Bron: ARCHIS)

Historisch-geografische waarden

Er zijn door de rijksoverheid en de provincie Noord-Holland geen historisch-geografische elementen als te beschermen monumenten aangewezen. De Westfriese Omringdijk, die als provinciaal monument is aangewezen, heeft echter ook een belangrijke historisch-geografische waarde. De zichtbaarheid van de dijk is groot in het landschap.

In de Nota Cultuurhistorie is door de gemeente Schagen wel voor verschillende gebieden in de gemeente een beschrijving gemaakt van de historisch-geografische waarde en de zichtbaarheid, herkenbaarheid en belangrijkste kenmerken. Deze historisch-geografische elementen zijn over het algemeen goed herkenbaar, zoals de terpen, dijken, wielen en verkavelingspatronen. De herkenbaarheid is per element beschreven in de Nota Cultuurhistorie.

In de ontstaansgeschiedenis van Schagen is het onderscheid tussen de Burghornpolder (zie figuur 4.6, gebied 1 en 1a) en het 'oude land' belangrijk. In het oude land zijn diverse kleinere (lagere) dijken aanwezig, die als dijkeringen aan elkaar werden geregen. Binnen deze dijkeringen is een onregelmatige blokverkaveling herkenbaar, die verwijst naar een oudere verkaveling, veelal gecombineerd met wateroverlast en wijzigingen in de verkaveling. De Burghornpolder wordt omgeven door drie wat hogere dijken, die vrij goed herkenbaar zijn in het landschap. Dit vormt een 'aandijking'. Het oude land was reeds in gebruik en de Burghornpolder stond regelmatig onder het zeewater (net als De Zijpe). Met het aanleggen van de dijken rond het gebied werd dit gedeelte afgeschermd van de zee en kon het in gebruik worden genomen. Het gebied was zo hoog opgeslibd met zand en klei, dat van drooglegging, zoals bijvoorbeeld in de Beemster geen sprake was. Deze polder is in één keer verkaveld, waarbij een rationele, strookvormige verkaveling werd gerealiseerd. Dit is nog altijd herkenbaar, hoewel de stroken zijn verbreed en aangepast.

4.3.2 Niet-beschermde cultuurhistorische waarden

Archeologie

Behalve de beschermde archeologische monumenten en de terreinen waarvan de archeologische waarde is vastgesteld door onderzoek, komen mogelijk ook andere archeologische waarden voor in het plangebied. Bij de Nota Cultuurhistorie hoort hiervoor een kaart met een archeologische beleidskaart.

Hieruit blijkt dat voor het plangebied verschillende verwachtingen gelden ten aanzien van het voorkomen van archeologische waarden. Ook de beschermde archeologische waarden zijn op deze kaart weergegeven. Een hogere archeologische verwachting leidt tot een strikter archeologisch beleid.

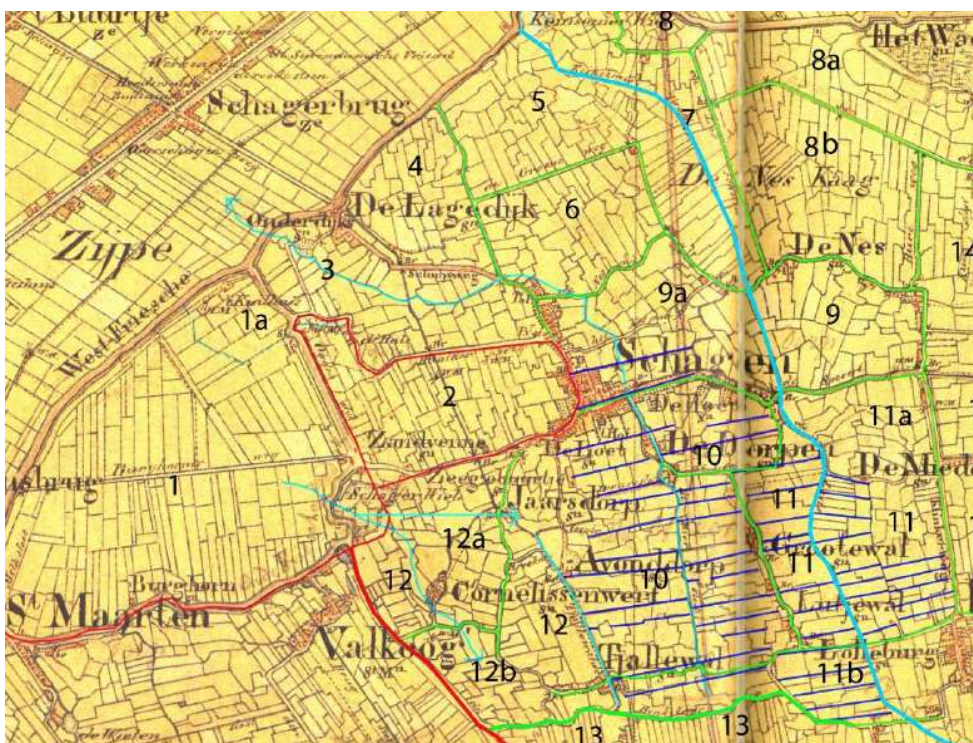
Historische bouwkunde

In het vigerende bestemmingsplan zijn beeldbepalende panden benoemd. Dit betreft de stolpen in de gemeente. Het betreft de volgende panden:

Breekom 1	Lagedijkerweg 29	Nes 34
Breekom 2	Lagedijkerweg 37	Nes 38
Burenweg 1	Lagedijkerweg 38	Nes 40
Bonkelaarsdijk 4	Lagedijkerweg 41	Nes 42
Burghornerweg 6	Lagedijkerweg 44	Nieuwedijk (grenspaal)
Burghornerweg 10	Lagedijkerweg 48	Oude dijk 3
Gouwweg 2	Lutjewallerweg 14	Tjallewallerweg 1
Haringhuizerweg 6	Nes 11	Tjallewallerweg 9
Hemkewerfweg 1	Nes 24	Tolkerdijk 11
Kanaalweg 1	Nes 28	Tolkerdijk 16
Keins 1	Nes 32	Valkogerdijk 4
Keins 6		

Historische geografie

In aanvulling op de Nota Cultuurhistorische waarden is een nadere inventarisatie gemaakt van de cultuurhistorisch waardevolle sloten binnen het gebied. Met de agrariërs van de gemeente Schagen is overleg gevoerd over de eventuele wens deze sloten te dempen. In 2012 en 2013 heeft bureau RAAP een cultuurhistorische inventarisatie uitgevoerd naar de sloten in het landelijk gebied van Schagen (RAAP-rapport 2594, Verdieping Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Schagen). Op de bij het rapport behorende kaartbijlagen zijn de te behouden sloten in kaart gebracht. In het rapport zelf wordt een toelichting op de totstandkoming hiervan gegeven. In de polders rond Schagen is de historisch-geografische ontwikkeling nog grotendeels te achterhalen op basis van de bedijkingen en verkavelingen. Omdat ruilverkavelingen vooral gericht waren op schaalvergroting van de kavels, zijn algemene verkavelingspatronen grotendeels zichtbaar gebleven. Voor de verschillende polders is een inventarisatie van de betreffende verkavelingen opgesteld. Voor de betreffende gebieden (zie figuur 4.6) is beschreven in hoeverre hier nog oorspronkelijke verkavelingspatronen zichtbaar zijn en welke waarde

Figuur 4.6: Gebiedsindeling en nummering verschillende deelgebieden (Bron: RAAP-rapport 2594)

Burghornerpolder (gebied 1 en 1a)

Karakteristiek is de strokenverkaveling uit de 15^e eeuw vanuit de Burghornerweg naar het zuiden en noorden toe. Deze is nog redelijk zichtbaar in het landschap. Voor de 15^e eeuw kende de polder een andere indeling, maar deze is na overstromingen aan het eind van de 12^e eeuw verloren gegaan. Het noordoostelijk deel (gebied 1a) kent een afwijkende verkaveling. Tot voor kort waren delen van de sloot of geul er om heen goed te herkennen.

Waldervaart (gebied 2)

Ook de polder Waldervaart is eind 12^e eeuw overstroomd. Uiteindelijk is de polder met strokenverkaveling noord-zuid richting ingericht. Tegenwoordig is het grootste deel van deze polder bebouwd en is de oorspronkelijke verkaveling niet meer zichtbaar.

De Hale (gebied 3)

Dit betreft een restgebied na de overstroming aan het eind van de 12^e eeuw. Centraal door het gebied loopt een restant van een oude geul die waarschijnlijk teruggaat op een veenriviertje en getijdengeul;

de huidige Tjallewallervaart. De verkaveling is deels nog herkenbaar als een veerverkaveling die de oude stroomrichting aangeeft.

Delen van polder Nescaeg westzijde (gebieden 4, 5 en 6)

Door bebouwing en ontwikkelingen uit het recente verleden zijn de verkavelingspatronen in grote delen van deze gebieden verdwenen. Gebied 6 is volledig bebouwd. Slechts in het noordoostelijke deel van gebied 4 is de onregelmatige verkaveling herkenbaar. Het strokenpatroon in het zuidwestelijk deel van gebied 5 en de onregelmatige blokken rondom de Keinsmervaart zijn eveneens nog herkenbaar in het huidige landschap.

Deel van polder Nescaeg westzijde (gebied 7)

Dit gebied is in 1460 ontwaterd en ingericht met een regelmatige strokenverkaveling aan weerszijden van de Keinsmervaart. De verkavelingsrichting is nog herkenbaar.

Deel van polder Nescaeg westzijde (gebied 8)

Na de overstromingen in de 12e eeuw werd dit gebied ingericht met een onregelmatige blokverkaveling. Deze landindeling is nu echter niet meer te herkennen.

Deel van polder Nescaeg oostzijde (gebieden 8a en 8b)

De inrichting van de polder Neskaag was in de Late Middeleeuwen waarschijnlijk gebaseerd op de oorspronkelijke, overstromde, verkaveling; strokenverkaveling in zuid-noord richting. In gebied 8b zijn in het huidige landschap aan de zuidzijde nog enkele sloten op hoogtelijnen herkenbaar, daterend van vóór de bedijking door de Westfriese Omringdijk. Door het gebied loopt de Gouw, die tegelijk vaarweg en kade was. Het gebied 8a noordelijk hiervan wordt nu "t Wad" genoemd en heeft een zeer onregelmatige blokverkaveling gehad vanwege de lage ligging.

Polder De Nes (gebieden 9 en 9a)

Het gehele gebied ten noorden van de Hoogzijde, Hoep en Snevert is kortstondig een buitendijkse nes geweest. De verkaveling vanaf de Snevert kende een waaivorm. Door de sloten die werden aangelegd op hoogtelijnen kreeg de verkaveling een onregelmatig karakter. Door de uitbreiding van Schagen is gebied 9 volledig bebouwd geraakt.

Polder Schagen en polder De Meer (gebieden 10, 11, 11a en 11b)

Samen met de Oude Kaag zijn dit de enige gebieden binnen de gemeentegrenzen waar de oorspronkelijke vroegmiddeleeuwse west-oost georiënteerde verkaveling nog goed is te herkennen. In de verkaveling van gebied 11 is een onregelmatig beeld ontstaan. De recente uitbreidingswijken in de gebieden hebben de verkavelingen in die delen nagenoeg onzichtbaar gemaakt. De patronen die nog wel herkenbaar zijn, hebben een zeer hoge cultuurhistorische waarde.

Polder Cornelis Caeg en polder ten westen van de Tjallewallervaart (gebieden 12, 12a en 12b)

Waarschijnlijk zijn deze gebieden in de 12e en 13e eeuw herhaaldelijk ondergelopen en is hier nauwelijks sprake van een oorspronkelijke verkavelingsrichting.

Slikvenpolder (gebied 13)

Dit gebied betreft land dat is overstromd vanuit het zuiden door de Witsmeer. Waarschijnlijk is het gebied in de 13e eeuw met een regelmatige strokenverkaveling (opnieuw) ingericht. In de noordoosthoek net buiten de gemeentegrenzen bevindt zich een aantal percelen die wellicht nooit zijn overstromd, of al zeer snel na de overstromingen zijn ingericht; de zogenaamde Vennikerlanden. De contour van dit gebied is goed herkenbaar.

Polder aan de Banscheiding (gebied 14)

Dit is de oude grensstrook (Wijzend) met een oostelijk van Schagen en Kinloson gelegen banne. De inrichting is waarschijnlijk van vrij late datum en valt niet goed meer te reconstrueren. In het huidige landschap is de verkaveling zichtbaar als vrij regelmatige blokken.

De resultaten van de inventarisatie van historisch-geografische waarden zijn opgenomen in een kaartbijlage bij het RAAP-rapport. Deze heeft betrekking op de verkaveling, waterstaatkundige elementen, bewoning en infrastructuur. De opgenomen sloten- en verkavelingsstructuur hebben voor het buitengebied een belangrijke cultuurhistorische waarde. De slotenstructuur als opgenomen in de kaartbijlage is daarom vertaald naar het bestemmingsplan. Te behouden sloten krijgen in het bestemmingsplan de bestemming 'Water'.

4.3.3 Landschappelijke waarden

De landschappelijke waarden in de gemeente Schagen zijn sterk gekoppeld aan de cultuurhistorische waarden. Landschappelijke kenmerken van Schagen zijn de openheid, het microreliëf (incl. terpen), de dijken, etc. De landschappelijke waarden zijn voor de gemeente in de structuurvisie nader beschreven (zie ook paragraaf 2.2.2).

Op een hoog abstractieniveau is het buitengebied van Schagen in twee gebieden in te delen, namelijk de polder Burghorn en het 'Oude Land'.

De polder **Burghorn** ligt ten westen van Schagen en is een aandijkingenpolder uit de 15^e eeuw. In de provinciale Leidraad Landschap en Cultuurhistorie is deze polder aangegeven als aandijkingenlandschap. De polder heeft een visueel herkenbare, relatief kleinschalige strokenverkaveling, waarbij heel duidelijk verschillende richtingen in de verkaveling zijn te herkennen. De polder is een landschappelijke eenheid en wordt begrensd door drie dijken: de Nieuwe Dijk, de Valkkogerdijk en de Oude Dijk. Het gebied kent een grote mate van openheid en het grondgebruik bestaat zowel uit grasland als akkerland. De schaarse bebouwing in de polder is vooral gesitueerd langs de centrale weg, de Burghornerweg. De bebouwing bestaat voornamelijk uit boerderijen. In de polder Burghorn bevindt zich recreatiepark Burghorn. Dit recreatiepark heeft een behoorlijk afwijkende structuur ten opzichte van het omringende aandijkingenlandschap. Om de landschappelijke inpassing te waarborgen is rondom het terrein een groenstrook aangelegd.

Het '**Oude Land**' bestaat onder andere uit de Neskaag- en Slikvenpolder en de Schagerwaard. In de provinciale Leidraad Landschap en Cultuurhistorie is het gebied aangeduid als oude zeekeilandschap. De polders hebben een onregelmatige verkaveling. Op sommige plaatsen is sprake van een grillige blokverkaveling, terwijl elders de oorspronkelijk regelmatige strokenverkaveling nog te herkennen is. Het gebied kent een grote mate van openheid en heeft een relatief kleinschalige verkaveling. Het grondgebruik is overwegend grasland. In dit gebied is een aantal cultuurhistorisch waardevolle elementen te vinden die refereren aan de strijd tegen het water die de mensen in dit gebied hebben gevoerd. De in het gebied voorkomende kreken, terpen, kaden en wielen zijn stille getuigen van deze strijd. De bebouwing in het gebied is redelijk incidenteel en bestaat overwegend uit verspreid liggende boerderijen en woonhuizen, soms ook meer geconcentreerd op en rond een terp.

Schagen en het buitengebied kennen een aantal kleine gebiedjes die een zeer eigen en bijzonder karakter hebben. De gebiedjes zijn te typeren als **lintbebouwing**. De bebouwing toont een grote diversiteit van landelijke en traditionele architectuur. De landschappelijke linten zijn respectvol ingepast in de kern Schagen en lopen daarin door.

In het buitengebied zijn de buurtschappen Keins, Lagedijk, Nes, Tjallewal en Tolke bijzondere gebieden. In deze buurtschappen komen zowel boerderijen als woonhuizen voor. Opvallend is de openheid van het bebouwingsbeeld en daarmee samenhangend het contact met het landschap.

De gemeente Schagen beschikt over één **woonwagenlocatie**, namelijk de Tolkerwerf. Deze locatie ligt aan de Tolkerdijk en ten zuiden van de Schagerwiël. Op deze locatie is sprake van een geheel eigen identiteit die niet vergelijkbaar is met de andere deelgebieden.

De woonwagens staan los van elkaar en vormen gezamenlijk een compositie van lage bouwvolumes. De erven zijn deels verhard en bieden ruimte voor parkeren. Ook is er vaak sprake van één of enkele eenvoudige bijgebouwen. Erfafscheidingen worden vormgegeven door middel van hagen en/of schuttingen.

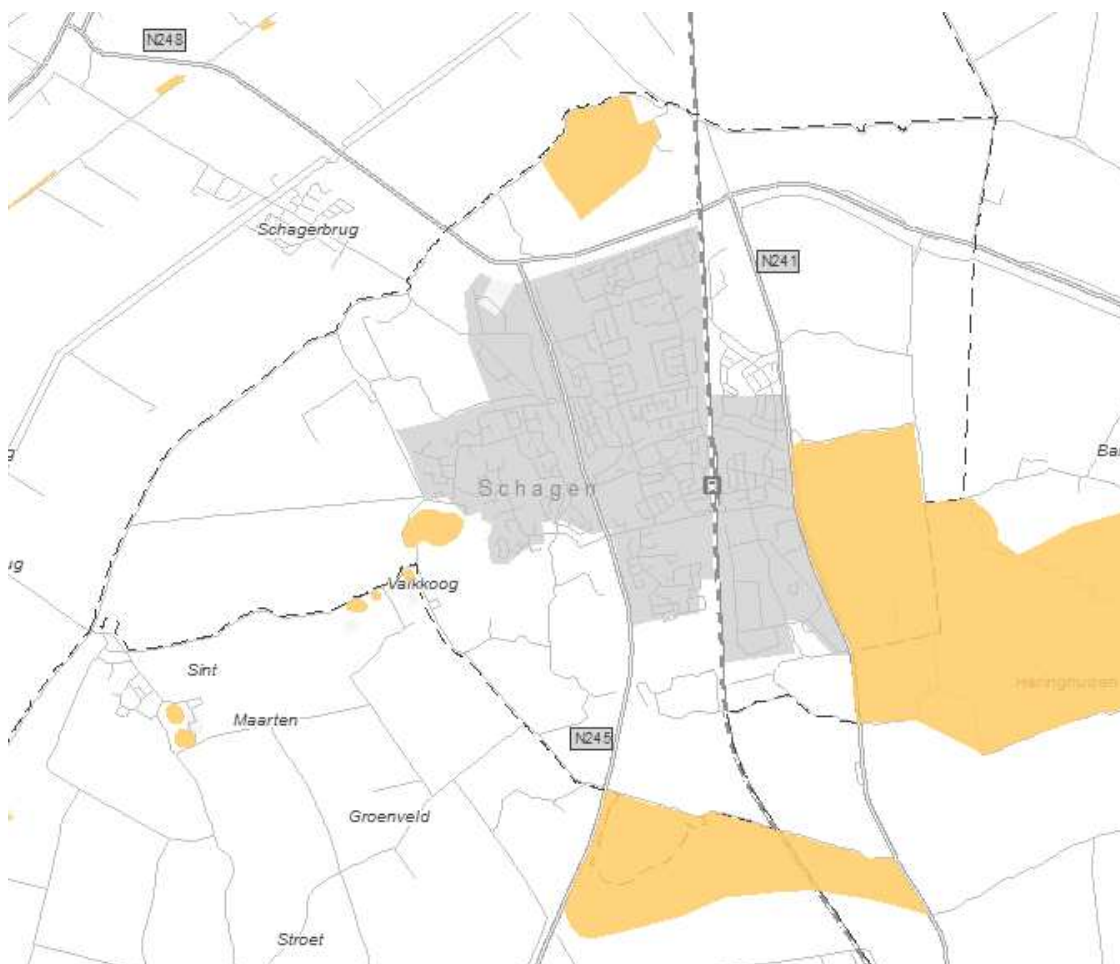
4.3.4 Aardkundige waarden

De provincie Noord-Holland heeft een inventarisatie gemaakt van de aardkundige waarden in de gehele provincie. Deze aardkundige waarden zijn opgenomen op de Informatiekaart landschap en cultuurhistorie. Tevens zijn aardkundige monumenten aangewezen. Deze aardkundige monumenten komen in de gemeente Schagen niet voor.

De aardkundig waardevolle gebieden zijn weergegeven in figuur 4.7. Het betreft hier de volgende gebieden:

- Het Keinsmerwiel ten noorden van de kern Schagen
- Het Schagerwiel ten zuidwesten van de kern Schagen
- Vennikerlanden aan de zuidzijde van de gemeente bij Tolke (meerwallen)
- Polder Schagen/Hooglandpolder ten oosten van de kern Schagen (zeeërosiegeulen).

Het betreft in alle gevallen aardkundig waardevolle gebieden die behoren bij het oude zeekeilandschap waartoe het grootste gedeelte van de gemeente Schagen behoort. Met deze waarden moet, volgens de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie rekening gehouden worden bij het opstellen van het bestemmingsplan.

Figuur 4.7 Aardkundige waarden, uitsnede uit de Informatiekaart landschap en cultuurhistorie (Bron: <http://maps.noord-holland.nl/extern/gisviewers/ilc/>).

Autonome situatie

In de autonome situatie biedt het bestemmingsplan weinig ruimte om aanpassingen te doen aan de genoemde wielen. De wielen zijn als water bestemd en blijven daarmee ongewijzigd in stand. Voor de beide polders geldt dat ingrepen als diepploegen e.d. zijn verboden. Wel kunnen de gronden

geëgaliseerd worden. Dit kan een aantasting van de aardkundige waarden betekenen (Actualisatie Intentieprogramma Bodembescherming, Noord-Holland).

4.4 Leefbaarheid en gezondheid

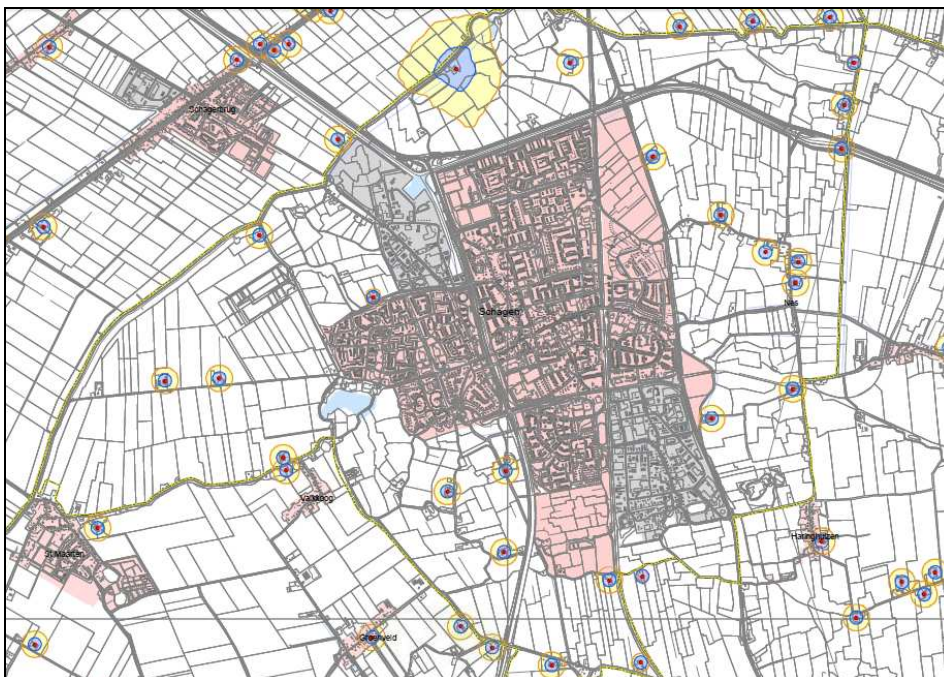
4.4.1 Geur

Feitelijke situatie

Binnen het onderhavige plangebied zijn geen intensieve veehouderijbedrijven of bedrijven met een intensieve neventak gevestigd die dieren houden met een geuremissiefactor. Aan de Westfriesedijk 1 is een biologische varkenshouderij gevestigd, die niet tot een intensieve veehouderij wordt gerekend, maar wel dieren houdt met een geuremissiefactor. Dit bedrijf zorgt in de huidige situatie niet voor knelpunten.

De overige bedrijven houden de zogenoemde 'afstandsdieren'. Dit betekent dat buiten de bebouwde kom een afstand van een veehouderij tot een geurgevoelig object (veelal een woning) moet worden aangehouden van 50m, binnen de bebouwde kom is deze afstand 100m.

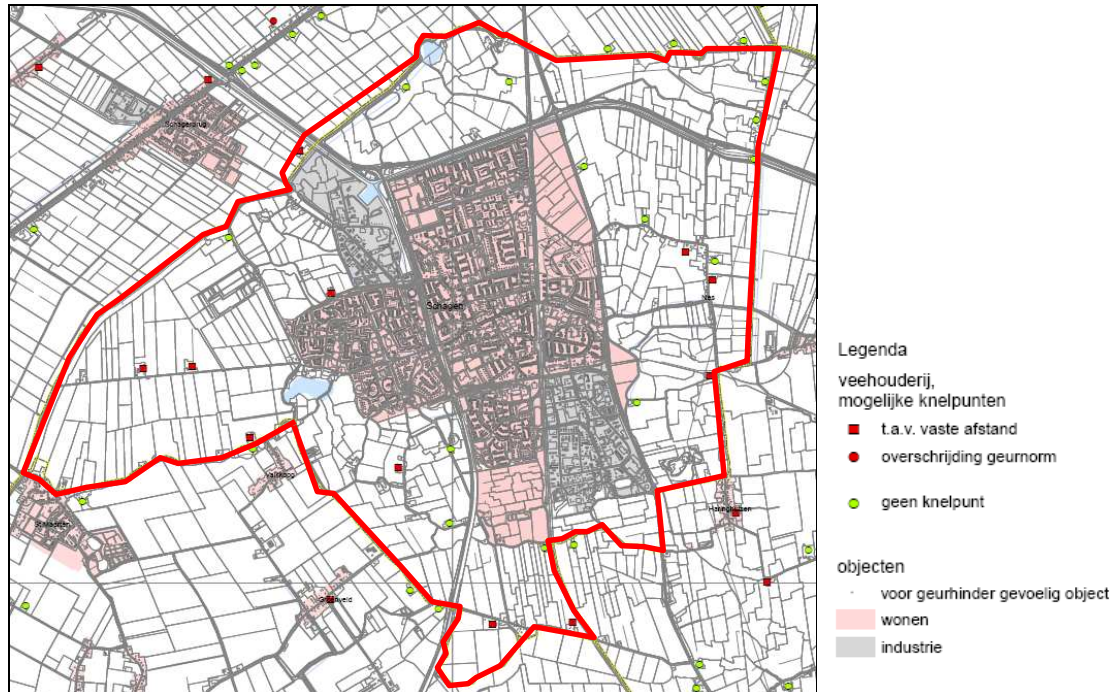
Ten behoeve van de vaststelling of een eigen geurbeleid noodzakelijk is voor de gemeente (ook na samenvoeging met de gemeenten Zijpe en Harenkarspel) is een quick scan geur uitgevoerd. Deze quick scan toont aan dat in de huidige gemeente Schagen een zeer goede leefkwaliteit kent met betrekking tot geur (< 5% kans op geurhinder). Twee woningen in het buitengebied kennen een goede leefkwaliteit (5-10% kans op geurhinder) en één woning in het buitengebied kent een redelijk goede leefkwaliteit (10-15% kans op geurhinder). De (directe) omgeving van de varkenshouderij aan de Westfriesedijk 1 heeft weliswaar te maken met veel geurhinder, maar in deze omgeving zijn weinig woningen aanwezig. Naast de bedrijfswoning van de varkenshouderij ligt 1 andere woning (niet bedrijfswoning) binnen de 2 ou contour van de varkenshouderij. Deze woning ligt echter buiten de 8 ou contour (dat is de wettelijke contour voor het gebied buiten de bebouwde kom). Daarmee vormt geur geen knelpunt.

Figuur 4.8 Geurhindercontouren 2 ou en 8 ou en vaste afstand contouren 50m en 100m (Bron: Arcadis, 2012).

Alle veehouderijen in Schagen liggen buiten de bebouwde kom. Binnen de 2 of 8 ou geurcontour van de varkenshouderij aan de Westfriesedijk bevinden zich geen geurgevoelige objecten. Tien bedrijven vormen mogelijk een knelpunt als gevolg van geurgevoelige objecten die zich binnen de vaste afstand van de veehouderij bevinden. Of daadwerkelijk sprake is van een knelpunt is afhankelijk van de lokale

situatie. Van deze knelpunten kunnen er vier niet opgelost worden door aanpassing van de vaste afstand; de geurgevoelige objecten bevinden zich hiervoor te dicht bij de veehouderijen.

Figuur 4.9 Mogelijke knelpunten t.a.v. geurhinder of vaste afstanden (Bron: Arcadis, 2012).

Autonome ontwikkeling

De autonome ontwikkeling komt overeen met de feitelijke situatie, omdat er geen plannen zijn die de geursituatie kunnen beïnvloeden.

4.4.2 Concentratie fijn stof in de lucht

De concentratie fijn stof (PM_{10} , de fractie met een grootte van 10 micrometer of kleiner) in de lucht bedraagt in de gemeente Schagen circa 20-22 microgram/ m^3 (zie figuur 4.10 en de achterliggende waarden die zijn te vinden bij de webversie van de Grootschalige Concentratiekaart Nederland), lokaal mogelijk een fractie hoger.

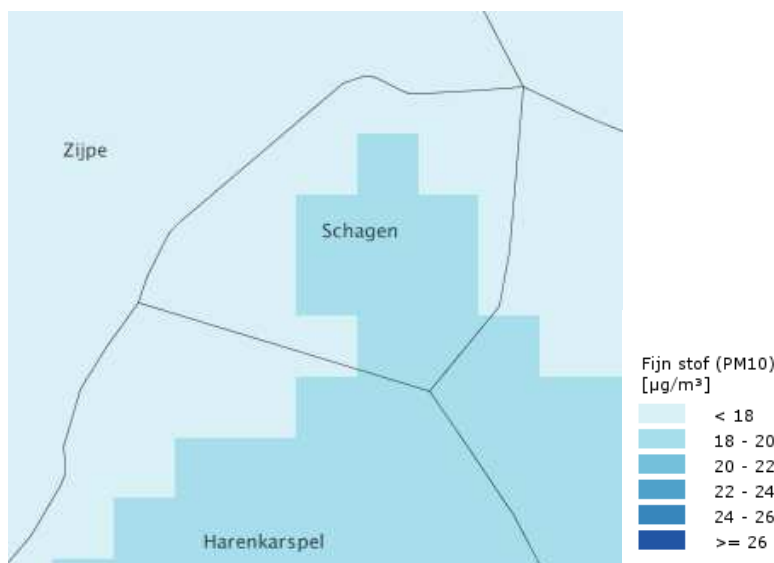
Figuur 4.10 Concentratie fijn stof (PM_{10}) in de lucht in het jaar 2010 (bron: <http://geodata.rivm.nl/gcn/>)

De concentratie ligt daarmee aanmerkelijk beneden de geldende grenswaarden. Doordat de concentratie van de PM_{10} fractie zo laag is, zal ook de concentratie van het nog fijnere stof ($PM_{2,5}$)

lager zijn dan de geldende (Europese) grenswaarden (zie § 2.4.2). Bij deze concentraties zal ook aan de streefwaarden voor PM_{2,5} worden voldaan.

Autonome ontwikkeling

Verwacht wordt dat de concentratie fijn stof door het landelijke beleid in de toekomst iets zal dalen. In een dunbevolkt gebied met relatief weinig hoofdverkeerswegen en specifieke bronnen, zal deze daling echter vrij gering zijn. Naar verwachting bedraagt de concentratie PM₁₀ in Schagen in 2020 tussen de circa 18-20 microgram/m³ en <18 microgram/m³ (zie figuur 4.11).

Figuur 4.11 Concentratie fijn stof (PM₁₀) in de lucht in het jaar 2020 (bron: <http://geodata.rivm.nl/gcn/>)

Evenals in de huidige situatie, wordt (ruimschoots) voldaan aan de geldende grenswaarden voor fijnstof en de streefwaarden voor de fijne fractie, PM_{2,5}.

4.4.3 Gezondheid

Kennis ten aanzien van gezondheidsrisico's als gevolg van veehouderijen spitst zich toe op intensieve veehouderijen. Het betreft risico's ten aanzien van:

- Biologische agentia: (micro-)organismen die mogelijk schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid;
  - Ziekteverwekkers die van dier op mens kunnen worden overgebracht, de zogenaamde zoonosen;
  - Antibioticum resistente bacteriën, die op de mens worden overgebracht en in bepaalde gevallen schadelijk kunnen zijn voor de drager.
- Ammoniak;
- Fijn stof;
- Geur.

Aangezien in het plangebied geen intensieve veehouderijen voorkomen, zijn deze niet van toepassing op dit bestemmingsplangebied. In de huidige situatie bestaan dan ook geen knelpunten ten aanzien van het thema gezondheid.

Autonome ontwikkeling

Er zijn geen ontwikkelingen in de zin van vestiging van intensieve veehouderijbedrijven voorzien. Ook in de autonome situatie zijn daarom geen knelpunten ten aanzien van het thema gezondheid te verwachten.

4.4.4 Verkeer

Infrastructuur

De hoofdinfrastructuur binnen de gemeente Schagen is weergegeven in figuur 4.12. Binnen de gemeente zijn nog verschillende andere wegen ook van belang. Deze zijn niet weergegeven in de figuur. Het betreffen hier overige gebiedsontsluitingswegen. Deze wegen zijn van belang voor de directe ontsluiting van de verschillende kavels binnen het plangebied.

De provinciale wegen N241, N245 en N248 zorgen voor de hoofdontsluiting van de gemeente en de verbinding met omliggende wegen, zoals de N9. De spoorlijn (Alkmaar - Den Helder) vormt de belangrijkste openbaar vervoersverbinding.

Figuur 4.12 Kaart Infrastructuur huidige situatie (bron: Structuurvisie Noord-Holland 2040) (in geel: provinciale wegen, zwart-wit gestreept: spoorlijn (met station), rode stippen: overslaglocaties)

Aan de noordzijde van de gemeente loopt het kanaal Kolhorn-Schagen-Stolpen. Dit is de belangrijkste vaarweg van het gebied.

Verkeersveiligheid

Het tussen de provinciale wegen liggende fijnmazige net van lokale wegen zorgt voor een ontsluiting van de percelen in het buitengebied. Het profiel van deze wegen is vaak smal. Dit kan knelpunten opleveren, met name doordat het landbouwverkeer steeds zwaarder is geworden. Het kan de verkeersveiligheid voor verkeersdeelnemers zoals fietsers (scholieren, recreanten) negatief beïnvloeden.

Autonome ontwikkeling

Er zijn geen infrastructurele ontwikkelingen voorzien in het bestemmingsplan. Ondertussen wordt wel gewerkt aan de verkeersveiligheid van de N241 en de N248. Door parallelwegen aan te leggen wordt het doorgaand verkeer gescheiden van lokaal (langzaam) verkeer.

In het landelijk gebied treedt een ontwikkeling op naar steeds zwaarder landbouwverkeer. Dit kan een enigszins negatief effect hebben op de verkeersveiligheid.

4.5 Overige thema's

4.5.1 Bodem

Aardkundige waarden en geomorfologie

De aardkundige waarden zijn sterk verbonden met het landschap en de cultuurhistorie. Deze aspecten zijn daarom geïntegreerd in de beschrijving van het landschap (paragraaf 4.3.4). Geomorfologisch gezien bestaat de bodem van het plangebied grotendeels uit oude zeeklei met erosiegeulen. Het gebied is kenmerkend om zijn microreliëf. Aan de westzijde is de Polder Burghorn een aandijkingspolder, die minder microreliëf kent en een meer zandige bodem kent.

Bodemkwaliteit

De bodemkwaliteit van het plangebied is niet relevant in relatie tot dit planMER. Er zijn geen bodembeschermingsgebieden aangewezen.

4.5.2 Water

Grondwaterbeschermingsgebieden

In het plangebied komen geen grondwaterbeschermingsgebieden voor. Er wordt in de gemeente of in de omgeving ervan geen drinkwater gewonnen.

Waterkeringen

De Westfrieze Omringdijk is een oude waterkering, die als slaperdijk nog altijd een waterkerende functie kent. Op het oude land is sprake van een aaneenschakeling van dijkingen, die de waterkerende functie inmiddels verloren hebben.

Waterstructuur

De waterstructuur in het plangebied bestaat vooral uit een fijnmazig slotenpatroon, dat sterk samenhangt met het verkavelingspatroon. De waterstructuur doorsnijdt dit gebied. De Westfrieze Omringdijk vormt aan de noord- en westzijde van de gemeente een harde grens, die ook de waterstructuur scheidt van de gebieden aan de andere zijde van de dijk (Anna Paulowna en Zijpe).

Het gehele gebied is in polders verdeeld. Deze polders kennen eigen peilen en het waterpeil wordt door middel van gemalen op de juiste hoogte gehouden. Deze waterpeilen verschillen slechts marginaal van elkaar.

Het kanaal Kolhorn-Schagen-Stolpen staat los van de overige waterstructuur en kent een eigen waterpeil. Hoewel dit kanaal (in de 19^e eeuw) vooral ten behoeve van de scheepvaart is aangelegd, vormt het kanaal ook een belangrijke schakel in het watersysteem van Schagen. De waterpeilen variëren van -0,5 m tot -2,0 m t.o.v. N.A.P (HHNK: peilgebieden).

Tijdens droge periodes wordt water het gebied ingelaten vanuit het IJsselmeer en Markermeer. Via de ringvaarten en boezemsystemen stroomt het ingelaten water naar de polders. Het IJsselmeer- en Markermeer worden gevoed door de IJssel (dus eigenlijk de Rijn) en door neerslag.

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit in de regio wordt beïnvloedt door intensieve landbouw, die door overmatig gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen de waterkwaliteit van de Kop beïnvloedt. Op Europees niveau zijn afspraken gemaakt die de kwaliteit van het grondwater en het water van sloten, plassen en vaarten in 2015 moeten verbeteren. Dat kan door bijvoorbeeld het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, het aanpassen van gemalen, zodat vissen ze veilig kunnen passeren en het baggeren van waterbodems. Ook kan verandering van onderhoud bijdragen aan een betere waterkwaliteit: daar waar ruimte is, kan meer begroeiing langs het water staan. Deze afspraken zijn neergelegd in de Kaderrichtlijn Water (KRW). Het Hoogheemraadschap gaat samen met de gemeente de komende jaren maatregelen uitvoeren ter verbetering van de waterkwaliteit.

Het voorgenomen bestemmingsplan bevat geen voornemens en/of ontwikkelingsmogelijkheden die van invloed zullen zijn op het watersysteem. Daarom wordt hier in dit MER niet verder op ingegaan. Voor zover van invloed op de natuur, komt bij de bepaling van de effecten op natuur de betekenis van het waterbeheer op de hydrologische kenmerken van het gebied naar voren. Dit betreft niet de Natura 2000-gebieden, omdat deze op te grote (circa 5 km) afstand liggen.

Autonome ontwikkeling

Er zijn geen ontwikkelingen gepland die de grond- en oppervlaktewaterhuishouding en kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater zullen beïnvloeden.

4.5.3 Externe veiligheid

Voor externe veiligheid wordt kort ingegaan op risicovolle inrichtingen, transportroutes en -leidingen. In Figuur 4.12 is een uitsnede van de risicokaart weergegeven.

Risicovolle inrichtingen

In Schagen zijn zeven risicovolle inrichtingen gevestigd. Een van deze bedrijven heeft geen 10^{-6} risicocontour, de andere bedrijven wel. De meeste inrichtingen zijn gelegen op het bedrijventerrein en de risicocontouren komen dan niet buiten het bedrijventerrein. Deze bedrijven vormen daarmee geen knelpunt voor het bestemmingsplangebied. Ook de beide bezinestations met LPG liggen buiten het plangebied.

Tabel 4.1 overzicht bedrijven buiten het plangebied (bron: risicokaart.nl)

Bedrijf	Type inrichting	10^{-6} contour (in meters)
Albert van Zoonen BV	ammoniakopslag	30 meter
Wijnker Van Lint St. Bouw BV	zuurstofopslag	25 meter
Benzinestation De Fok	LPG-afleverpunt	25 meter
	vulpunt	45 meter
Benzinestation De Graaf	LPG-afleverpunt	25 meter
	vulpunt	45 meter

Bedrijven die in het plangebied liggen of een contour hebben die (mogelijk) tot in het plangebied reikt zijn weergegeven in Tabel 4.2.

Tabel 4.2 overzicht bedrijven binnen het plangebied (bron: risicokaart.nl)

Bedrijf	Type inrichting	10^{-6} contour (in meters)
Zwembad De Wil	chlooropslag	25 meter
De Traphoeve	propaantank	40 meter

De aangegeven risicocontouren binnen het plangebied leiden niet tot knelpunten voor het bestemmingsplan. De contouren zijn beperkt in omvang en liggen in gebieden waar verder geen kwetsbare objecten aanwezig zijn.

Een nader onderzoek naar risicovolle inrichtingen is niet noodzakelijk.

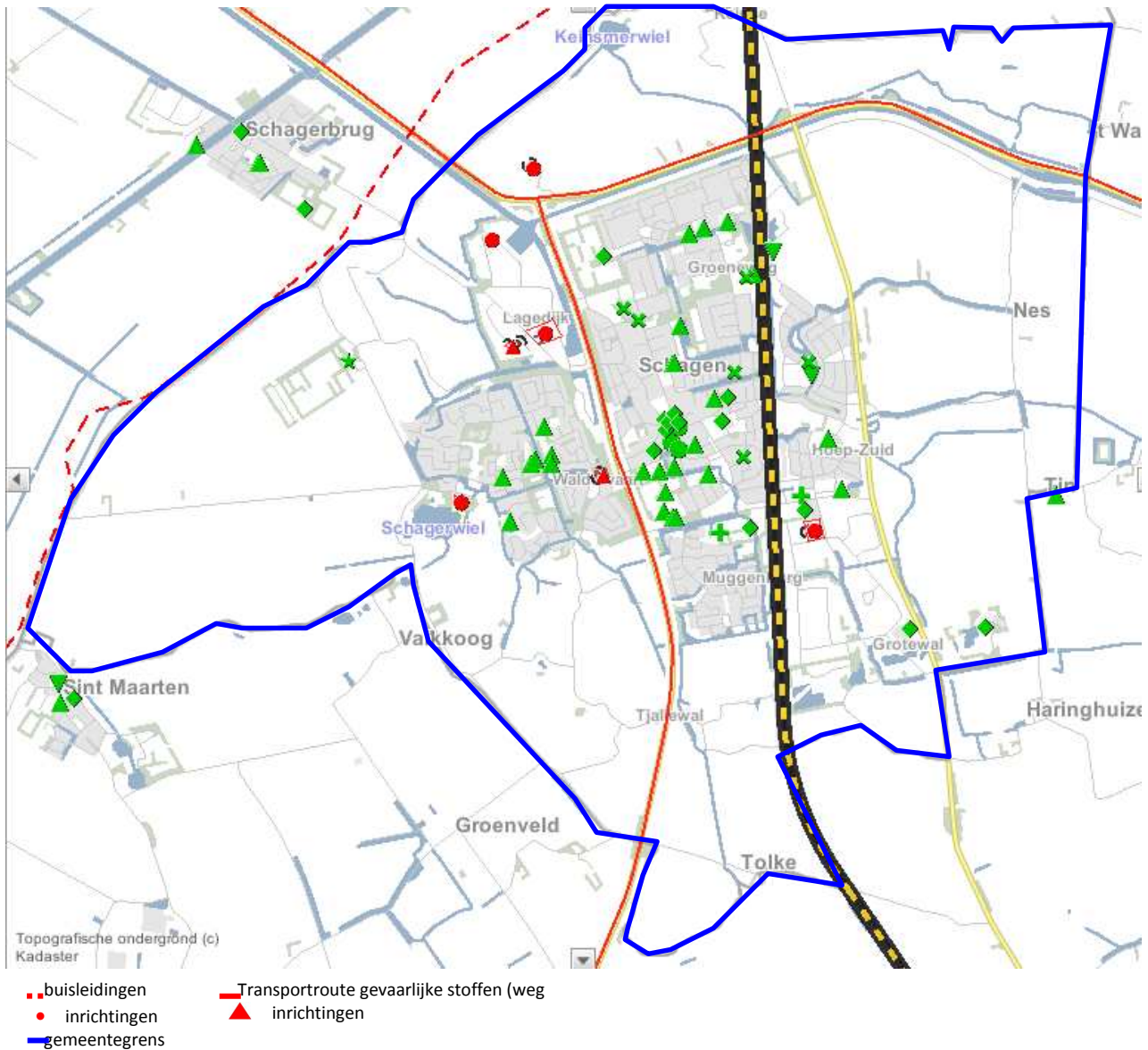
Buisleidingen

Net buiten het plangebied (in de gemeente Zijpe) bevindt zich een hogedruk aardgastransportleiding. Het invloedsgebied van deze leiding valt gedeeltelijk binnen het plangebied. In de huidige situatie levert deze transportleiding geen knelpunt op.

Transportroutes gevaarlijke stoffen

Binnen het plangebied zijn de provinciale wegen N245, N248 en N241 gelegen, waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Het gaat hierbij alleen om transporten van brandbare vloeistoffen (LF 1 en LF 2). De beperkte hoeveelheden die getransporteerd worden over deze transportassen leiden niet tot een plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} /jr. In de Beleidsvisie externe veiligheid is als handvat opgenomen dat binnen een afstand van 30 meter geen nieuwe kwetsbare objecten mogen worden gebouwd. Het bestemmingsplan voldoet aan dit criterium, Dit betekent dat vanuit het plaatsgebonden

risico geen knelpunten in de huidige situatie aanwezig zijn. Ook uit het ontwerp van het Basisnet Weg blijkt dat zowel geen van de in de directe omgeving aanwezige wegen alsook de in het bestemmingsplangebied gelegen wegen een plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} /jr. heeft. Uit het ontwerp van het Basisnet Water blijkt eveneens dat er geen wateren in de directe omgeving van Schagen zijn die een plaatsgebonden risicocontour hebben van 10^{-6} of een (mogelijk) aandachtspunt vormt voor het groepsrisico. Ten slotte bevindt zich in het plangebied de spoorlijn Alkmaar-Den Helder. In de Beleidsvisie externe veiligheid is hierover vermeld dat deze verbinding niet is opgenomen op de basiskaart van het Rijk.

Figuur 4.13 Uitsnede kaartlaag externe veiligheid (bron: risicokaart.nl)

Autonome ontwikkeling

Er zijn geen wijzigingen bekend ten aanzien van de inrichtingen, buisleidingen of transportroutes gevaarlijke stoffen. In de autonome situatie is daarom geen wijziging ten aanzien van externe veiligheid te verwachten.

4.5.4 Geluid

Stiltegebieden

De provincie Noord-Holland heeft 41 stiltegebieden aangewezen binnen de provincie. Binnen de gemeente Schagen komen geen stiltegebieden voor, evenmin als in de directe omgeving van het plangebied.

Geluidzoning van bedrijventerreinen

Binnen het plangebied liggen geen bedrijventerrein met een geluidszone. Wel ligt de geluidszone van het gascompressorstation in Anna Paulowna en de geluidszone van het bedrijventerrein Lagedijk over het plangebied. Met de zoning worden enerzijds beperkingen opgelegd aan de totale geluidsproductie door 'geluidmakers' op het terrein. Anderzijds wordt voorkomen dat geluidgevoelige objecten (bijvoorbeeld woningen) teveel oprukken richting de bedrijven.

Voor wegverkeerslawaai dient slechts getoetst te worden aan de grenswaarden indien zich een nieuwe situatie voordoet, namelijk de wijziging van de weg of de bouw van een nieuwe woning. Beide worden in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt.

De spoorlijn Alkmaar - Den Helder heeft een geluidszone van 200 meter, gerekend vanaf de buitenste spoorstaaf. Deze geluidszone ligt (gedeeltelijk) over het plangebied heen.

Autonome ontwikkeling

Uitbreidingen van bedrijven en andere ontwikkelingen in het plangebied zullen moeten voldoen aan de bestaande regelgeving. Er zijn geen ontwikkelingen voorzien die leiden tot een sterke toename van de geluidbelasting.

4.5.5 Kunstlicht in open stallen

Bij de melkrundveehouderijen is een tendens aanwezig naar meer open staltypen (serrestal en andere typen met open gevels) en tevens een tendens naar meer verlichting: zowel gedurende een langere tijd als met een hogere verlichtingssterkte. Dat geldt ook bij biologische varkenshouderijen, zoals aan de Westfriesedijk 1. Hierbij spelen overwegingen omtrent diergezondheid (die bevordert wordt door open stallen) en productiviteit (naar de huidige inzichten kan verlichting leiden tot een hogere melkproductie). Er kan onderscheid worden gemaakt tussen verlichting om het natuurlijk gedrag van het vee te stimuleren ('natuurlijk gedrag stimulerend kunstlicht') en verlichting om de productie verder te bevorderen ('stimulerend kunstlicht'). Voor het laatste is onder andere een hogere lichtintensiteit nodig, zodat de belichting door het vee wordt ervaren als vergelijkbaar met daglicht. De nagestreefde lichtintensiteit ter hoogte van het vee is hierbij van dezelfde orde grootte als verlichting in kantoren ed. Vooral in combinatie met het toepassen van meer open staltypen, kan hierdoor de lichtuitstraling naar de omgeving toenemen.

Autonome ontwikkeling

De gemeente Schagen kent geen eigen beleid ten aanzien van kunstlicht in open stallen. Ook de provincie kent in dit gebied geen beleid. Wel wordt in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie gesproken over het beperken van lichthinder en het bewaren en vergroten van donkerte, maar het daaraan gelieerde beleid is gericht op het stedelijke gebied en wegen.

Aangezien geen specifiek beleid bestaat neemt de kans op lichthinder door toename van het lichtniveau in de omgeving toe (gezien de trend). Daarmee kan de belevingswaarde van de duisternis in het gebied worden aangetast.

Ook zal lichthinder voor in het wild levende dieren in het landelijke gebied, met name vlakbij nieuw te realiseren open stallen met kunstlicht, kunnen optreden.

5 Ontwikkelingsmogelijkheden in het plan en afbakening planMER

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de ruimte die het nieuwe bestemmingsplan Landelijk gebied Schagen biedt voor ontwikkelingen. Het gaat hierbij in belangrijke mate om de verschillen met het vigerende bestemmingsplan. Daarbij wordt aandacht besteed aan die onderwerpen die relevant zijn voor dit planMER. Het nieuwe bestemmingsplan van Schagen is een in basis conserverend bestemmingsplan. Dit betekent dat enerzijds zoveel mogelijk de huidige situatie wordt vastgelegd, maar dat anderzijds ook ontwikkelingsruimte uit de bestaande plannen wordt behouden. Tegelijkertijd wordt een beperkte ruimte voor nieuwe ontwikkelingen in het plangebied mogelijk gemaakt.

Opgemerkt dient te worden dat deze paragraaf de geformuleerde uitgangspunten voor het toekomstige bestemmingsplan van de gemeente Schagen samengevat worden beschreven. Hierbij worden alleen de gewijzigde uitgangspunten ten aanzien van het geldende beleid en de uitgangspunten die relevant zijn voor dit plan-MER beschreven. Voor de overige uitgangspunten wordt verwezen naar het ontwerp bestemmingsplan.

In paragraaf 5.3 wordt met de daaraan voorafgaande paragrafen als input de afbakening van het planMER beschreven.

5.2 Uitgangspunten

Hoofduitgangspunt is dat de gebruiks- en bouw mogelijkheden die het geldende bestemmingsplan en de verleende vrijstellingen / ontheffingen / afwijkingen / wijzigingen bieden, worden (waar mogelijk en wenselijk) overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan.

Per thema worden de uitgangspunten en de voorgenomen wijzigingen voor het nieuwe bestemmingsplan in een opsomming weergegeven. Alle overige uitgangspunten zijn terug te vinden in het ontwerp bestemmingsplan.

Landbouw:

Ten aanzien van landbouw kent het vigerende bestemmingsplan reeds een aantal stringente regels, bijvoorbeeld over het nieuw vestigen van agrarische bedrijven (niet mogelijk), het omzetten van grondgebonden naar intensieve vormen van landbouw en het realiseren van een intensieve neventak bij een agrarisch bedrijf. De wijzigingen ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan bestaan voor landbouw uit:

- *Omvang bouwperceel:* in de geldende regeling is een bouwvlak opgenomen conform de bestaande omvang. In het nieuwe bestemmingsplan worden dezelfde bouwvlakken opgenomen, maar wordt een wijzigingsbevoegdheid² opgenomen met een uitbreidingsmogelijkheid tot 2 ha;
- *Bedrijfsgebouwen:* de maximale goothoogte is in het nieuwe bestemmingsplan vastgesteld op 6 meter in plaats van 5,5 meter in het vigerende plan, met in het nieuwe bestemmingsplan de mogelijkheid om dit te verhogen tot een goothoogte van 8 meter. De nieuwe nokhoogte is gesteld op 10 meter, gelijk aan het vigerende plan. Met een wijzigingsbevoegdheid kan een bouwhoogte van 14 meter worden mogelijk gemaakt. Meerlagige stallen zijn niet toegestaan (alleen vee op de begane grond);
- *Biovergisting:* ieder van de agrarische bedrijven kan in het nieuwe bestemmingsplan een biovergistingsinstallatie bij het bedrijf plaatsen. In het vigerende bestemmingsplan is hiervoor geen mogelijkheid opgenomen.

² De uitbereiding tot 2 ha. van het bedrijf Ekovar wordt bij recht mogelijk gemaakt.

- *Vrijkomende agrarische bebouwing*: binnen het nieuwe plan is het onder voorwaarden mogelijk vrijkomende agrarische bebouwing voor andere doeleinden te gebruiken. Splitsing van agrarische bebouwing voor twee woningen is mogelijk, evenals de vestiging van andere functies (kleinschalige bedrijvigheid, zorgfuncties, paardenpensions en kleinschalige vormen van dag- en verblijfsrecreatie). De bebouwing mag niet toenemen en overtollige bebouwing moet worden gesloopt. Een dergelijke regeling bestaat niet in het vigerende bestemmingsplan.

Recreatie:

Recreatieve voorzieningen en nevenfuncties: Recreatieve ontwikkelingen worden in het voorgenomen bestemmingsplan alleen mogelijk gemaakt als nevenactiviteiten bij de agrarische bestemming. Nieuwe grootschalige recreatieve voorzieningen, zoals kampeerterreinen en dagrecreatieve voorzieningen worden niet mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan. Recreatieve nevenactiviteiten, zoals Bed & Breakfast en boerencamping worden mogelijk gemaakt in het plan.

Naast de nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven wordt tevens bewegwijzering langs wegen en water mogelijk gemaakt voor fiets-, wandel-, kano-, schaatsroutes, etc. Hierbij geldt dat het realiseren van deze routes en de bewegwijzering bij recht wordt mogelijk gemaakt. Voor de realisatie van nieuwe routes (bijv. fiets- en wandelpaden) moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd, waarvoor rekening houden met landschappelijke en cultuurhistorische waarden als randvoorwaarde wordt gesteld.

Overige niet-agrarische bedrijvigheid:

- *Bedrijfsgebouwen (niet-agrarische bedrijven)*: overeenkomstig de provinciale verordening en het reeds geldende beleid mag slechts 20% van het bestemmingsvlak bebouwd mag worden. De goothoogte en nokhoogte worden aangepast, waarbij door middel van een afwijking een goot- en nokhoogte van resp. 8 en 14 meter bereikt kan worden ten opzichte van 6 en 10 meter in het vigerende plan.
- *Wonen*: De monumenten zijn door middel van de Monumentenwet of Monumentenverordening beschermd. De als karakteristiek aangewezen woningen worden in het vigerende bestemmingsplan beschermd op de uitwendige hoofdvorm. In het nieuwe bestemmingsplan krijgen deze woningen meer uitbreidingsruimte, maar wordt een sloopvergunningstelsel opgenomen. Nieuwbouw van woningen wordt niet toegestaan in het bestemmingsplan. Wel kan een agrarische bestemming omgezet worden in een woonbestemming³. Er zijn mogelijkheden voor mantelzorg en bedrijf aan huis, waaraan randvoorwaarden zijn gekoppeld. Ook is Bed & Breakfast aan huis mogelijk.

Voor woonwagens wordt een eigen bestemming (Woonwagenstandplaats) gegeven. Deze worden voorzien van een bouwvlak en er worden in principe geen uitbreidingsmogelijkheden geboden. De bestaande toestand wordt hiermee geconsolideerd.

Natuur en landschap

Van de vier natuurgebieden in de gemeente: Schagerwad, Keinsmerwiel, Neskaag en Westfriese Omringdijk, krijgen de eerste twee de bestemming 'Natuur', conform het bestemmingsplan Landelijk Gebied 1998. Neskaag krijgt de bestemming 'Agrarisch met Waarden' en de Westfriese Omringdijk de bestemming 'Verkeer'. De ecologische verbindingzone (EVZ) wordt mogelijk gemaakt door middel van een wijzigingsbevoegdheid. De bestemmingen van deze gebieden komen daarmee vrijwel één-op-één overeen met de bestemming in het bestemmingsplan Landelijk gebied 1998.

Schagerwad en Keinsmerwiel krijgen als genoemd de bestemming 'Natuur'. Het betreft een nat gebied met uitgestrekte riet- en oeverlanden en van groot belang voor vogels (weidevogelgebied). Het gebied is door de provincie aangewezen als EHS en heeft daarmee tot doel het te vrijwaren van (grootschalige) verstedelijking. Ook de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van Keinse en omgeving spelen hierin een belangrijke rol.

³ Dit leidt niet tot een toename van het aantal geluidgevoelige bestemmingen, omdat agrarische bedrijfswoningen ook geluidgevoelige bestemmingen zijn.

5.3 Afbakening planMER

De belangrijke thema's in het bestemmingsplan zijn de ontwikkelingsruimte voor de agrarische sector en de nevenactiviteiten die naast de bestaande functies in het landelijke gebied mogelijk zijn. Tevens is het bestemmingsplan erop gericht de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het plangebied te waarborgen. De ontwikkelingsruimte voor de agrarische sector zal naar verwachting vooral effecten op het gebied van natuur en landschappelijke en cultuurhistorische waarden kennen.

Voor de afbakening van het planMER wordt verwezen naar de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en het besluit van burgemeester en wethouders met betrekking tot de reikwijdte en het detailniveau. De ontwikkelingsmogelijkheden binnen het plan liggen vooral op het gebied van landbouw. Voor nevenfuncties worden slechts beperkte ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden, waarbij bouwvlakken mogelijk iets vergroot kunnen worden. Het accent van het planMER ligt daarom op de gevolgen van de ontwikkeling van de landbouw. Bij de aspecten landschap en cultuurhistorie worden in samenhang hiermee de mogelijke gevolgen van andere ontwikkelingsmogelijkheden (wonen, niet-agrarische bedrijvigheid, recreatief medegebruik) ook in de beschouwing betrokken.

De hoofdpunten hieruit zijn hieronder overgenomen.

Landschap en cultuurhistorische waarden:

- gevolgen voor kwaliteiten van het landschap (inclusief lichtvervuiling), zoals belevingswaarde en kleinschaligheid van het landschap
- gevolgen voor cultuurhistorische waarden, zoals verkavelingspatronen en microreliëf
- gevolgen voor aardkundige waarden

Natuur

- gevolgen van stikstofdepositie voor daarvoor gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden (Zwanenwater & Pettemerduinen, Duinen Den Helder & Callantsoog, Schoorlse Duinen) en voor andere zeer kwetsbare gebieden in de EHS. Dit betreft stikstofdepositie als gevolg van ammoniakemissie van veehouderijen en (in veel mindere mate) als gevolg van emissie van stikstofoxiden door vergistingsinstallaties met energieproductie. Binnen het aspect natuur is dit het hoofdonderwerp in het op te stellen plan-MER;
- gevolgen op hoofdlijnen van mogelijke veranderingen in landschappelijke structuur voor flora en fauna, bijvoorbeeld door het verdwijnen van microreliëf (aan- en afzanden) in de Polder Neskaag (Agrarisch met waarde 1);
- specifieke aandacht voor gevolgen voor weidevogels in weidevogelgebieden aan de Noordzijde van de gemeente;
- gevolgen voor de ecologische hoofdstructuur (inclusief de mogelijkheden binnen de bestemming natuur);
- gevolgen van verlichting door de mogelijkheid van het realiseren van open staltypen is gecombineerd met verlichting met name in de buurt van de EHS en in de weidevogelgebieden;

Leefmilieu en gezondheid

- gevolgen voor de geursituatie op basis van het geuronderzoek dat reeds wordt uitgevoerd
- gevolgen voor de verkeersveiligheid

5.4 Voornemen en scenario's

Bij de effectbeschrijving is het voorontwerp van het voorgenomen bestemmingsplan als uitgangspunt genomen. Dit wordt aangeduid als het voornemen.

Het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheden voor nieuwe intensieve veehouderijbedrijven of intensieve neventakken. Er wordt in het bestemmingsplan geen onderscheid gemaakt in veehouderijbedrijven en akkerbouwbedrijven. Door dit onderscheid wel te maken zou mogelijk een

oplossing voor de stikstofproblematiek geboden kunnen worden. Dit geldt echter slechts zeer beperkt, omdat vrijwel alle agrariërs in gebied een veehouderijbedrijf hebben.

Het voornemen

In paragraaf 5.2 is het voornemen van het bestemmingsplan beschreven.

Voor de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw geldt het volgende:
De bedrijven behouden hetzelfde bouwvlak, met wijzigingsbevoegdheid tot 2 ha.
Bouwhoogtes en goothoogtes zijn hoger vastgesteld, namelijk 14 en 8 meter.

Scenario's

Zoals in hoofdstuk 4 is aangegeven, is een modelstudie uitgevoerd naar de bijdrage van de veehouderij aan de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden in de omgeving van Schagen. In de studie is voor drie modelsituaties (scenario's) de bijdrage van de veehouderij in Schagen aan de stikstofdepositie van de bedoelde natuurgebieden doorgerekend: Naast de bestaande situatie (scenario feitelijk), betreft dit twee planscenario's:

1. Het scenario "huidige situatie"
2. Het scenario "realistische groei"
3. Het scenario "maximale groei"

Huidige situatie

Voor de huidige situatie moet worden uitgegaan van het feitelijke aantal dieren dat in het gebied gehouden wordt. Hiervoor kan het vergunningenbestand niet rechtstreeks worden gebruikt als zijnde de huidige of feitelijke situatie (de ammoniakemissie en bijbehorende ammoniakdepositie welke momenteel plaatsvindt). Dit aangezien in veel gevallen de Wabo-vergunde veebezettingen niet op ieder moment daadwerkelijk binnen de inrichting aanwezig is. Hierbij is opgemerkt dat de veehouders wel 'het recht' hebben om deze dieren op elk moment binnen de inrichting te houden. Voor de huidige situatie is het wel belangrijk de werkelijke veebezetting te weten, omdat voor de passende beoordeling een vergelijking met de huidige situatie gemaakt moet worden.

Omdat de daadwerkelijk aanwezige veebezetting enerzijds moeilijk te achterhalen is (strijdig met de privacywetgeving) en anderzijds een momentopname is die sterk aan fluctuaties onderhevig is, is ervoor gekozen de huidige situatie te benaderen. Hiertoe zijn de gegevens op het niveau van de hele gemeente vergeleken met de gegevens van het CBS (Statline), welke is gebaseerd op de metingen.

Alternatief 'Realistische groei'

Dit scenario gaat uit van een gelijkblijvend aantal dieren en sluit daarmee aan bij de verwachte ontwikkelingen (zie ook paragraaf 3.3). Alleen voor de biologische varkenshouderij (Westfriesedijk 1) wordt uitgegaan van een groei, conform de daarvoor bekende plannen. Verder is er van uitgegaan dat in het plangebied mestvergisters worden gerealiseerd.

Alternatief 'Voornemen' scenario maximale mogelijkheden

In dit scenario wordt uitgegaan van de juridisch maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Er wordt dan ook een sterke groei van het aantal dieren verondersteld, alle bedrijven vullen de ruimte van 2 ha bouwvlak volledig op. Daarnaast is uitgegaan van het omschakelen van de akkerbouwers naar melkrundvee. Voor het gebied als geheel is dit, afgaande op de verwachte ontwikkeling die in paragraaf 3.3 is beschreven, niet realistisch, maar dit maximum simuleert zo wel wat er zou gebeuren, als lokaal de ontwikkeling in de veehouderij aanmerkelijk sterker is dan gemiddeld wordt verwacht.

In bijlage 2 'Memo onderzoek stikstofdepositie' zijn de uitgangspunten en uitkomsten van het stikstofdepositieonderzoek beschreven.

6 Effectbeschrijving

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de (mogelijke) effecten beschreven van de realisatie van de voorgenomen activiteit. Op basis van de notitie Reikwijdte en Detailniveau is er een onderverdeling gemaakt in drie hoofdthema's, te weten; Natuur, Landschap en cultuurhistorie en leefmilieu. De effecten van de overige thema's zijn minder relevant en zijn beknopt weergegeven in dit planMER. Tabel 6.1 worden de criteria voor de eerder onderscheiden hoofdaspecten weergegeven.

Tabel 6.1 Relevante aspecten

Hoofdaspect	Criteria
Natuur	
Natura 2000-gebieden	Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebieden
Ecologische hoofdstructuur (excl. N2000-gebieden)	Effecten op de ecologische hoofdstructuur
Overige natuurwaarden	Effecten op weidevogelgebieden
	Effecten op flora en fauna in overige gebieden
Landschap en cultuurhistorie	
Landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken en structuren	Effecten op openheid
	Effecten op verkavelingsstructuur
Landschappelijke en cultuurhistorische samenhang	Samenhang tussen landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken
	Effecten beleving van de samenhang
Archeologie	Effecten op archeologische waarden
Aardkunde	Effecten op aardkundige waarden
Leefmilieu	
Geur	Mogelijke geurhinder
Gezondheid	Gezondheid
Verkeersveiligheid	Verkeersveiligheid
Overige thema's	
Bodem en water	Effecten op bodem en water
Externe veiligheid	Effecten op externe veiligheid
Geluid	Effecten op geluid
Licht	Kans op lichthinder

De mogelijke effecten op de genoemde criteria zijn afgezet tegen de autonome ontwikkeling in het gebied (referentie) die in hoofdstuk 4 is beschreven. Met betrekking tot de ontwikkeling van de landbouw komt de referentiesituatie overeen met de huidige situatie, omdat geen concrete al vaststaande initiatieven van bedrijven bekend zijn in het gebied. Eventuele nieuwe initiatieven behoren tot het voornemen dat wordt getoetst.

Tabel 6.2 Gehanteerde scores

Score	Beschrijving
++	beoordeling positief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
+	beoordeling licht positief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
0/+	beoordeling beperkt positief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
0	beoordeling neutraal in vergelijking met de autonome ontwikkeling
0/-	beoordeling beperkt negatief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
-	beoordeling licht negatief in vergelijking met de autonome ontwikkeling
--	beoordeling negatief in vergelijking met de autonome ontwikkeling

6.2 Natuur

6.2.1 *Natura 2000-gebieden*

In de omgeving van de gemeente Schagen liggen een aantal Natura 2000-gebieden met habitats die (zeer) gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De kritische depositiewaarden worden in de huidige situatie overschreden. Om deze reden, kan niet op voorhand worden uitgesloten dat als gevolg van de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij en het gemeentelijke ruimtelijke beleid, het voorgenomen bestemmingsplan geen significant negatieve gevolgen zal hebben voor de Natura 2000-gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen. Dit hangt samen met de invloed van ammoniakemissie vanuit de landbouw op de (zeer) gevoelige habitattypen. Om bij het bestemmingsplan de gevolgen voor de Natura 2000-gebieden in acht te kunnen nemen heeft nadere uitwerking plaatsgevonden van de gevolgen in de vorm van een passende beoordeling (zie bijlage 1).

In de passende beoordeling zijn de gebieden Zwanenwater & Pettemerduinen, de Duinen Den Helder & Callantsoog en Noordzeekustzone in de beoordeling betrokken. Van de Schoorlse Duinen is bekeken in hoeverre stikstofgevoelige habitats binnen een straal van 10 km van het dichtstbij gelegen agrarische bedrijf gelegen zijn. De Natura 2000-gebieden Noordhollands Duinreservaat en Waddenzee⁴ liggen op een te grote afstand om invloed van stikstofdepositie in Schagen te ondervinden. Het Natura 2000 gebied Abtskolk & De Putten is aangewezen op basis van de Vogelrichtlijn en kent geen stikstofgevoelige habitats. Op basis van de uitgevoerde selectie, is alleen de mogelijke invloed van stikstofdepositie op de daarvoor gevoelige habitats nader onderzocht.

Met betrekking tot stikstofdepositie zijn ook de zogenaamde Wav-gebieden (Wet ammoniak en veehouderijgebieden) van belang. Dit betreft EHS-gebieden die zeer gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De provincie Noord-Holland heeft deze gebieden nog niet aangewezen. Ze zijn derhalve niet betrokken bij het onderzoek.

Bij de effectbeoordeling is onderscheid gemaakt in twee scenario's; scenario realistische groei en scenario maximale groei (zie hoofdstuk 5). Onderstaand wordt ingegaan op de effecten van stikstofdepositie op de habitattypen.

Scenario realistische groei

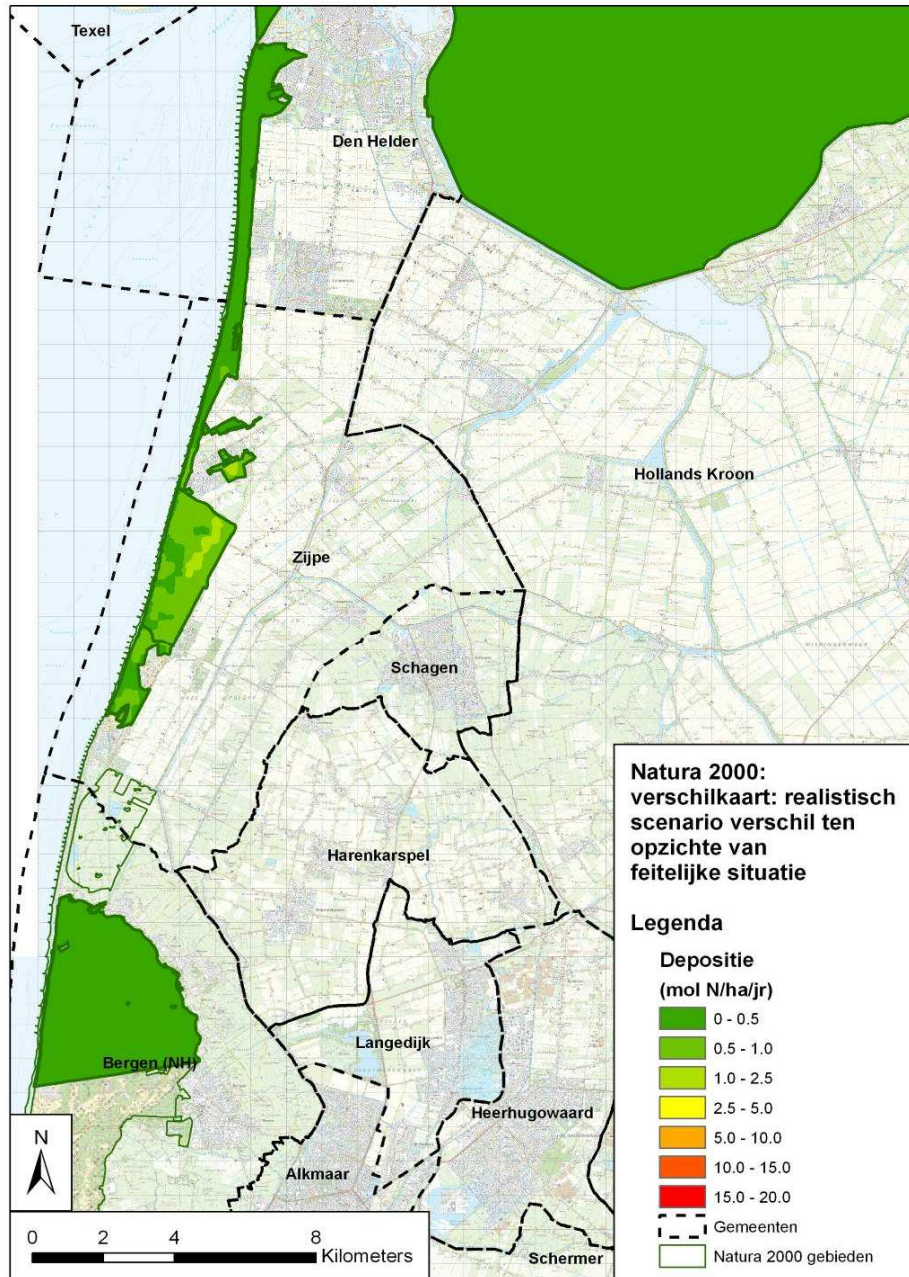
Figuur 6.1 presenteert het verschil tussen het realistisch scenario en de feitelijke situatie (referentiesituatie). Het geeft in feite het effect weer van de realisatie van het voornemen conform het realistisch scenario. Uit het figuur kan worden afgeleid dat ten opzichten van de referentiesituatie in alle gebieden sprake is van een beperkte toename van de bijdrage van de veehouderij aan de depositie. Deze varieert hoofdzakelijk tussen de 0 en 1 mol toename. In bepaalde delen zal de toename oplopen tot maximaal 2,5 mol. De toename wordt met name veroorzaakt door de fictieve groei van het bedrijf Ekovar gelegen aan de Westfriesedijk 1.

De Provincie Noord-Holland hanteerde de methode 'Jaspers' (2010), deze methode hanteert een grenswaarde van 0,5% van de kritische depositiewaarde. Bij een toename van de depositie op een habitat die onder deze grenswaarde ligt, geldt dat deze niet meer afzonderlijk meetbaar is en derhalve dat de ecologische effecten hiermee niet meer herleidbaar zijn tot deze bron. Het realistisch scenario resulteert in maximaal 2.5 mol toename in het Zwanenwater & Pettemerduinen. De laagste KDW in het gebied met deze toename betreft H6230 Heischrale graslanden met 830 mol N/ha/j (zie ook passende beoordeling). Deze toename is kleiner dan 0.5%, te weten 0.3 %. Conform de methode Jaspers is deze toename niet meetbaar en zijn ecologische effecten niet herleidbaar tot de bron en resulteert dit voornemen dan ook niet in significante negatieve effecten op het Natura 2000-gebied. Aangezien er wel

---

⁴ Hoewel de Waddenzee voor een klein gedeelte binnen de cirkel van 10 kilometer vanaf de plangrens ligt, was het niet nodig dit Natura 2000-gebied in de analyse te betrekken, omdat de stikstofgevoelige habitats van dit gebied, waarbij de huidige stikstofbelasting in de buurt van of boven de kritische depositiewaarde ligt, zich in de duinen van de eilanden bevinden. Deze liggen ver buiten de cirkel van 10 kilometer.

sprake is van een minimale toename van stikstof in de duinen is het effect van scenario realistische groei licht negatief beoordeeld.

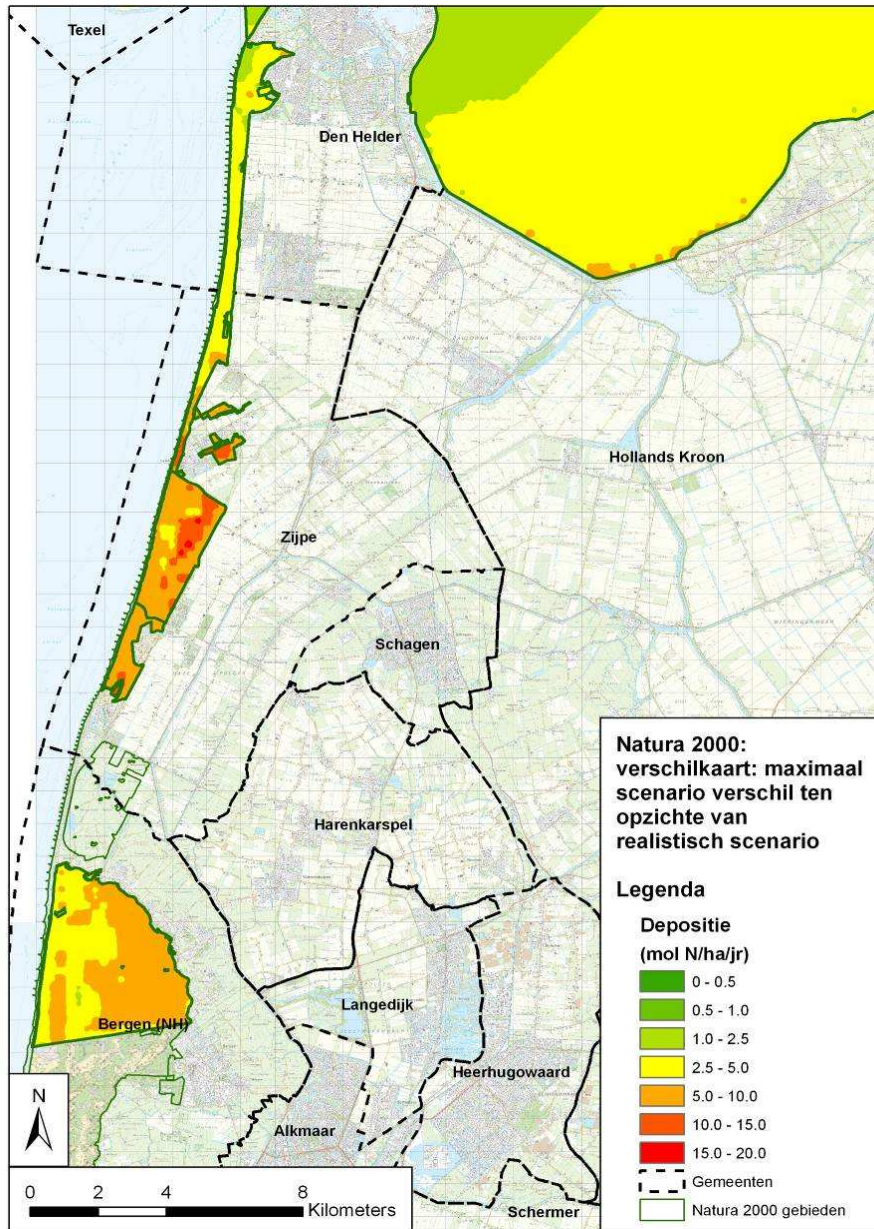
Figuur 6.1 Realistisch scenario ten opzichte van de feitelijke situatie

Inmiddels heeft de provincie de wijze van toetsen voor de Natura 2000-gebieden aangepast. In de werkwijze is opgenomen dat een toename tot 0,051 mol/ha/jr als kritische grens geldt. Toenamen onder deze grens worden als niet significant aangeduid. Hoewel een grotere toename is vastgesteld dan de grens aangegeven door de provincie, blijft de toename relatief beperkt. De effecten hiervan zijn dan ook als licht negatief (-) beoordeeld.

Scenario maximale groei

Figuur 6.2 presenteert het verschil tussen het maximaal scenario en de feitelijke situatie (referentiesituatie). Het geeft in feite het effect weer van de realisatie van het voornemen conform het scenario maximale groei. In dit scenario zal de bijdrage van de veehouderij in Schagen aan de depositie in alle gebieden toenemen ten opzichte van de referentiesituatie. Voor grote delen van het gebied Zwanenwater & Pettemerduinen en Schoorlse Duinen zal de depositie toenemen met 5 tot 10 mol N per

hectare per jaar. Ter hoogte van het gebied Duinen van Den Helder en Callantsoog zal de depositie als gevolg van maximale invulling van het voorgenomen bestemmingsplan stijgen tussen de 2,5 en 5 mol N per hectare per jaar. Zeer lokaal in het Zwanenwater & Pettemerduinen stijgt de depositie met 15 tot 20 mol N per hectare per jaar. Deze toename is gezien de afstand tussen het gebied en gemeente Schagen niet rechtstreeks toe te schrijven aan 1 bedrijf. Naar verwachting wordt de toename veroorzaakt door de (fictieve) omschakeling van de paardenhouderij gelegen aan de Oudedijk 3, de fictieve groei van de melkveebedrijven gelegen aan Burghornerweg 6 en 8, de groei van Ekovar aan de Westfriesedijk 1 en de omschakeling van het akkerbouw bedrijf aan de Keins 1.

Figuur 6.2 Maximaal scenario ten opzichte van de feitelijke situatie

Conclusies

In de onderstaande tabel is de beoordeling van mogelijke effecten op Natura 2000 gebieden samengevat. Bij het maximaal scenario zijn significante negatieve effecten niet uit te sluiten. Bij scenario realistische groei is geen sprake van significante negatieve effecten. Aangezien er ook bij het realistisch scenario sprake is van een (lichte) toename van stikstof is het effect licht negatief beoordeeld.

Tabel 6.3 Beoordeling van mogelijke effecten op Natura 2000 gebieden

Hoofdaspect	Criteria	Beoordeling scenario 'realistische groei'	Beoordeling scenario 'maximale groei'
Natura 2000	Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebieden	-	--

6.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Een beperkt deel van het buitengebied maakt onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur. Het nieuw vestigen van bedrijven of het uitbreiden van bestaande bedrijven in gebieden die onderdeel uitmaken van de EHS zijn en blijven planologisch niet mogelijk. Overige ontwikkelingen in de EHS zijn alleen toegestaan als ze geen negatieve effecten hebben op deze gebieden, of als negatieve effecten kunnen worden tegengegaan door het nemen van mitigerende maatregelen. Heeft een ingreep wel een significant effect op de wezenlijke kenmerken dan geldt het 'nee' tenzij-regime'.

Effecten ten gevolge van ruimtebeslag of verstoring door licht en geluid kunnen door het verbod op nieuw vestigen van bedrijven of het uitbreiden van bestaande bedrijven uitgesloten worden. De wezenlijke kenmerkende waarden van het EHS-gebied Schagerwad (kruidenrijke graslanden, bloemrijk hooiland en rietmoeras) worden niet geschaad door het voornemen, mede gezien het feit dat het gehele gebied in beheer is bij een natuurbeherende organisatie en aan het gebied de bestemming 'Natuur' is toegekend. De kleinschalige recreatieve mogelijkheden die het voornemen buiten het EHS gebied biedt schaden de natuurlijke graslanden niet.

Voor gronden die grenzen aan de EHS, maar daar zelf buiten liggen, gelden geen beperkingen. De EHS heeft, in tegenstelling tot Natura 2000-gebieden, geen 'externe werking' die een toets van gebruik aangrenzend op het natuurgebied verplicht stelt (Natuurbeheerplan 2013).

Tabel 6.4 Beoordeling van mogelijke effecten op EHS

Hoofdaspect	Criteria	Beoordeling scenario 'realistische groei'	Beoordeling scenario 'maximale groei'
Ecologische hoofdstructuur (excl. N2000-gebieden)	Effecten op de ecologische hoofdstructuur	0	0

6.2.3 Overige natuurwaarden

Weidevogelgebieden

Het uitbreiden van bouwblokken gaat in beginsel ten koste van gras- en of akkerland en daarmee in areaal geschikt broedgebied voor weidevogels. De provincie richt zich op het behoud van het weidevogels en het karakteristieke open weidelandschap waarin ze leven. Het aanbrengen van brede windsingels om nieuwe bouwblokken is niet gunstig voor weidevogels. Predatoren van nesten en jonge weidevogels (roofvogels, kraaiachtige) hebben baat bij de aanwezigheid van bomen en bosschages in het open landschap. De boomsingels bieden roofvogels en kraaiachtige nestelgelegenheid; daarnaast fungeren de bomen als uitzichtpunt voor de predatoren. Het uitbreiden van een bouwblok gaat in beginsel ten koste van gras- en of akkerland en daarmee in areaal geschikt broedgebied voor weidevogels. Deze effecten zijn beperkt in vergelijking met andere voor weidevogels belangrijke factoren (grondwaterstand, maaibeheer, bemesting, aanwezigheid predatoren). Dit geldt ook voor een eventuele uitstralingseffecten van licht naar weidevogelgebieden. De broedlocaties van weidevogels liggen op een gepaste afstand van wegen, paden en bouwwerken. Door het groter en hoger worden van de bouwwerken en een mogelijke toename van de verstoringzone (licht en geluid) wordt het potentieel geschikt broedareaal verkleind.

Flora- en fauna

Vogels

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Dit geldt niet voor de Steenuil, Kerkuil en Huismus die zijn opgenomen in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Het onderbrengen van deze soort op deze lijst geeft aan dat vaste rust- en verblijfplaats van deze vogelsoort jaarrond is beschermd. De functionaliteit van de rust- en verblijfplaats moet altijd gewaarborgd blijven door het nemen van mitigerende maatregelen. Deze jaarrond beschermde broedplaatsen gaan mogelijk verloren bij het aanpassen van (oude) boerderijen. Het uitbreiden van bouwblokken en het vergroten of moderniseren van boerderijen heeft veelal een negatief effect op de beschikbaarheid van dergelijke nestplaatsen. Bij het verbouwen en aanpassen van boerderijen dient onderzocht te worden of jaarrond beschermde nestlocaties in het geding zijn. Bij aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten dienen passende maatregelen genomen te worden, zoals het aanbieden van voldoende nieuwe nestplaatsen, om de functionaliteit van de rust- en verblijfplaats te waarborgen.

Zoogdieren

Het aanpassen en moderniseren van bestaande boerderijen en bedrijfsgebouwen heeft mogelijk een negatief effect op gebouwbewonende vlermuizen die gebruik maken van oude lege zolders, ruimten in spouwmuren of onder de dakbekleding. Het verstoren van vaste- rust en verblijfplaatsen van strikt beschermde (tabel 3-soorten) mag niet plaatsvinden zonder ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet. Daarnaast dienen mitigerende maatregelen opgenomen te worden. Voor de overige soorten zijn effecten op beschermde soorten in het buitengebied uit te sluiten omdat ze niet aanwezig zijn, of omdat ze niet binnen de invloedssfeer van de beoogde uitbreiding van gebouwen te verwachten zijn.

Amfibieën

De belangrijkste leefgebieden van de aanwezig amfibieën wordt in beginsel niet aangetast door het voornemen. Voor amfibieën van belangzijnde plas-dras gebieden worden niet aangetast door het beoogde bestemmingsplan. Nieuwbouw is niet mogelijk. Bij het uitvoeren van werkzaamheden in watergangen, door het aanpassen van bouwblokken, waarin mogelijk algemeen beschermde soorten (tabel 1) aanwezig zijn dient gewerkt te worden conform de zorgplicht.

Flora

Het bestemmingsplan heeft naar verwachting geen effecten op het beschermde flora aangezien deze niet op de planlocaties van eventuele bouwblokken zijn te verwachten. Uitbreiding van het bouwblok vindt plaats op bestaande bedrijven; geen locatie waar beschermde flora is te verwachten.

Vissen

De ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt heeft in eerste instantie geen effect op het leefgebied van de aanwezige beschermde vissoorten in de gemeente. Het is niet aannemelijk dat watergangen aangepast hoeven te worden voor het vergroten van de bouwvlakken. Indien er wel bestaande watergangen verplaatst dienen te worden is het noodzakelijk om het werk conform een goedgekeurde gedragscode uit te voeren.

Vlinders, libellen en overige beschermde soortgroepen

Het bestemmingsplan heeft geen effecten op het beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet aangezien er geen beschermde soorten voorkomen. Mogelijk komen wel algemene soorten voor. De ontwikkelingen op basis van het bestemmingsplan leiden niet tot aantasting van deze soorten, omdat geen water gedempt kan worden en de mogelijke uitbreiding van bouwvlakken niet leidt tot aantasting van deze soorten.

6.2.4 Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de mogelijke effecten op natuur samengevat.

Tabel 6.5 Beoordeling van mogelijke effecten op overige natuurwaarden

Hoofdaspect	Criteria	Beoordeling scenario 'realistische groei'	Beoordeling scenario 'maximale groei'
Natura 2000	Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebieden	-	--
Ecologische hoofdstructuur (excl. N2000-gebieden)	Effecten op de ecologische hoofdstructuur	0	0
Overige natuurwaarden	Effecten op weidevogelgebieden	-	-
	Effecten op flora en fauna in overige gebieden	-	-

6.3 Landschap en cultuurhistorie

6.3.1 Algemeen

De effecten op het gebied van landschap en cultuurhistorie worden op basis van de beschrijvingen daarover in de voorgaande hoofdstukken en de Nota Cultuurhistorie van de gemeente bepaald. Bij de effectbepaling is uitgegaan van beide scenario's; scenario 'realistische groei' en 'realistisch maximum'.

Bij de effectbeschrijving is uitgegaan van de onderverdeling van het landschap in het aandijkingslandschap van de Polder Burghorn en het oude land van het overige landelijke gebied van de gemeente. Dit leidt op een aantal punten tot andere landschappelijke kenmerken en structuren.

De kernkwaliteiten van het aandijkingslandschap bestaan uit:

- visueel herkenbare eenheid
- relatief kleinschalige strokenverkaveling
- grote mate van openheid
- akkerland en grasland

Voor het oude land bestaan de kernkwaliteiten uit:

- onregelmatige verkaveling, relatief kleinschalig
- grote mate van openheid
- overwegend grasland
- cultuurhistorische elementen: dijenstructuren, wielen, kreken, terpen

Deze aspecten liggen ten grondslag aan de beoordeling van de effecten op landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken en structuren. Voor de landschappelijke samenhang is met name de invloed van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt op de samenhang tussen de landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken en structuren van belang.

De effecten op openheid en cultuurhistorische kenmerken zijn vooral van belang voor de inpassing van de bebouwing in het landelijke gebied. Ook de ruimte-voor-ruimte regeling speelt hier een belangrijke rol. Voor de mogelijkheden voor het aanpassen van de verkaveling zijn de landschappelijke samenhangen, de cultuurhistorische kenmerken en de archeologische waarden van belang.

De gevolgen worden ingeschat op basis van een gelijkmatige verdeling van maatregelen. De werkelijke gevolgen voor het landschap kunnen mede afhankelijk zijn van de locatie van concrete initiatieven voor

agrarische uitbreidingen⁵. Vooral als zich relatief veel ontwikkelingen in een bepaald gebied voordoen kan dit gezamenlijk een veel groter effect hebben dan elk afzonderlijk. Dit wordt in de beschouwing betrokken.

De effectbeschrijving en -beoordeling kiest de autonome ontwikkeling als referentie. Aangezien geen concrete, reeds voorziene ontwikkelingen bekend zijn, komt de referentiesituatie overeen met de huidige (feitelijke) situatie. Dit heeft als nadeel dat het verschil ten opzichte van 'doorgaan conform het huidige bestemmingsplan' (waarin de bescherming van het landschap veel minder sterk is geregeld) niet goed naar voren komt. Daarom wordt ook, voor zover relevant, een beoordeling ten opzichte van de mogelijkheden op basis van het geldende bestemmingsplan gegeven, voor zover relevant.

6.3.2 Effectbeschrijving en -beoordeling

Aanpassingen bouwvlakken en inpassing bebouwing

Aanpassingen bouwvlakken

Het vergroten van de bouwvlakken kan in het buitengebied leiden tot effecten op landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Bij grotere bouwvlakken worden grotere gebouwen gerealiseerd, die invloed kunnen hebben op landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

De nota cultuurhistorie en de welstandsnota bieden handvatten voor de elementen die landschappelijk van belang worden ervaren. Een directe koppeling tussen de mogelijke effecten op de cultuurhistorische waarden en de mogelijkheid om het bouwvlak te vergroten is in het bestemmingsplan echter niet geregeld. Het bestemmingsplan heeft als voorwaarde dat bij de mogelijkheid om het bouwvlak te vergroten geen onevenredige aantasting van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden mag optreden, maar hier ontbreekt een koppeling naar de uitwerking in randvoorwaarden. Dit houdt in dat weliswaar per perceel een afweging gemaakt wordt van de landschappelijke inpasbaarheid en de cultuurhistorische waarden, maar dat de randvoorwaarden hiervoor niet eenduidig zijn omschreven. Materiaalgebruik en bouwmassa en soortgelijke zaken worden in de welstandsnota geregeld en zijn daarmee wel gewaarborgd. Deze criteria hebben echter geen invloed op de grootte van het bouwperceel en de gebouwen die daarop gebouwd kunnen worden.

De vergroting van het bouwvlak - en de daaruit voortvloeiende grotere bouwwerken - kunnen een negatief effect hebben op de landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken. De grote mate van openheid en de kleinschalige verkavelingsstructuur kunnen hierdoor minder herkenbaar worden. Dit effect is bij het maximaal scenario negatiever dan bij scenario realistische groei. Nuancering hierbij is dat het gaat om 26 agrarische bouwvlakken. Nieuwe agrarische bouwvlakken worden in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt, zodat een verdichting daarmee niet zal ontstaan. Met name op de punten waar clusters van agrarische bouwvlakken voorkomen, zoals aan de Burghornerweg en aan de Nes, kan een negatief effect ten opzichte van de huidige situatie niet worden uitgesloten. Aangezien het om een relatief klein aantal gaat, wordt het effect van de vergroting van de agrarische bouwvlakken als licht negatief beoordeeld voor openheid en verkavelingsstructuur bij scenario realistisch en negatief bij scenario maximaal. Dit geldt zowel ten opzichte van de huidige situatie als ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan.

---

⁵ Ook de mogelijkheid om erven van niet-agrarische bedrijven met maximaal 15% te vergroten en om erven van woningen te vergroten, kan enig effect hebben. Ten opzichte van de uitbreidingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven is de invloed marginaal.

Figuur 6.3 Luchtfoto van Nes (ten oosten van de kern Schagen). In een dergelijk cluster met agrarische bedrijven kan vergroting van bouwvlakken met bijbehorende bebouwing eenvoudig tot aantasting van de openheid van het landschap leiden.

Bij grotere bouwvlakken zal tevens een andere verhouding ontstaan tussen de bouwvlakken en de kleinschalige verkaveling van het landschap. Dit zal een licht negatief effect hebben op de landschappelijke en cultuurhistorische samenhang. De samenhang tussen bouwvlakken en kleinschalige verkaveling komt hiermee namelijk onder druk te staan. Ook de beleving van het landschap wordt hiermee licht negatief beïnvloed, waarbij de samenhang tussen kleinschalige verkaveling, dijkstructuren en bijvoorbeeld terpen minder beleefbaar wordt. Deze effecten zijn op het oude land sterker dan in de Polder Burghorn. Hoewel de Polder Burghorn een vroege aandijking is, is de opzet ervan al meer rationeel dan het oude land. In een rationele verkaveling is een goede samenhang met de verkavelingsstructuur eenvoudiger te realiseren dan in de grilliger, kleinschalige verkaveling van het oude land. Bovenstaande effect is bij het maximaal scenario negatiever beoordeeld dan bij het realistisch scenario.

Het huidige bestemmingsplan biedt ook enige ruimte voor uitbreiding van de huidige agrarische bedrijven, zodat ook bij een groei op basis van het huidige bestemmingsplan een licht negatief effect op het landschap kan ontstaan. De vergroting tot 2 ha. is echter niet mogelijk, zodat de mogelijkheden in het nieuwe bestemmingsplan tot beduidend meer negatief effect kunnen leiden. Er is dan ook geen verschil tussen de beoordeling van beide scenario's.

De mogelijke invloed op aardkundige en archeologische waarden is voor de aanpassing van de bouwvlakken weinig van belang. Voor deze aspecten is het vergroten van het bouwvlak dan ook neutraal beoordeeld voor beide scenario's.

Inpassing bebouwing

Behalve de toename van de bebouwing wordt ook een grotere bouw- en goothoogte toegestaan in het nieuwe bestemmingsplan ten opzichte van het huidige bestemmingsplan. Dit geldt niet alleen voor de agrarische gebouwen, maar ook voor de niet-agrarische bedrijvigheid. Hiervoor is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen in het plan. Bij recht wordt slechts een kleine verhoging toegestaan, maar in een maximaal scenario, waarbij de gebouwen tot en met de afwijkingsbevoegdheid kunnen worden vergroot, neemt de hoogte aanzienlijk toe (bouwhoogte tot 14 meter). Dit is een toename van 4 meter ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan. Dit betekent daarmee niet alleen een mogelijke vergroting van het bebouwd oppervlak, maar ook een verhoging, waarmee de openheid verder wordt beperkt. Tevens zullen de gebouwen hiermee een prominentere plaats in het landschap gaan innemen. Aangezien de bouwvlakken in een grotendeels open landschap geprojecteerd zijn, is de

vergroting van de bouwhoogte visueel sterk aanwezig in het landschap. Een aantasting van de openheid van het gebied zal in alle gevallen optreden, zowel bij het realiseren van alleen de gebouwen als het bij inpassen door middel van een groenstructuur. Naarmate meerdere agrarische bedrijven dicht op elkaar voorkomen, zal - bij het doorvoeren van deze uitbreidingsmogelijkheid op alle bouwvlakken (maximaal scenario) - een grotere aantasting van de openheid plaatsvinden. Een grotere bouwhoogte leidt daarnaast ook tot een vermindering van de beleving van de kleinschaligheid van het landschap.

De verhoging van de gebouwen leidt in zichzelf niet tot een aantasting van de landschappelijke en cultuurhistorische elementen en structuren, zodat het effect op verkavelingsstructuur als neutraal kan worden beoordeeld. Voor de samenhang tussen landschappelijke en cultuurhistorische elementen en structuren is het effect echter wel licht negatief. De vergroting van de bouwmassa zal de samenhang tussen agrarische bebouwing en landschap namelijk verkleinen. Zeker van de kleinschalige verkaveling en kleinschalige elementen zal de samenhang minder zijn. Aangezien het een beperkt aantal percelen in het landelijke gebied betreft kan het effect op de beleving als licht negatief worden beoordeeld. Plaatselijk kan de beleving van landschappelijke en cultuurhistorische waarden echter een duidelijk negatief effect ondervinden door deze vergroting van de bouwmogelijkheden, bijvoorbeeld doordat grote bouwwerken bij een kleinschalige oude dijk worden gerealiseerd. Dit leidt tot een beoordeling als negatief voor de beleving. De effecten ten aanzien van inpassing van bebouwing is negatiever beoordeeld voor scenario maximaal dan voor scenario realistisch.

De vergroting van de bebouwing heeft weinig effect op archeologische en aardkundige waarden. Deze zijn daarom voor deze aanpassing voor beide scenario's neutraal beoordeeld.

Beoordeling

De effecten als gevolg van de aanpassingen bouwvlakken en inpassing bebouwing is samengevat weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 6.6 Effectbeoordeling aanpassing bouwvlakken en inpassing bebouwing

Hoofdaspect	Criteria	Beoordeling scenario 'realistische groei'	Beoordeling scenario 'maximale groei'
Landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken en structuren	Effecten op de openheid	-	--
	Effecten op de verkavelingsstructuur	0/-	-
Landschappelijke en cultuurhistorische samenhang	Samenhang tussen landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken	-	--
	Effecten beleving	-	--
Archeologische waarden	Mogelijk effect op archeologische waarden	0	0
Aardkundige waarden	Mogelijk effect op aardkundige waarden	0	0

Aanpassing percelen

Door middel van een aanlegvergunningstelsel is aanpassing van de verkaveling van het buitengebied mogelijk. In het vigerende plan waren hiervoor stringente regels opgenomen, die randvoorwaarden boden voor de mogelijkheden voor het aanpassen van de verkaveling. In het nieuwe bestemmingsplan zijn deze regels losgelaten. In de afgelopen tijd is echter vastgesteld welke sloten (de begrenzingen van de kavels) behouden moeten blijven om de bestaande landschappelijke en cultuurhistorische structuren in stand te houden en welke sloten eventueel zouden kunnen worden gedempt, om daarmee wel de structuren zichtbaar en herkenbaar te houden.

De sloten die noodzakelijk zijn om de landschappelijke en cultuurhistorische structuur zichtbaar te houden zijn bestemd als water in het bestemmingsplan. Het dempen van deze sloten is daarmee niet mogelijk gemaakt. Daarmee is voldoende gewaarborgd dat de kleinschalige, strookvormige danwel blokvormige verkaveling behouden blijft. Het mogelijke effect is hiermee neutraal te noemen voor beide scenario's. Aangezien het gaat om werkzaamheden in de bodem zouden archeologische waarden in het geding kunnen zijn. De dubbelbestemmingen archeologie die in het bestemmingsplan zijn opgenomen,

bieden een waarborg dat deze waarden worden betrokken bij eventuele nadere afwegingen hieromtrent. Dit sluit echter niet uit dat er licht negatief effect is. Dit criterium is het effect dan ook licht negatief beoordeeld.

Aanpassingen aan agrarische verkaveling zijn weinig beleefbaar. Daarmee scoort deze aanpassing op voor beleving neutraal.

Bij de aanpassing van percelen is ook het egaliseren en vergraven in Schagen van belang. Het microreliëf en de aardkundige waarden (met name aan de zuid- en oostzijde van de gemeente) zijn belangrijke waarden. Het bestemmingsplan maakt egalisering van percelen mogelijk door middel van een omgevingsvergunning. Als voorwaarde bij een dergelijke vergunning geldt dat de landschappelijke en cultuurhistorische waarden niet mogen worden aangetast. Duidelijke toetsingscriteria zijn niet gegeven. In het vigerende bestemmingsplan zijn alleen toetsingscriteria gegeven ten aanzien van het dempen van sloten en het behouden van verkavelingspatronen. Ten opzichte van de huidige situatie is het behoud van de aardkundige waarden daarmee minder gewaarborgd. Het microreliëf en de bodemstructuren kunnen verdwijnen door de werkzaamheden, omdat duidelijke randvoorwaarden / toetsingscriteria ontbreken. In vergelijking met de huidige situatie is het mogelijke effect op aardkundige waarden daarmee als negatief te beoordelen. Aangezien deze bescherming onder het vigerende bestemmingsplan hetzelfde is, is ten opzichte van de huidige regeling de effectbeoordeling neutraal. Opgemerkt dient te worden dat er geen verschil is in beoordeling van beide scenario's.

Beoordeling

De effecten als gevolg van de aanpassingen percelen is samengevat weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 6.7 Effectbeoordeling aanpassing percelen

Hoofdaspect	Criteria	Beoordeling scenario 'realistische groei'	Beoordeling scenario 'maximale groei'
Mogelijke effecten op landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken en structuren	Effecten op de openheid	0	0
	Effecten op de verkavelingsstructuur	0	0
Landschappelijke en cultuurhistorische samenhang	Samenhang tussen landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken	-	-
	Effecten beleving	0	0
Archeologische waarden	Mogelijk effect op archeologische waarden	-	-
Aardkundige waarden	Mogelijk effect op aardkundige waarden	--	--

(Recreatieve) nevenfuncties

De verruiming van de mogelijkheden voor (recreatieve) nevenfuncties zijn relatief beperkt, maar kunnen leiden tot meer bebouwing op de agrarische bouwvlakken. De bebouwing voor de verschillende nevenfuncties is beperkt in omvang. De mogelijke nevenfuncties lopen uiteen van Bed & Breakfast, een boerencamping en een kleinschalige restaurant en theetuin. Bij woningen is verblijfsrecreatie mogelijk in bestaande bebouwing op het terrein. Aangezien alle nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven binnen het bouwvlak gerealiseerd moeten worden is de beoordeling van de effecten voor landschap en cultuurhistorie hier gelijk aan die van de vergroting van het bouwvlak. Daarom is geen extra beoordeling op dit punt gemaakt. Dit zou leiden tot dubbeltelling.

Vrijkomende agrarische bebouwing

Het bestemmingsplan maakt onder voorwaarden mogelijk dat vrijkomende agrarische bebouwing voor andere doeleinden wordt gebruikt. Daarbij is zowel bewoning mogelijk als andere functies functies (kleinschalige bedrijvigheid, zorgfuncties, paardenpensions en kleinschalige vormen van dag- en verblijfsrecreatie).

Als voorwaarden worden aan deze mogelijkheid gekoppeld dat de hoeveelheid bebouwing niet mag toenemen en dat overtollige bebouwing wordt gesloopt. Een regeling waarbij beeldverstorende bebouwing wordt gesloopt is niet opgenomen. Daarmee wordt door het realiseren van deze andere functies geen extra ruimte ingenomen, maar ook geen extra openheid in het landschap teruggebracht. Het effect hiervan wordt daarmee als neutraal beoordeeld voor de openheid van het landschap en de verkavelingsstructuur, omdat op zichzelf niets wijzigt aan de bebouwing en de verkaveling. Hetzelfde geldt voor de archeologische en aardkundige waarden.

Voor de samenhang en de beleving zal het veranderen van de functie van de agrarische bedrijven wel een licht negatief effect optreden. De inrichting en het gebruik van het erf wijzigen door de andere functie die wordt mogelijk gemaakt. Daarmee zal ook de samenhang van het erf met het agrarische landschap aangetast worden. Ook de beleving van het landschap wordt hiermee gewijzigd.

Aangezien in het vigerende bestemmingsplan geen regeling is opgenomen ten aanzien van vrijkomende agrarische bebouwing is de beoordeling voor de autonome situatie gelijk aan die voor de huidige regeling.

Beoordeling

De effecten als gevolg van de vrijkomende agrarische bebouwing is samengevat weergegeven in onderstaande tabel. Aangezien bij het maximale scenario geen bebouwing vrijkomt zijn de effecten niet beschouwd.

Tabel 6.8 Effectbeoordeling vrijkomende agrarische bebouwing

Hoofdaspect	Criteria	Beoordeling scenario 'maximale groei'
Landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken en structuren	Effecten op de openheid	0
	Effecten op de verkavelingsstructuur	0
Landschappelijke en cultuurhistorische samenhang	Samenhang tussen landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken	-
	Effecten beleving	-
Archeologische waarden	Effecten op archeologische waarden	0
Aardkundige waarden	Effecten op aardkundige waarden	0

Effectbeoordeling samengevat

In bovenstaande paragraaf zijn de effecten op het landschap en cultuurhistorie per ontwikkeling weergegeven. Om inzicht te krijgen in het totaal effect van het mogelijk maken van het bestemmingsplan zijn de effecten ten opzichte van de autonome ontwikkeling bij elkaar opgeteld⁶. Dit leidt tot de volgende beoordelingstabel;

Tabel 6.9 Effectbeoordeling landschap en cultuurhistorie

Hoofdaspect	Criteria	Beoordeling scenario 'realistische groei'	Beoordeling scenario 'maximale groei'
Landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken en structuren	Effecten op de openheid	0/-	-
	Effecten op de verkavelingsstructuur	0	0/-
Landschappelijke en cultuurhistorische samenhang	Samenhang tussen landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken	-/- -	-/- -

⁶ Hierbij is gehanteerd; 1x - = score 0/-, 2x - = score -, 3x - = score -/- -, 4x - = score - -.

	Effecten beleving	-	-
Archeologische waarden	Effecten op archeologische waarden	0/-	0/-
Aardkundige waarden	Effecten op aardkundige waarden	-	-

6.4 Leefbaarheid en gezondheid

Bij de uitbreiding van onder meer de melkveebedrijven ('afstandsdieren' in termen van de Wet geurhinder en veehouderij) zullen de voorgeschreven afstanden ten opzichte van de woonbebouwing in acht worden genomen. In het voorgenomen bestemmingsplan wordt bij het intekenen van de bouwblokken uitgegaan van het bestaande bouwblok en vervolgens rekening houdend met de landschappelijke uitgangspunten en met milieuoverwegingen, de mogelijke uitbreiding tot 2 ha bepaald. De gemeente Schagen heeft in 2012 een quickscan geurhinder en veehouderijen opgesteld om na te gaan in hoeverre het wenselijk is om een gemeentelijke geurverordening op te stellen. Uit de quickscan blijkt dat er een aantal, door geur overbelaste, geurgevoelige objecten (ggo) in het landelijk gebied liggen. Er wordt voor gezorgd dat bij de uitbreiding de afstandnormen in acht worden genomen. Met het oog op de mogelijke gevolgen voor de gezondheid van omwonenden is met name de uitbreidingsmogelijkheid van de biologische varkenshouderij Ekovar van belang. In het scenario 'realistische groei' groeit het bedrijf Ekovar conform de huidige plannen van het bedrijf. In scenario 'realistisch maximum' groeit het bedrijf door tot de ruimte die de wet geurhinder hier biedt. Voor Ekovar wordt derhalve de maximale uitbreidingsruimte door randvoorwaarden met betrekking tot geur beperkt, waardoor er geen verslechtering op treedt ten opzichte van de huidige situatie. In het kader van de Omgevingsvergunning voor Ekovar worden de effecten ten aanzien van geur nader bepaald. De effecten zijn voor beide scenario's neutraal (0).

De ontwikkeling naar steeds zwaarder landbouwverkeer kan op plattelandswegen negatieve gevolgen hebben voor de verkeersveiligheid, met name voor fietsers (waaronder scholieren, recreanten). Dit is echter geen effect van het plan, het effect treedt ook op bij autonome ontwikkeling. Daarom is de beoordeling ten opzichte van de autonome ontwikkeling neutraal voor beide scenario's (score 0).

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de mogelijke effecten op leefbaarheid en gezondheid samengevat.

Tabel 6.10 Effectbeoordeling leefbaarheid en gezondheid

Hoofdaspect	Beoordeling scenario 'realistische groei'	Beoordeling scenario 'maximale groei'
Geur	0	0
Gezondheidseffecten	0	0
Verkeersveiligheid	0	0

6.5 Overige thema's

Bodem en water

In het voorgaande is reeds naar voren gekomen dat het bestemmingsplan niet het kader biedt voor ontwikkelingen die invloed op de waterkwaliteit en / leiden tot veranderingen in het grond -en oppervlaktewaterbeheer. Bij de beschrijving van mogelijke effecten op de natuur is wel aan de orde geweest of eventuele lokale veranderingen in de bodem of de ontwatering van percelen, gevolgen kunnen hebben. Bij het onderwerp landschap zijn bodemkundige en geomorfologische waarden mede in beschouwing genomen, zij maken deel uit van de kernwaarden. Andere gevolgen dan de gevolgen die mee in beschouwing zijn genomen, worden niet verwacht.

Externe veiligheid

Zoals in hoofdstuk 3 is beschreven, zal het voorgenomen bestemmingsplan geen gevolgen hebben voor de situatie met betrekking tot externe veiligheid.

Geluid

Voor wegverkeerslawaai dient slechts getoetst te worden aan de grenswaarden indien zich een nieuwe situatie voordoet, namelijk de wijziging van de weg of de bouw van een nieuwe woning. Beide worden in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Het voorgenomen bestemmingsplan maakt geen ontwikkelingen mogelijk die een aanmerkelijke invloed zullen hebben op de geluidsbelasting van de omgeving. Als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheid vindt daarnaast naar verwachting nauwelijks een toename plaats van het aantal verkeerbewegingen (maximaal enkele tientallen verkeersbewegingen per dag). Ten opzichte van de huidige verkeersintensiteiten zijn deze toenames nauwelijks waarneembaar en leiden niet tot overschrijding van geluidnormen.

De geluiduitstoot vanuit bronnen in (uitbreiding van) agrarische bedrijven is geborgd door wet- en regelgeving ten aanzien van uitstootbeperkende maatregelen.

Kans op lichthinder

De mogelijke ontwikkeling van meer open stallen kan met name gevolgen hebben voor de zichtbaarheid van lichtbronnen (verlichte stallen) in het landelijke gebied. Het beleid wat dit betreft wordt niet geregeld in het voorgenomen bestemmingsplan. Uitgaande van de best beschikbare technieken zal een waarneembare toename van het lichtniveau zich beperken tot een kleine zone bij de stal (vooral binnen het bouwperceel). Maar de stal zal in een open gebied wel op grotere afstand (meerdere km's) als een object met verlichting te zien zijn. Aangezien in de autonome ontwikkeling voor dit planMER geen voornemens zijn opgenomen voor open stallen met verlichting wordt in de plansituatie een licht negatief effect verwacht. De aanwezigheid van 26 van deze vlakken in het landelijk gebied heeft een negatief effect op de belevingswaarde van het nachtelijk duister. Het maximaal scenario is licht negatief (-) beoordeeld, het realistisch scenario beperkt negatief (0/-).

Beoordeling

In de onderstaande tabel is de beoordeling van de mogelijke effecten op de overige thema's samengevat.

Tabel 6.11 Effectbeoordeling overige thema's

Hoofdaspect	Beoordeling scenario 'realistische groei'	Beoordeling scenario 'maximale groei'
Bodem en water	0	0
Externe veiligheid	0	0
Geluid	0	0
Lichthinder	0/-	-

7 Vergelijking, conclusies en voorstel natuur- en landschapsalternatief

7.1 Overzicht scores

In de onderstaande tabel zijn de scores per (hoofd-)aspect samengevoegd in één overzichtstabel. In de navolgende paragrafen wordt de tabel per hoofdaspect samenvattend toegelicht, gekoppeld daaraan worden, indien van toepassing, aanbevelingen gegeven voor het beperken van effecten. Deze aanbevelingen kunnen gevolgen hebben voor het voorgenomen bestemmingsplan. Bij de effectbeoordeling zijn twee scenario's beschouwd; scenario 'realistische groei' en 'maximale groei' (zie paragraaf 5.4).

Tabel 7.1 Overzicht effectbeoordeling milieuthema's

Hoofdaspect	Criteria	Beoordeling Voornemen	
		Scenario Realistische groei	Scenario Realistisch maximum
Natuur			
Natura 2000-gebieden	Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebieden	--	--
Ecologische hoofdstructuur (excl. N2000-gebieden)	Effecten op de ecologische hoofdstructuur	0	0
Overige natuurwaarden	Effecten op weidevogelgebieden	-	-
	Effecten op flora en fauna	-	-
Landschap en cultuurhistorie			
Landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken en structuren	Effecten op openheid	0/-	-
	Effecten op verkavelingsstructuur	0	0/-
Landschappelijke en cultuurhistorische samenhang	Samenhang tussen landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken	-/-	-/--
	Effecten beleving van de samenhang	-	-
Archeologie	Effecten op archeologische waarden	0/-	0/-
Aardkunde	Effecten op aardkundige waarden	-	-
Leefbaarheid en gezondheid			
Geur	Mogelijke geurhinder	0	0
Gezondheid	Gezondheid	0	0
Verkeersveiligheid	Verkeersveiligheid	0	0
Overige thema's			
Bodem en water	Effecten op bodem en water	0	0
Externe veiligheid	Effecten op externe veiligheid	0	0
Geluid	Effecten op geluid	0	0
Licht	Kans op lichthinder	-	-

7.2 Conclusies

Natuur

Omdat bij geen van beide scenario's significante gevolgen op Natura 2000 gebieden zijn uitgesloten, is de beoordeling voor beide scenario's voor wat betreft de mogelijke invloed op gevoelige habitats duidelijk negatief, ondanks de verschillen tussen beide. Ook is het de verwachting dat als gevolg van de voorgenomen activiteit negatieve effecten zijn op weidevogelgebieden en beschermde flora en fauna.

Omdat significante gevolgen voor habitats in Natura 2000-gebieden, die gevoelig zijn voor stikstofdepositie niet is uitgesloten, voldoet het plan niet aan de voorwaarden die de natuurbeschermingswet stelt. Daarom is nagegaan of er een aanpak mogelijk is, waarbij deze mogelijke negatieve gevolgen zijn uitgesloten. Dit komt in paragraaf 7.3 aan de orde.

Landschap en cultuurhistorie

Ten aanzien van de effecten op landschap en cultuurhistorie kan gesteld worden dat als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling beperkt tot licht negatieve effecten optreden op de openheid van het gebied. Bij het maximaal scenario vindt daarnaast ook een lichte aantasting plaats van de verkavelingstructuur als gevolg de aanpassing van de bouwvlakken en inpassing van de bebouwing. Verder neemt de landschappelijke en cultuurhistorische samenhang van het plangebied af. Dit is voor beide scenario's negatief beoordeeld. Tot slot vindt ook beperkte tot lichte aantasting aan van de respectievelijk archeologische en aardkundige waarden als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen.

Leefbaarheid en gezondheid

Van het voorgenomen bestemmingsplan worden geen negatieve gevolgen verwacht.

Overige aspecten

De ontwikkeling van meer open staltypen in combinatie met extra verlichting in de stal, kan een licht negatief effect hebben op de belevingswaarde van het nachtelijk duister in het landelijk gebied. Hierbij kan als kanttekening worden geplaatst dat er feitelijk geen verschil is met wat nu mogelijk is.

Voor het overige worden geen negatieve gevolgen verwacht.

7.3 Natuur- en landschapsalternatief

In het voorgaande is aangegeven dat het voorgenomen bestemmingsplan niet voldoet aan de voorwaarden die de natuurbeschermingswet stelt. Het voorgenomen plan is daardoor juridisch gezien niet zondermeer uitvoerbaar. Er dient daarom gezocht te worden naar een alternatief dat wel voldoet aan de voorwaarde, dat significante gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten.

Daarnaast is geconstateerd, dat er op het landschap duidelijk negatieve gevolgen kunnen optreden. Deze staan de uitvoerbaarheid van het plan juridisch gezien niet onmiddellijk in de weg, maar gelet op het belang dat in het beleid (ook het gemeentelijke beleid) wordt gehecht aan landschappelijke waarden is het gewenst om na te gaan of ook deze mogelijke effecten kunnen worden beperkt.

Om aan beide bovengenoemde bezwaren tegemoet te komen, is een zogenaamd 'natuur en landschapsalternatief' ontwikkeld. Dit alternatief geeft nadere 'spelregels' om negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden te voorkomen en effecten op het landschap verder te beperken. Hier wordt onderstaand op ingegaan.

7.3.1 Spelregels beperking effecten natuur

Voor het bestemmingsplan dient een systematiek te worden gevonden, die feitelijk tenminste een 'stand still' van de stikstofdepositie door de veehouderij tot gevolg heeft.

Binnen dit uitgangspunt zou bijvoorbeeld ruimte kunnen worden gevonden voor nieuwe ontwikkelingen door actieve stopzetting van bedrijven nabij de gevoelige Natura 2000-gebieden (duingebieden), of door verplaatsing van bedrijven nabij deze gebieden. In het geval van Schagen is een dergelijke optie echter niet aan de orde. De gemeente is relatief klein en ligt op een zodanige afstand van de Natura 2000-gebieden met voor stikstofdepositie gevoelige habitats (de duinen), dat zonering praktisch geen zin heeft. Daar komt bij dat het gaat om grondgebonden bedrijven, die door hun aard moeilijk zijn te verplaatsen. Wel kan het zijn dat in de toekomst door concentratie en schaalvergroting lokaal bedrijven worden samengevoegd. In zo'n geval kan concentratie op het bedrijf op grotere afstand van de betreffende gebieden voordelen bieden. Dit kan in voorkomende gevallen per individueel geval worden beoordeeld.

Het opnemen van spelregels in het bestemmingsplan, die er per bedrijf op toezien dat bij uitbreiding van het aantal dierplaatsen geen toename van de stikstofdepositie in daarvoor gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden optreedt lijkt wel mogelijk. Het betreffende bedrijf kan dat bereiken met bijvoorbeeld een combinatie van de volgende maatregelen:

- indien uitbreiding gepaard gaat met stopzetting van een ander bedrijf, waardoor nieuwe dierplaatsen op een grotere afstand van de Natura 2000-gebieden worden gerealiseerd (saldering op stikstofdepositie: het opheffen of verminderen van depositie ten gevolge van het ene bedrijf, gecombineerd met een toename door uitbreiding op het andere bedrijf, waarbij de totale depositie op de gevoelige habitats niet toeneemt);
- en/of emissiearmere stallen toepassen: hiervoor bestaan ook voor de melkrundveehouderij steeds meer mogelijkheden;

Op grond van het voorgaande wordt er van uitgegaan dat in het natuur- en landschapsalternatief uitbreiding van dierverblijven niet 'bij recht' mogelijk is, maar alleen bij afwijking (binnen het in het bestemmingsplan opgenomen bouwperceel) met toepassing van de volgende 'spelregel':

Uitbreiding of nieuwbouw van dierverblijven, dan wel het realiseren van nieuwe dierplaatsen in bestaande dierverblijven is alleen mogelijk indien is aangetoond dat geen toename van stikstofdepositie op de daarvoor gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden in de omgeving optreedt.

Deze spelregel vormt een aanvulling op de voorwaarden die bij de toepassing van de afwijkingsbevoegdheid door B&W worden gehanteerd.

7.3.2 Spelregels beperking effecten landschap

Door het opstellen van een erfinrichtingsplan bij een uitbreiding, die alleen mogelijk kan worden gemaakt via een afwijking van de bouwregels, wordt het effect op het landschap zoveel als mogelijk reeds beperkt.

Daarnaast kunnen randvoorwaarden worden gesteld aan gebieden met aardkundige waarden (met name aan de zuid- en oostzijde van de gemeente) ten aanzien van graafwerkzaamheden. Ook wordt het aanpassen van percelen of het dempen van cultuurhistorisch waardevolle sloten

8 Leemten in kennis en aanzet evaluatieprogramma

Het huidige PlanMER kent geen leemtes in kennis.

Wettelijk bestaat bij activiteiten die worden voorbereid met behulp van m.e.r. de verplichting om evaluatieonderzoek te (laten) verrichten. In een milieueffectrapport wordt daarom een opzet voor een evaluatieprogramma opgenomen.

Voor het bestemmingsplan buitengebied Schagen kan de evaluatie verschillende doelen dienen, namelijk:

- Het invullen van leemten in milieu-informatie;
- Het vergelijken van de daadwerkelijke optredende milieugevolgen met de in dit MER voorspelde gevolgen (monitoring milieugevolgen).

Het belangrijkste te monitoren effect is:

De werkelijke gevolgen voor landschap kunnen mede afhankelijk zijn het aantal concrete initiatieven voor agrarische bedrijfsuitbreidingen en precieze locatie van deze initiatieven. In de praktijk kan het gebeuren dat een veelheid van deelbeslissingen voor verschillende bedrijfsuitbreidingen wordt genomen, maar dat het zicht op de totale gevolgen enigszins verdwijnt. Daarom wordt aan de gemeente aanbevolen om het totaaleffecten van ontwikkelingen op het landschap regelmatig in beeld te brengen, zodat hier rekening mee kan worden gehouden. Dit kan bijvoorbeeld door het de Nota cultuurhistorie regelmatig te herijken.

Bronnen

ARCHIS (RCE)

CBS, Statline.

Dobben H. van en A. van Hinsberg, 2008. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden, Alterra Wageningen

Gemeente Schagen, 2009. Quickscan Wet geurhinder en veehouderij.

Haakmeester, K. en M. Visser-Poldervaart, 2008. Beleidsnota Cultuurhistorie gemeente Schagen 2009. Haarlem.

LEI, 2009, Landbouwperspectieven in Noord-Holland tot 2040. Wageningen

LEI, 2011. In perspectief. Over de toekomst van de Nederlandse agrosector. Wageningen

LEI, 2011, Landbouw-economische berichten. Wageningen

Oranjewoud, 2011. Nota van uitgangspunten bestemmingsplan landelijk gebied Schagen.

Oranjewoud, 2012. Voorontwerp bestemmingsplan Landelijk gebied Schagen.

Provincie Noord-Holland, 2010. Structuurvisie Noord-Holland 2040. Haarlem

RAAP, 2013. Verdieping Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Schagen (RAAP-rapport 2594)

Robbert Jak, Jacqueline Tamis Imares Wageningen UR. Imares 2011; Rapport C050/11. Natura 2000-doelen in de Noordzeekustzone Van doelen naar opgaven voor natuurbescherming

Veer van 't & Hoogeboom, 2010. Atlas Natura 2000 Kustgebieden van Noord-Holland.

Velders, G.J.M., Aben, J.M.M., Jaarsveld, van, J.A., Pul, van, W.A.J., Vries, de, W.J., Zanten, van, M.C. (2010) Grootschalige stikstofdepositie in Nederland. Herkomst en ontwikkeling in de tijd, PBL

<http://maps.noord-holland.nl/extern/gisviewers>

<http://geodata.rivm.nl/gcn/>

www.risicokaart.nl

Bijlage 1   Passende beoordeling

Bijlage 2   Memo stikstofdepositieonderzoek

Bijlage 3   Beleidskader

Europees beleid

Vogel- en Habitatrichtlijn, Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten, hun eieren, nesten en leefgebieden en de bescherming van trekvogels wat hun broed-, rui- en overwinteringgebieden betreft en rustplaatsen in hun trekzones te beschermen. De richtlijn kent twee sporen: algemeen geldende regels voor de bescherming van de soorten, die overal van toepassing zijn en de instelling (door de lidstaten) van speciale beschermingszones (de 'Vogelrichtlijngebieden') voor vogelsoorten die bijzonder kwetsbaar zijn. Na 1979 is de richtlijn nog diverse malen aangepast, maar hij is nog altijd van kracht.

In 1992 werd de Vogelrichtlijn aangevuld met de Habitatrichtlijn. De Habitatrichtlijn draagt bij aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Van zowel typen habitats als van soorten dieren en planten zijn lijsten opgesteld die in het kader van de richtlijn beschermd dienen te worden. Ook in deze richtlijn kunnen de genoemde sporen worden onderscheiden: enerzijds de algemene bescherming van bepaalde soorten, anderzijds de aanwijzing van speciale beschermingszones (de 'Habitatrichtlijngebieden'). De speciale beschermingszones vormen samen een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden, dit netwerk wordt aangeduid als Natura 2000. Gezamenlijk vormen deze gebieden de hoeksteen voor behoud en herstel van biodiversiteit.

In Nederland zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vertaald in de Flora- en faunawet (voor de soortbescherming) en in de Natuurbeschermingswet (voor de bescherming van de Natura 2000-gebieden). In de omgeving van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden Schoorlse Duinen, Abtskolk en de Putten, Zwanenwater en Pettemerduinen en Duinen van Den Helder, de Noordzeekustzone en Callantsoog. Op wat grotere afstand ligt ook de Waddenzee.

Kader Richtlijn Water

Water is een landgrens overschrijdend thema en daarom is sinds het eind van 2000 de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht. Deze moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa in 2015 op orde is. Door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is beleid aangaande het beheergebied vastgelegd in het Waterbeheerplan.

Overig Europees beleid

Binnen het Nederlandse milieubeleid heeft het Europese beleid op verschillende punten doorwerking. Te denken valt bijvoorbeeld aan de doorwerking van het beleid inzake de luchtkwaliteit, inzake archeologie en cultuurhistorie (het verdrag van Valletta) en de Kaderrichtlijn Water in het nationale beleid. Op dit internationale beleid wordt in dit planMER niet specifiek ingegaan.

Rijksbeleid

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van de Natura 2000-gebieden en vertaalt deze bescherming naar de Nederlandse regelgeving (daarnaast bevat de wet een regeling voor andere specifieke beschermde natuurmonumenten van nationaal belang).

Op basis van de Natuurbeschermingswet worden in Nederland de Natura 2000-gebieden aangewezen. Deze worden door middel van een ministeriële aanwijzing vastgelegd. Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, die (meestal door de provincies) in beheerplannen moeten worden uitgewerkt. Op dit moment is de aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden definitief, maar voor Habitatrichtlijngebieden is de aanwijzing nog in procedure. Bij gebieden die onder beide richtlijnen vallen, worden de aanwijzingen gecombineerd in één aanwijzing als Natura 2000-gebied.

Zoals in de inleiding (hoofdstuk 1) al is aangegeven, is voor het bestemmingsplan een zogenaamde 'passende beoordeling' nodig in verband met mogelijke effecten op een aantal Natura 2000-gebieden. Bij deze passende beoordeling moet niet alleen aandacht worden besteed aan planvoornemens in een Natura 2000-gebied, maar ook aan ontwikkelingsmogelijkheden buiten deze gebieden die tot verslechtering of significante verstoring kunnen leiden. Een plan kan alleen doorgang vinden indien het - gelet op de instandhoudingsdoelstellingen - niet leidt tot significant negatieve gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van het gebied die in het kader van de natuurbeschermingswet van belang zijn, tenzij er sprake is van een dwingende reden van openbaar belang en er geen alternatieven zijn.

Programmatische aanpak stikstof

Voor veel van de Nederlandse Natura 2000-gebieden geldt, dat om de natuurdoelen van de gebieden te kunnen halen, de neerslag van stikstofverbindingen uit de lucht - de stikstofdepositie - minder moet worden. Die depositie daalt weliswaar al tientallen jaren maar is in veel gevallen nog steeds te groot om de stikstofgevoelige leefgebieden (habitats) van planten en dieren de gewenste kwaliteit te bezorgen.

Omdat de te hoge stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden een probleem is van meerdere overheidslagen en verschillende sectoren moet gezamenlijk worden gewerkt aan een plan voor de vermindering van de stikstofdepositie. In het kader van deze Programmatische Aanpak Stikstof worden afspraken gemaakt over de bijdrage van partijen aan de vermindering van stikstofdepositie en ontwikkelruimte die binnen deze aanpak gevonden kan worden. De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) vindt haar wettelijke basis in § 2a.2 (artikel 19kg t/m 19km) van de Natuurbeschermingswet 1998.

Eind juni 2010 is een Voorlopig Programma Stikstof (VPAS) verschenen. Dit geeft echter nog geen regionale uitwerking. Het VPAS geeft wel informatie, achtergronden en ideeën, maar biedt nog geen concrete handvatten voor de vergunningverlening. Het algemene beeld is, dat elke sector een evenredige bijdrage zal moeten leveren aan de gewenste daling van de stikstofbelasting van overbelaste stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden. Voor deze gebieden wordt een lijn uitgezet voor het tempo waarin de belasting moet dalen, met tussendoelen in de tijd. Dit wordt thans uitgewerkt in de beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden.

Er is nog geen duidelijkheid ten aanzien van het PAS. Een voorlopige toets door de commissie voor de milieueffectrapportage geeft aan dat het bij de huidige opzet nog onvoldoende duidelijk is of met inachtneming van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden ontwikkelingsruimte voor economische activiteiten kan worden gecreëerd. Het is nog onduidelijk welke consequenties dit voor het PAS heeft. Ondertussen zijn er wel stappen gezet. Zo is er meer duidelijkheid over mogelijke herstelstrategieën die ingezet kunnen worden om de stikstofdoelen te behalen.

EHS (ecologische hoofdstructuur)

De herijkte nationale EHS wordt uiterlijk in 2018 door provincies gerealiseerd. De robuuste verbindingen zijn geschrapt. Voor de langere termijn ontwikkelt het Rijk in overleg met de provincies een visie op natuur. De Natura 2000-gebieden (met natuurwaarden van Europees belang) en de twintig Nationale Parken maken deel uit van de EHS, evenals de Noordzee en de grote wateren. Ook veel andere natuurgebieden maken deel uit van de EHS. Bij de realisatie van de EHS zal aandacht zijn voor de toegankelijkheid, de recreatieve waarde en de cultuurhistorische en landschappelijke waarden. De herijkte nationale EHS is de belangrijkste Nederlandse bijdrage aan het keren van de internationale achteruitgang van biodiversiteit. De mogelijkheid voor soorten om zich tussen natuurgebieden te verplaatsen wordt vooral gerealiseerd via landbouwgebied en ander particulier beheerd groengebied.

In het Natuurbeheerplan 2013 van de Provincie Noord-Holland zijn de Natura2000-gebieden, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de ecologische verbindingzones, de landschapselementen en de agrarische gebieden met natuurwaarden, waaronder het weidevogelleefgebied, aangeduid ('begrensd'). De begrenzing van de Natura2000-gebieden, de EHS en de ecologische verbindingzones is vastgelegd op de begrenzingkaart. Het Natuurbeheerplan heeft geen planologische consequenties. Het planologische beleid van de provincie Noord-Holland is vastgelegd in de Structuurvisie 2040 en de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie (PRVS). Deze documenten bevatten eveneens de begrenzing van de Natura 2000-gebieden, de EHS, de ecologische verbindingzones en het

weidevogelleefgebied en vormen de basis voor de ruimtelijke bescherming van deze gebieden. Ingrepen in de EHS, ecologische verbindingzones en weidevogelleefgebieden zijn alleen toegestaan als ze geen negatieve effecten hebben op deze gebieden, of als negatieve effecten kunnen worden tegengegaan door het nemen van mitigerende maatregelen (maatregelen die de negatieve effecten zoveel mogelijk beperken).

Heeft een ingreep wel een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van een EHS-gebied, dan geldt het 'nee, tenzij- regime'. Een project kan dan alleen doorgaan als er geen reële alternatieven zijn en als sprake is van een groot openbaar belang. Als een ingreep wordt toegestaan moet de initiatiefnemer de (potentiële) natuurwaarden die verloren gaan, op eigen kosten compenseren. De regelgeving voor natuurcompensatie is verankerd in de PRVS en de Beleidsregel compensatie natuur en recreatie Noord-Holland.

De provincie Noord-Holland heeft de wezenlijke kenmerken en waarden zijn niet uitputtend vastgelegd. Van de initiatiefnemer van het plan waarvoor effecten in beeld gebracht moet worden, wordt verwacht dat hij/zij een eigen inschatting geeft van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied (Natuurbeheerplan 2013, Provincie Noord-Holland).

Wet ammoniak en veehouderij

Op 8 mei 2002 is de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) in werking getreden. De Wav vormt een onderdeel van de nieuwe ammoniakregelgeving voor dierenverblijven van veehouderijen. Deze nieuwe regelgeving kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van de kwetsbare gebieden.

De emissiegerichte benadering heeft gestalte gekregen in het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij (AMvB Huisvesting). Hierin zijn eisen opgenomen ten aanzien van de (maximaal) toegestane ammoniakemissie per diercategorie.

Wanneer een veehouderij in de nabijheid (zone 250 meter) van een zeer kwetsbaar gebied is gesitueerd kan een bedrijf slechts beperkt worden uitgebreid. Intensieve veehouderijen mogen in deze zone niet of zeer beperkt uitbreiden. Voor grondgebonden rundveehouderijen geldt de volgende regelgeving:

- de mogelijkheid voor uitbreiding van melkrundveehouderijbedrijven tot 200 stuks melkrundvee inclusief 140 stuks jongvee in de zone van 250 meter rond de beschermde gebieden;
- het verbod op de vestiging van nieuwe veehouderijen geldt niet voor het houden van dieren ten behoeve van het natuurbeheer.

De ligging van de dierverblijven is maatgevend voor de vraag of het bedrijf binnen of buiten de zone valt. De provincie bepaalt welke natuurgebieden als zeer kwetsbaar in het kader van de WAV moeten worden aangemerkt. In Noord-Holland zijn deze gebieden nog niet aangewezen.

Wet geurhinder en veehouderij

in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) worden eisen gesteld aan de maximale geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken ten opzichten van geurgevoelige objecten, zoals woningen. De wet is in plaats gekomen van de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden.

Het nationale geurbeleid bestaat uit de volgende beleidslijnen:

- als er geen hinder is, zijn maatregelen niet nodig;
- als er wel hinder is, worden op basis van de wet geurhinder en veehouderij BBT (Best Beschikbare Technieken) geëist;
- voor bepaalde branches is het hinderniveau bepaald en in een bijzondere regeling vastgelegd;
- de mate van hinder die nog acceptabel is, wordt vastgesteld door het bevoegd gezag.

De Wgv stelt alleen eisen aan de geurhinder vanwege dierenverblijven. In het algemeen kan de geuremissie vanuit die geurbronnen door het treffen van redelijk eenvoudige maatregelen of voorzieningen of door het aanhouden van minimumafstanden worden voorkomen of tot een acceptabel niveau worden teruggebracht (Infomil, 2007).

De Wgv maakt onderscheid tussen dieren met geuremissiefactoren en dieren zonder geuremissiefactoren. Voor dieren waarvoor een geuremissiefactor is opgenomen mag de geurbelasting op een geurgevoelig object de wettelijk vastgestelde norm niet overschrijden. Voor dieren waarvoor geen geuremissiefactor is opgenomen dient een minimale afstand tussen een veehouderij en een geurgevoelig object te worden aangehouden. Verder is binnen de Wgv een onderscheid gemaakt in twee categorieën voor geurgevoelige objecten, te weten objecten gelegen binnen de bebouwde kom en objecten gelegen buiten de bebouwde kom.

Dieren met geuremissiefactoren

Indien de ligging van de geurgevoelig objecten bekend is, kan per object worden bepaald welke waarde voor de geurbelasting op de buitenzijde van het geurgevoelig object is toegestaan. Deze maximale waarde voor de geurbelasting is opgenomen in artikel 3 van de Wgv en wordt uitgedrukt in aantallen Europese odour units in een volume-eenheid lucht (ouE/m³). Voor de geurbelasting is uitgegaan van de gebruikelijke 98-percentiel geurconcentratie. Dat betekent dat de berekende geurconcentratie gedurende 98 procent van het jaar niet wordt overschreden (ouE/m³; P98).

Tabel B.1: Geurbelastingsnormen uit de Wgv

Het geurgevoelig object is gelegen in een:	Ten hoogste toegestane geurbelasting:
- concentratiegebied, binnen bebouwde kom	3.0 ouE/m ³
- concentratiegebied, buiten bebouwde kom	14.0 ouE/m ³

Binnen de gemeente Schagen komen geen intensieve veehouderijen voor. Binnen het plangebied zijn dan ook de normen ten aanzien van 'niet-concentratiegebieden' van toepassing.

Dieren zonder geuremissiefactoren

Voor veehouderijen met dieren waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld en voor veehouderijen met pelsdieren gelden wettelijk vastgestelde afstanden tussen veehouderij en geurgevoelig object. De beoordeling van geurhinder bestaat uit de toetsing of aan de voorgeschreven minimumafstanden wordt voldaan (artikel 4, eerste en tweede lid Wgv). Het gaat hier om de afstand tussen het emissiepunt van een dierenverblijf en de buitenzijde van het geurgevoelig object.

De minimumafstand tussen een veehouderij met 'afstandsdieren' en een geurgevoelig object (artikel 4, eerste lid van de Wgv) bedraagt:

- binnen de bebouwde kom 100 meter;
- buiten de bebouwde kom 50 meter.

De ligging van het geurgevoelig object is hierbij bepalend.

De gemeente Schagen heeft in samenwerking met de andere gemeenten in de Kop van Noord-Holland een geuronderzoek laten uitvoeren door de Milieudienst Kop van Noord-Holland. Uit het onderzoek is geconcludeerd dat voor Schagen niet een generiek geurbeleid behoeft te worden opgesteld, maar voor een aantal locaties wordt wel voorgesteld locatiespecifieke oplossingen te zoeken voor de knelpunten.

Wet luchtkwaliteit

De belangrijkste wet- en regelgeving voor luchtkwaliteit is vastgelegd in Titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer, ook wel de Wet luchtkwaliteit genoemd. Deze wijziging van de Wet milieubeheer is op 15 november 2007 in werking getreden en vervangt het Besluit luchtkwaliteit 2005. Met deze wet zijn de richtlijnen voor luchtkwaliteit van de Europese Unie geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In de wet zijn grenswaarden opgenomen voor stikstofdioxide (NO₂), fijn stof (PM₁₀, de stof fractie kleiner dan 10 micron), zwaveldioxide (SO₂), koolmonoxide (CO), benzeen en lood, waarvan de belangrijkste zijn weergegeven in tabel B.2.

Tabel B.2: Grenswaarden Wet luchtkwaliteit

Stof	Grenswaarden		
	Type norm	Concentratie ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Max. aantal Overschr. p/j
NO ₂	Jaargemiddelde	40	
	Uurgemiddelde	200	18
PM ₁₀	Jaargemiddelde	40	
	24-uurgemiddelde	50	35
SO ₂	24-uurgemiddelde	125	3
	Uurgemiddelde	350	24
CO	8-uurgemiddelde	10.000	
Benzeen	Jaargemiddelde	5	
Lood	Jaargemiddelde	0,5	

In veel gevallen is wel het jaargemiddelde van fijnstof (PM₁₀) bekend, maar niet de daggemiddelde concentratie. Als vuistregel kan worden aangehouden dat aan de grenswaarde van het 24-uurs gemiddelde wordt voldaan indien het jaargemiddelde de concentratie van 32,5 microgram/m³ niet overschrijdt.

Het Europees parlement heeft in 2007 ook normen afgesproken voor de fijnere fractie van fijn stof (PM_{2,5}). De nieuwe grenswaarden voor PM_{2,5} zijn in Nederland niet strenger dan de huidige norm voor daggemiddelde concentraties van PM₁₀. Er dus geen extra fijnstofbeleid nodig om de PM_{2,5} grenswaarden te halen vergeleken met het beleid dat nodig is om de PM₁₀ normen te halen. Om de streefwaarden voor PM_{2,5} te halen is in Nederland mogelijk wel extra fijnstofbeleid nodig.

Activiteitenbesluit

Vanaf 1 januari 2013 vallen veel veehouderijen onder het Activiteitenbesluit. De hierboven genoemde Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) zijn voor de type B bedrijven niet van toepassing. De eisen uit de Wgv en Wav zijn als voorschriften opgenomen in paragraaf 3.5.8 van het Activiteitenbesluit.

Wav

De eisen uit de Wav zijn opgenomen in de artikelen 3.113 tot en met 3.114. Artikel 3.113 bevat een verwijzing naar de Regeling ammoniak en veehouderij voor de berekening van de ammoniakemissie. Het oprichtingsverbod binnen een zeer kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter rondom is opgenomen in artikel 3.112. Artikel 3.114 bevat de mogelijkheden voor uitbreiding of wijziging van bestaande veehouderijen in een zeer kwetsbaar gebied of in de zone van 250 meter rondom. Het referentiekader om te bepalen ten opzichte van welke bedrijfssituatie sprake is van uitbreiding of wijzigingen is opgenomen in artikel 6.24r.

Wgv

De eisen uit de Wav zijn opgenomen in de artikelen 3.113 tot en met 3.114. Artikel 3.113 bevat een verwijzing naar de Regeling ammoniak en veehouderij voor de berekening van de ammoniakemissie. Het oprichtingsverbod binnen een zeer kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter rondom is opgenomen in artikel 3.112. Artikel 3.114 bevat de mogelijkheden voor uitbreiding of wijziging van bestaande veehouderijen in een zeer kwetsbaar gebied of in de zone van 250 meter rondom. Het referentiekader om te bepalen ten opzichte van welke bedrijfssituatie sprake is van uitbreiding of wijzigingen is opgenomen in artikel 6.24r.

Er zijn twee verschillen met de Wgv: de 50%-regeling en de minimumafstand tot woningen bij een (voormalige) veehouderij en 'ruimte-voor-ruimte'-woningen. De 50%-regeling is vereenvoudigd opgenomen in artikel 3.115, lid 2b. Als sprake is van een overschrijding van de geurbelasting is de toegestane geurbelasting bij het uitbreiden of wijzigen van de veehouderij het gemiddelde van de bestaande geurbelasting en de norm. Het effect van geurreducerende maatregelen op de geurbelasting hoeft niet te worden berekend. Als bijvoorbeeld de bestaande geurbelasting 24 ouE/m³ bedraagt en de norm is 14 ouE/m³ dan mag de geurbelasting maximaal 19 ouE/m³ zijn. Voor woningen bij een (voormalige) veehouderij en 'ruimte-voor-ruimte'-woningen geldt de minimumafstand van 50 of 100 meter. Dit leidt soms tot meer bescherming voor deze woningen dan tot naastgelegen burgerwoningen

waar de norm voor de geurbelasting van toepassing is. Bij een laag aantal dieren kan namelijk in sommige gevallen een woning op een afstand van bijvoorbeeld 45 meter nog voldoen aan de de norm. Uit artikel 3.116, lid 3 volgt dat als de afstand tot een woning bij een (voormalige) veehouderij korter is dan de vereiste minimumafstand, *maar wel aan de norm voor de geurbelasting wordt voldaan*, de minimumafstand niet van toepassing is.

Relatie met het Bestemmingsplan Landelijk gebied Schagen en het plan-MER

Om na te gaan of het aannemelijk is dat de ontwikkelingsmogelijkheden in het (voor-)ontwerp bestemmingsplan passen binnen de vigerende normen inzake de luchtkwaliteit, is in eerste instantie met name de invloed op de concentraties in de lucht van stikstofoxiden (NO_x) en fijnstof (de fractie kleiner dan 10 micron, afkorting PM₁₀), relevant.

Bij allerlei bedrijfsprocessen kan fijnstof vrijkomen. Kijken we naar de ontwikkelingsmogelijkheden in het voorgenomen bestemmingsplan, dan is met name de varkenshouderij mogelijk aandachtspunt, vanwege het vrijkomen van fijnstof. Het voorgenomen bestemmingsplan biedt alleen voor de reeds bestaande biologische varkenshouderij uitbreidingsmogelijkheden, nieuwvestiging wordt niet mogelijk gemaakt. Bij de vergunningverlening in het kader van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) zal dit aspect aan de orde moeten komen. De ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, zijn in principe mogelijk binnen de geldende wet- en regelgeving.

Fijnstof komt ook vrij bij de verbranding in dieselmotoren. Als het gaat om verkeersontwikkelingen is dit vaak een belangrijk aandachtspunt, maar in het voorgenomen bestemmingsplan zijn geen voorstellen opgenomen voor verkeersontwikkelingen.

In het kader van het bestemmingsplan is vooral de depositie van ammoniak van de veehouderij in natuurgebieden een punt van aandacht. Hier ligt een relatie met de Wet ammoniak en Veehouderij en met de Natuurbeschermingswet, de Wet luchtkwaliteit heeft hierop geen betrekking. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de mogelijke effecten van de ammoniakemissie vanuit de veehouderij. Hierbij komt ook de mogelijke uitstoot van stikstofoxiden door warmtekracht installaties bij biovergisters aan de orde.

Nederlandse emissierichtlijn (NeR)

De Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR) is bedoeld voor alle instanties die betrokken zijn bij het verlenen van een omgevingsvergunning (Wabo). Dit zijn in de eerste plaats gemeenten en provincies, maar ook bedrijven, adviesbureaus en particulieren. Het doel van de NeR is harmonisering van de vergunningen met betrekking tot emissies naar de lucht.

Ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen, zowel nieuwvestiging als uitbreiding van milieubelastende dan wel milieugevoelige activiteiten, geldt het uitgangspunt dat nieuwe hinder dient te worden voorkomen. Voor het bestemmingsplan buitengebied is bij de beoordeling van een aanvraag voor een vergunning voor een veehouderijbedrijf de kans op geuroverlast en het vrijkomen van fijnstof van belang. In de NeR zijn geen specifieke eisen aan de emissie van fijnstof en geur door de veehouderij opgenomen.

De watertoets

Bij ruimtelijke plannen geldt vanaf 1 november 2003 de wettelijke verplichting van een waterparagraaf/watertoets. De watertoets is één van de pijlers van het Waterbeleid voor de 21e eeuw, waarin aan water een meesturende rol in de ruimtelijke ordening is toegekend. Met de watertoets wordt beoogd waterbeheerders vroegtijdig in het ruimtelijke ordeningsproces te betrekken. De watertoets betreft het hele proces van informeren, adviseren, afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten. Voor het plangebied van de gemeente Schagen is Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier de waterbeheerder.

Wet op de archeologische monumentenzorg

In 1992 werd het Europese Verdrag van Valletta, tegenwoordig vaak aangeduid als het Verdrag van Malta, onder andere ook door Nederland ondertekend. De doelstelling van dit verdrag is onder andere te komen tot een bescherming van het Erfgoed in brede zin, zowel ondergronds als bovengronds en dit te kunnen delen met een zo groot mogelijk publiek. Een van de uitgangspunten is daarbij het verstoordersprincipe. Dit houdt zoveel in dat bij nieuwe ontwikkeling de kosten voor onderzoek naar mogelijk aan te tasten waarden en het eventueel behoud daarvan voor rekening komen van de initiatiefnemer.

In 1998 werd het interimbeleid inzake archeologie van kracht. Onder dit interimbeleid werd al zo veel mogelijk in de geest van het verdrag gehandeld en werd archeologie opengesteld voor de markt. Het proces is vervolgens in 2007 afgerond: in september 2007 werd de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMz 2007) van kracht als onderdeel van de Monumentenwet 1988. Bij de WAMz 2007 horen ook enkele algemene maatregelen van bestuur. Onder de WAMz zijn de gemeenten de bevoegde overheid inzake archeologie en dienen zij het aspect archeologie onder meer te borgen in de nieuw te verschijnen bestemmingsplannen.

Provinciaal beleid

Beeldkwaliteitsplan De Westfriese Omringdijk

De Westfriese Omringdijk heeft de status van provinciaal monument. Deze status beschermt alleen het dijklichaam zelf. De provincie Noord-Holland streeft naar 'behoud door ontwikkeling', wat inhoudt dat nieuwe ontwikkelingen moeten bijdragen aan het behoud en de versterking van de cultuurhistorische en landschappelijke waarde en het karakter van de Westfriese Omringdijk. Als toetsingskader voor ontwikkelingen die het dijklichaam raken en voor ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving ervan, heeft de provincie het 'Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk' opgesteld. Dit beeldkwaliteitsplan is vastgesteld op 30 juni 2009 door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. De beleving van de landschappelijke waarde wordt bepaald door een aantal ruimtelijke karakteristieken:

- de openheid rondom de dijk;
- zicht van en naar de dijk;
- de continuïteit van het dijkprofiel;
- de relatie tussen de dijk en zijn kralen (waarmee een reeks van aan de dijk gerelateerde cultuurhistorische elementen wordt bedoeld);
- de afwisseling van de kralen;
- de herkenbaarheid van de verschillende dijktracés.

In het beeldkwaliteitsplan wordt de dijk ingedeeld in verschillende deelgebieden. Het plangebied is gelegen in deelgebied 'boven het landschap'. Voor deze naam is gekozen, omdat de dijk hier als het ware boven het landschap zweeft. Met zijn bochten en vele wielen wordt dit traject omschreven als het kroonjuweel van de Omringdijk. Zeer karakteristiek is het weidse zicht op en vanaf de Omringdijk. Om de openheid van dit traject van de dijk te behouden, is het van belang de agrarische functie binnen deze zone te behouden en bij nieuwe verdichtende ontwikkelingen een zo groot mogelijke afstand van de dijk aan te houden. Om de beleving vanuit het omringende land te vergroten ligt hier een grote kans om parallelle recreatieve routes en ommetjes vanaf de dijk te ontwikkelen. Er zijn hier herkenbare oude dijktracés aanwezig die een uitgelezen kans bieden betrokken te worden bij de recreatieve routes op de dijk.

Het bestemmingsplan Landelijk Gebied Schagen maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk die leiden tot een verdichting van het landschap in de directe omgeving van de Westfriese Omringdijk.

Figuur B.1 Westfriese Omringdijk ter hoogte van Schagen, deelgebied 'boven het landschap'(Bron: Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk).

Waterplan 2010-2015

Het Provinciaal Waterplan beschrijft de kaders voor waterbeheer in Noord-Holland. Binnen deze kaders nemen hoogheemraadschappen, waterleidingbedrijven en gemeenten maatregelen om inwoners te beschermen tegen wateroverlast, de kwaliteit van het water te verbeteren en te zorgen voor voldoende water aan- en afvoer. Het Waterplan heeft het motto 'Beschermen, benutten, beleven en beheren'. Provinciale Staten hebben het plan 16 november 2009 vastgesteld.

Bij de beschrijving van het beleid van het Hoogheemraadschap wordt nader ingegaan op het waterbeleid van de waterbeheerder in het plangebied.

Informatiekaart en Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

De Informatiekaart Landschap en Cultuurhistorie geeft informatie over landschapstypen, aardkundige waarden, cultuurhistorische objecten, archeologische verwachtingen en structuurdragers als molens, militaire structuren en historische dijken. De kaart is een geografische uitwerking van de Leidraad landschap en Cultuurhistorie en een herziening van de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW). Het beleid ten aanzien van landschap en cultuurhistorie is uitgewerkt in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Hierin is een indeling gemaakt in landschapstypen en regio's en zijn de prioritaire aandachtsgebieden van de provincie beschreven. Schagen behoort tot het oude zeeleilandschap in de regio West-Friesland. De polder Burghorn (zie figuur 2.1) behoort tot het aandijkingenlandschap. De Westfriese Omringdijk is een van de prioritaire aandachtsgebieden van de provincie. De informatiekaart en de leidraad leggen verbanden tussen landschap en cultuurhistorie in Noord-Holland. De provincie heeft voor deze benadering gekozen omdat zij landschap en cultuurhistorie meer wil verankeren in de ruimtelijke ontwikkeling. De gemeente Schagen heeft de cultuurhistorische (en landschappelijke) informatie verder uitgewerkt in de Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Schagen (2009).

Betekenis voor het bestemmingsplan en het plan-MER

De uitgangspunten voor het bestemmingsplan houden rekening met de regelgeving in de provinciale verordening, bijvoorbeeld waar het gaat om de mogelijke ruimte voor nevenfuncties in het landelijk gebied. Voor het planMER is verder met name de informatie in de verordening met betrekking tot de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw en de natuur van belang.

Provinciaal milieubeleidsplan 2009-2013

Leven in een gezonde, schone en veilige omgeving is hét uitgangspunt dat ten grondslag ligt aan dit Provinciaal Milieubeleidsplan. In dit milieubeleidsplan wordt beschreven wat de Provincie gaat doen om bij te dragen aan deze langetermijnvisie.

De activiteiten in de komende vier jaar moeten er in ieder geval toe leiden dat eind 2013 overal in Noord-Holland de zogeheten basiskwaliteit is bereikt. De basiskwaliteit is vastgelegd in Europese en

ationale milieunormen en regels en hangt samen met de functie van een gebied: wonen, werken of recreëren. Er zijn twee overkoepelende doelen:

- het voorkomen van schade aan de menselijke gezondheid, dier en plant.
- het stimuleren van duurzame ontwikkeling in Noord-Holland voor nu en in de toekomst, zonder afwenteling van de milieubelasting naar elders.

Ruimte voor ruimte

Op 25 september 2007 hebben Gedeputeerde Staten de 'Beleidsregel Ruimte voor Ruimte in Noord Holland' vastgesteld. Deze beleidsregel is gericht op een aantoonbare en duurzame verbetering van de kwaliteit van het landelijke gebied door landschappelijk storende en/of niet passende bebouwing en functies te saneren en een bestemmingswijziging van de betreffende gronden.

In de beleidsregel is bepaald dat realisering van aanvullende woningen in het landelijk gebied mogelijk is als compensatie voor het saneren van storende en/of niet passende bebouwing of functies (artikel 2). Ook is het - onder voorwaarden - hervestigen van (agrarische) bedrijven als compensatie mogelijk (artikel 3). Verder is bepaald dat de locaties voor compensatie door middel van woningen eerst in het landelijke gebied, aansluitend aan bestaand stedelijk gebied moeten worden gezocht (artikel 4). De saneringslocatie is dus niet de eerst aangewezen locatie voor de bouw van woningen als compensatie. Uit het Beeldkwaliteitsplan moet blijken hoe compensatie leidt tot een verbetering van de (beeld)kwaliteit (artikel 5).

Uitgesloten van compensatie zijn monumentale, cultuurhistorisch waardevolle en karakteristieke bebouwing; illegale bebouwing die - dit ter beoordeling van het gemeentebestuur - nog met handhavingsacties is op te heffen; geprojecteerde, nog niet gerealiseerde bebouwing; en fiscale aspecten met betrekking tot de saneringslocatie.

De Ruimte voor Ruimte-regeling zoals die is vastgelegd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening en structuurvisie wordt hiermee ook overgenomen in het bestemmingsplan Landelijk Gebied Schagen.

RVR wordt juist niet overgenomen in het bestemmingsplan ?

Beleid Hoogheemraadschap

Waterbeheersplan

Op 14 oktober 2009 heeft het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) het waterbeheersplan 4, 'Waterbeheersplan 2010-2015 - van veilige dijken tot schoon water' (WBP 4) vastgesteld. Hierin geeft het hoogheemraadschap aan wat de doelstellingen zijn voor de periode tot 2015. Het hoogheemraadschap bereidt zich voor op de verwachte klimaatveranderingen. De missie van het HHNK is erop gericht om ook de komende jaren, ondanks klimaat- en weersveranderingen, Noord-Holland boven het Noordzeekanaal veilig te houden tegen overstromingen en te zorgen voor droge voeten en schoon water.

Hieruit komen vier kerndoelen naar voren, waarop het beleid van het HHNK gebaseerd is:

- het op orde houden van het watersysteem en dit onder dagelijkse omstandigheden doelmatig en integraal beheren;
- de verontreiniging van het watersysteem door directe en indirecte lozingen voorkomen en/of beheersbaar houden;
- het op orde houden van de primaire waterkeringen en overige waterkeringen met een veiligheidsfunctie en deze onder dagelijkse omstandigheden doelmatig beheren;
- het instandhouden en ontwikkelen van een calamiteitenorganisatie die onder bijzondere omstandigheden onmiddellijk operationeel is en beschikt over actuele calamiteitenbestrijdingsplannen voor veiligheid, wateroverlast en waterkwaliteit.

Keurbeleid van het HHNK

De Keur heeft tot doel om waterstaatkundige objecten te beschermen. Het beleid zoals verwoord in het WBP 4 geeft richting aan de uitvoering van de Keur. In verband met de inwerkingtreding van de Waterwet op 22 december 2009 is de Keur van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier aangepast en opnieuw vastgesteld.

Beheersplan Waterkeringen

In 2006 heeft het HHNK het Beheersplan Waterkeringen vastgesteld. Het Beheersplan Waterkeringen beschrijft het beleid en de randvoorwaarden voor het dagelijks beheer van de primaire en regionale waterkeringen van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. In de Themanota Ruimtelijke Ordening en Grondbeleid is aangegeven dat het HHNK in ruimtelijke plannen de formele ligging van de waterkeringen en aangrenzende zones moet worden gerespecteerd.

Raamplan bescherming tegen wateroverlast

Door het HHNK is in 2005 een raamplan opgesteld. In 2004 heeft het bestuur van het HHNK besloten de aanpak van wateroverlast prioriteit te geven. In dit raamplan is per watersysteem of polder onderzocht of de huidige capaciteit toereikend is voor de 21^e eeuw. Indien uit de analyse blijkt dat dit niet het geval is, wordt in het raamplan tevens aangegeven op welke wijze het hoogheemraadschap in een oplossing voorziet.

Legenda

- Kosteneffectieve polders
- Kosteneffectieve polders met alleen technische maatregelen
- Minder kosteneffectieve polders
- Minder kosteneffectieve polders met alleen technische maatregelen
- Niet kosteneffectieve polders
- Niet kosteneffectieve polders met alleen technische maatregelen
- Polders die worden bekeken n.a.v. beheerdersoordeel
- Gemeentegrens
- Poldergrens
- Stedelijk gebied

Figuur B.2 Aanpak ruimtelijke ontwikkelingen tav wateropgave Raamplan (Bron: HHNK)

Voor het gehele Noorderkwartier is inmiddels ten behoeve van dit raamplan een watersysteemanalyse (BWN) uitgevoerd. In deze watersysteemanalyse is, na klimaatverandering (midden scenario), voor ieder peilvak berekend of deze voldoet aan de opgestelde normen (vaststellen faalkans). Deze normen bestaan uit een toegestane maximale peilstijging die afhankelijk is van het grondgebruik. Indien een gebied niet voldoet aan de normen, zijn hiervoor maatregelen voorgesteld.

Binnen het gebied 'Noorderkaag' in de gemeente Schagen worden geen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt die kansen bieden voor waterberging. Overige gebieden binnen de gemeente worden niet genoemd in het Raamplan.

Gemeentelijke beleid

Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Schagen

In 2009 is in opdracht van de gemeente Schagen de Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Schagen opgesteld. In deze beleidsnota is beschreven welke cultuurhistorische waarden aanwezig zijn, waarbij de focus is gelegd op de archeologische en de historisch-geografische waarden. De gebouwde monumenten zijn beschermd via de gemeentelijke of provinciale monumentenverordening of de Monumentenwet 1988. In de Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Schagen zijn de cultuurhistorische waarden benoemd, beschreven en op kaart gezet. Tevens is het beleid geformuleerd ten aanzien van deze waarden. Belangrijk uitgangspunt van de beleidsnota is implementatie van het beleid in het bestemmingsplan.

Relatie met het bestemmingsplan

In het bestemmingsplan wordt de aandacht van Schagen voor het cultuurhistorisch waardevolle en kleinschalige landschap verder vormgegeven. In de structuurvisie is hiervoor de eerste aanzet gegeven. Grootschalige ontwikkelingen worden niet mogelijk gemaakt.

Welstandsnota Schagen

Op 29 juni 2004 is de welstandsnota Schagen vastgesteld door de gemeenteraad van Schagen en vervolgens 3 keer herzien. Dit betrof deels een actualisatie deels een aanvulling op de welstandsnota. De 3de herziening is vastgesteld op 28 september 2010. Het welstandsbeleid van de gemeente is opgesteld vanuit de overtuiging dat de lokale overheid het belang van een aantrekkelijke bebouwde omgeving dient te behartigen.

In de welstandsnota is voor het plangebied een viertal gebieden opgenomen bestaande uit:

- buitengebied: Burghornpolder, Neskaag en Slikvenpolder;
- bijzondere lintbebouwing: buurtschap Lagedijk, buurtschap Tjallewal, buurtschap Nes, buurtschap Tolke, Grotewallerweg en Molenweg (Waldervaart);
- sportpark/recreatie: Camping Burghorn;
- woonwagenlocatie: Tolkerwerf.

In de beschrijving van het plangebied in hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de verschillende kenmerken van de specifieke gebieden.

Beleidsvisie externe veiligheid 2012-2015 Harenkarspel, Schagen en Zijpe

In de beleidsvisie is een beeld geschetst hoe de gemeenten Harenkarspel, Schagen en Zijpe willen omgaan met Externe Veiligheid. Externe veiligheid gaat over het beheersen van risico's die voor de burgers ontstaan bij het gebruik en de opslag van gevaarlijke stoffen zoals vuurwerk, LPG en chemicaliën en het vervoer daarvan over de weg, het water, het spoor en door buisleidingen. Het bestemmingsplan dient te worden getoetst aan de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in de visie.

Ontwerp Beleidsnotitie Hogere waarde Wet Geluidhinder (2012)

De beleidsnotitie geeft duidelijkheid naar betrokken partijen, zoals de aanvrager, ambtenaren en bestuurders en overige belanghebbenden. Het doel van de beleidsnotitie is:

- het transparant maken van de gemeentelijke uitvoering van de bevoegdheid om hogere waarden vast te stellen;
- het stellen van duidelijke kaders voor ruimtelijke plannen en verkeersplannen;
- zorg dragen voor een zo goed mogelijke akoestische kwaliteit van de leefomgeving in situaties met geluidsniveaus boven de wettelijke voorkeurswaarden.

Hogere geluidsniveaus dan de voorkeurswaarden bij nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen zoals woningen kunnen niet altijd worden voorkomen. In de beleidsnotitie zijn voorwaarden geformuleerd waarbinnen deze hogere waarden kunnen worden toestaan. De uitvoering is voor een deel door de Wet geluidhinder opgelegd en is voor een deel door de gemeente ingevuld. Het bestemmingsplan wordt getoetst aan deze hogere waarden.

